

Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Nisan 2016

MUĞLA İLİ İMALAT SANAYİ ENVANTERİ RAPORU

Baskı Tarihi : Nisan 2016

© 2016, MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI (MUTSO)

Tüm Hakları Saklıdır

Kaynak Gösterilmek Kaydıyla Alıntı Yapılabilir.

MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Muslihittin Mah. Şehit Yrb. Alim Yılmaz Cad. No:3
48000 Menteşe – MUĞLA

Tel : 0 252 214 11 22

Faks : 0 252 214 71 21

Web : www.mutso.org.tr

Mail : muglatso@tobb.org.tr

Proje Ekibi

Yard. Doç.Dr. Elvan CENİKLİ – Proje Koordinatörü/Yürütücüsü

Elvan KOCAGÖZ – Proje Koordinatör Yardımcısı

Burcu ÖZTÜRK – Proje Koordinatör Yardımcısı

Duygu DUMAN – Araştırmacı

Proje Saha Çalışması

ETİK K2 ARAŞTIRMA DANIŞMANLIK TİC.LTD.ŞTİ

Ege Bölge Ofisi

1438 Sokak No:5 K:4 D:7 P.K.35220

Alsancak - İZMİR / TURKEY

Tel: +90.232. 463 80 24

Fax: +90.232. 421 92 76

e-mail: izmir@etikarastirma.com

Web: www.etikarastirma.com

Grafik Tasarım

Oris Reklam

MUTSO
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri
2016

Küresel dünyada yaşanan her değişim ve gelişme küresel dünyanın liderleri ile sınırlı kalmamakta; aynı zamanda ülkelerin ve şehirlerin ekonomilerini de yoğun olarak etkilemektedir. Bu küresel etkileşim beraberinde değişimleri de zorunlu hale getirmektedir. Küresel arenada bulunulan konumun ve ekonomiye olan etkisinin belirlenmesi için, içinde bulunduğumuz durumun tespiti gerçekleştirilmeli ve sürecin takipçisi olunmalıdır.

Bacasız sanayisi ile Türkiye'de ön saflarda yer alan ilimizde, daha önceki yıllarda sanayi hep göz ardı edilmiştir. Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak yapılan 'Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri' çalışmasıyla; ilimizin sanayileşme sürecinde ülke ekonomisindeki bugünkü durumunu tespit etmek, gelecekteki potansiyelini ortaya koymak ve önümüzü daha net görebilmek amaçlanmıştır.

Aynı zamanda, Muğla ilinde hayata geçirilmesi planlanan İhtisas Sanayi Bölgesi için alt yapı niteliğinde olan bu çalışma ile mermer sektörünün dışında ilde faaliyette olan imalat sanayi kollarının potansiyelinin tespiti gerçekleştirilmiştir.

Üniversite-Sanayi işbirliğini kapsayıcı çalışmalara ağırlık veren Odamız, bu kıymetli çalışmayı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ortaklığında gerçekleştirmiştir. Muğla genelini kapsayan bu çalışmanın iştirakçileri arasında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Muğla İl Müdürlüğü, Bodrum Ticaret Odası, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Marmaris Ticaret Odası ve Milas Ticaret ve Sanayi Odası yer almaktadır.

Muğla'nın da içinde bulunduğu TR32 Bölgesinin kalkınmasında önemli rol oynayan Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın '2015 Yılı Doğrudan Faaliyet Destek Programı' kapsamında hibe desteği alan bu projemizin hayata geçmesinde yoğun çalışmalarıyla önemli katkılar sağlayan, proje ortağımız Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ne, Proje Koordinatörlüğünü yürüten Sayın Yrd. Doç. Dr. Elvan CENİKLİ'ye, Odamız Proje Ekibi Sayın Elvan KOCAGÖZ'e ve Sayın Burcu ÖZTÜRK'e ve tüm iştirakçilerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

İlin imalat sanayi sektöründeki potansiyelini ortaya koyan, ilimizde yapılacak yatırımlara ve iş fırsatlarına yol gösterecek, sonraki yıllarda yapılacak projelere ve bilimsel araştırmalara kaynak teşkil edecek olan bu envanter çalışmasının, ekonomik karar birimlerine, araştırmacılara, paydaşlarımıza, dış yatırımcılara ve tüm üyelerimize faydalı olmasını dilerim.

Saygılarımla

Bülent KARAKUŞ

Muğla Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkelerin ileri teknolojiden yararlanarak sanayileşme yolunda kat ettikleri yol dünya piyasalarındaki rekabet güçlerini de doğrudan etkilemektedir. Bilgi ve teknolojilerin hâkim olduğu kalite egemen bir sanayi anlayışı dünya piyasalarına entegreolmada öncü bir rol oynamaktadır. Bu süreçte kilit sektör olma niteliği gösteren imalat sanayileri ülke ekonomilerinin geleceği için hayati öneme sahip olmaktadır. İmalat sanayinde mevcut kaynakların verimli ve gerçekçi kullanımı, desteklenmesi için de mevcut sanayi yapısı profilinin ortaya konulması, gelişme imkân ve kabiliyetinin belirlenmesi, geleceğe yönelik yeni yatırım hedef ve stratejilerin tasarlanması ve uygulanması da üzerinde ciddiyle durulması gereken hususların başında gelmektedir. Ancak bu şekilde verileri ortaya koyarak yatırımcılarımızın doğru teşviki, sağlıklı yatırım kararlarının alınması ve eldeki kaynakların rasyonel bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak mümkündür.

Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak Muğla İli'nin imalat sanayi potansiyelini, sektör çeşitliliğini ve kapasitesini ortaya çıkarmak amacıyla 2015 yılı GEKA (Güney Ege Kalkınma Ajansı) Doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında '**Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Projesi**' yürütülmüştür.

Bu süreçte imzası bulunan hibe destekleriyle bilimsel çalışmaları bölge kalkınmasıyla ilişkilendiren Güney Ege Kalkınma Ajansı; üniversite sanayi işbirliğine yönelik somut çalışmaları sürekli destekleyen Muğla Ticaret ve Sanayi Odası; proje iştirakçileri Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Muğla İl Müdürlüğü, Bodrum Ticaret Odası, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Marmaris Ticaret Odası ve Milas Ticaret ve Sanayi Odası'na teşekkürlerimi sunarım

Ayrıca proje koordinatörlüğünü yürüten Sayın Yrd. Doç. Dr. Elvan CENİKLİ'yi, Muğla Ticaret ve Sanayi Odası proje ekibi Sayın Elvan KOCAGÖZ ve Sayın Burcu ÖZTÜRK'ü yoğun çalışmalarından dolayı kutlarım.

Bu çalışmanın bölgemiz sanayisinin arzu edilen rekabet gücüne kavuşabilmesinde, AR-GE ve inovasyona dayalı, çevreye duyarlı gelişen sanayisi ile insan odaklı sürdürülebilir kalkınmaya yönlendirmesi ve aynı güdüyle yapılacak bilimsel projelere öncülük etmesini dilerim.

Saygılarımla

Prof. Dr. Mansur HARMANDAR

TC Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü

Önsöz	1
İçindekiler	3
Şekiller Dizini	5
Tablolar Dizini	6
GİRİŞ	
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu	9
1. Proje Genel Bilgileri	10
1.1. Projenin Amacı	10
1.2. Projenin Kapsamı ve Yöntemi	10
2. Türkiye'de Ve Muğla'da İmalat Sanayi	11
2.1. Türkiye'de İmalat Sanayine Tarihsel Bir Bakış	11
2.2. Muğla'da İmalat Sanayine Tarihsel Bir Bakış	12
2.3. Muğla İli'ne İlişkin Diğer Sosyo-Ekonomik Veriler	13
2.3.1. Coğrafi Yapı	13
2.3.2. İdari ve Demografik Yapı	13
Ekonomik Veriler	15
DURUM ANALİZİ	
1. Firma Genel Bilgileri	19
1.1. Firmaların Kuruluş Yılları	19
1.2. Firmaların Hukuki Yapıları	20
1.3. Firmaların Büyüklükleri	20
1.4. Firmaların Ticari Kayıtları	21
1.5. Firmaların Üretim Konuları	22
2. Firma İstihdam Bilgileri	23
2.1. Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	23
2.2. Eğitim Durumlarına Göre Çalışan Sayısı	23
2.3. Firma Çalışanlarının Statülerine Göre Dağılımları	24
2.4. Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımları	25
2.5. Firma Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri	26
2.6. Firmaların Aileye Ait Olma Durumları	27
2.7. Firmaların Personel Bulma Yöntemleri	28
3. Firmaların Üretim Kapasitesi ve Pazar Durumu	29
3.1. 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği	29
3.2. Üretim Konularına Göre Çalışanların Cinsiyetleri	30
3.3. Üretim Konusuna Göre Çalışan Statüleri	31
3.4. Firmaların Hammadde Ürün İthalatı Gerçekleştirmeleri	31
3.5. İthalat Yapan Firmaların Üretim Konuları	32
3.6. İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler	32
3.7. Üretimde Yerli Ürün Tercih Etmeme Nedenleri	33
3.8. Yerli Ürün Tercih Etme Nedenleri	33
3.9. Firmalarda Kullanılan Enerji Kaynakları	34
3.10. Firma İçin Hammaddenin Sağlandığı Yerler	34
3.11. Firmaların ihracat yapma durumları	35
3.12. Firmaların İhracat Yapmamalarının Nedenleri	35
3.13. Üretim Konusuna Göre İhracat Yapma Durumları	36
3.14. İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler	37
3.15. Firmaların Sermaye Aralıkları	38

3.16. İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralığı	38
3.17. Firmaların Ciro Aralıkları	39
3.18. İhracat Yapma Durumuna Göre Ciro Aralıkları	39
3.19. İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri	40
3.20. Firmaların Ürettikleri Ürünlerin Nitelikleri	41
3.21. İhracat Yapan Firmaların Ürettikleri (ihraç ettikleri) Ürünlerin Nitelikleri	41
3.22. Firmaların İşyerleri Mülkiyetleri	42
3.23. Firmaların Üretim Yöntemleri	42
3.24. Firmaların Üretim Teknolojileri	43
3.25. Firmaların Üretim Teknolojisi Kullanım Seviyeleri	43
3.26. Kullanılan Teknoloji Seviyelerine Göre Firmaların İhracat Yapma Durumları	44
3.27. Firmaların Pazarlama-Dağıtım Yöntemleri	44
3.28. Firmaların Belirlediği Satış Yöntemi	45
3.29. Firmalarda Yer Alan Departmanlar	45
3.30. Firmaların 2015 Yılı Kapasite Kullanımları	46
3.31. Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamama Nedenleri	46
3.32. Firmaların Üretim Konularına Göre Kapasitelerini Kullanımları	47
3.33. Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları	48
3.34. Firmaların Sahip Oldukları Kalite Belge Sayısı ile Ciroları Arasındaki İlişki	49
4. Firmaların İşbirliği ve Destek Durumları	50
4.1. Son 10 Yıl İçinde Destek Alınılan Kuruluşlar	50
4.2. Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar	51
5. Firmaların Gelecekle İlgili Yaklaşımları	53
5.1. Yeni Bir Alanda Yatırım Yapma İsteği ve Üretim Konuları	53
5.2. Üretim Kalitesi ve Çeşidini Yükseltme İsteği ve Üretim Konuları	55
5.3. Dış Pazara Açılma İsteği ve Üretim Konuları ve Üretim Konuları	56
5.4. Marka ve/veya Patent Alma isteği ve Üretim Konuları	57
5.5. Faaliyet Alanını Değiştirme İsteği ve Üretim Konuları	58
5.6. Firmayı Kapatma Düşüncesi ve Üretim Konuları	59
SONUÇ	61
Ek - 1 Anket Formatı	64
Ek - 2 Muhtelif İmalat	72
FİRMA BİLGİLERİ	74

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Muğla İli Nüfus Yoğunluğu (Kaynak: TÜİK)	13
Şekil 2: İllere Göre Dış Ticaret (Milyon \$)	15
Şekil 3: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri (\$)	15
Şekil 4: Bölge'nin Patent, Faydalı Model ve Marka Başvurularında Türkiye'deki Payı (%)	16
Şekil 5: Firma Kuruluş Yılları	19
Şekil 6: Firmaların Hukuki Yapıları	20
Şekil 7: Firmaların Büyüklükleri	20
Şekil 8: Firmaların Ticari Kayıtları	21
Şekil 9: Firmaların Üretim Konuları Oranları	22
Şekil 10: Cinsiyetlere Göre Çalışan Sayıları	23
Şekil 11: Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Oranları	23
Şekil 12: Statülerine Göre Çalışan Sayıları	24
Şekil 13: Firma Sahiplerinin Cinsiyetleri	25
Şekil 14: Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımlarına Göre Firmaların Büyüklükleri	25
Şekil 15: Firma Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri	26
Şekil 16: Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımlarına Göre Eğitim Seviyeleri	26
Şekil 17: Aile Firması Olma Durumları	27
Şekil 18: Aile Firmalarının Büyüklükleri	27
Şekil 19: Aile Firmalarının Hukuki Yapıları	28
Şekil 20: Firmaların Personel Bulma Yöntemleri	28
Şekil 21: Firmaların Hammadde Ürün İthalatı Gerçekleştirmeleri	31
Şekil 22: Yerel Ürün Tercih Etmeme Nedenleri	33
Şekil 23: Yerli Ürün Tercih Etme Nedenleri	33
Şekil 24: Firmalarda Kullanılan Enerji Kaynakları	34
Şekil 25: Firmalardaki Hammaddelerin Sağlandığı Yerler	34
Şekil 26: Firmaların İhracat Yapma Durumları	35
Şekil 27: Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri	35
Şekil 28: İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler	37
Şekil 29: Firmaların Sermaye Aralıkları Yüzdesi	38
Şekil 30: İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralıkları	38
Şekil 31: Firmaların Ciro Aralıkları Yüzdeleri	39
Şekil 32: İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri	40
Şekil 33: İhracat Yapma Durumlarına Göre Ciro Aralıkları	40
Şekil 34: Firmaların Ürettikleri Ürünlerin Nitelikleri	41
Şekil 35: İhracat Yapan Firmaların İhraç Ettikleri Ürünlerin Nitelikleri	41
Şekil 36: Firmaların Mülkiyetleri	42
Şekil 37: Firmaların Üretim Yöntemleri	42
Şekil 38: Firmaların Üretim Teknolojileri	43
Şekil 39: Firmaların Üretim Teknolojisi Kullanım Seviyeleri	43
Şekil 40: Firmaların İhracat Yapma Durumlarına Göre Kullanılan Teknoloji Seviyeleri	44
Şekil 41: Firmaların Pazarlama – Dağıtım Yöntemleri	44
Şekil 42: Firmaların Belirlediği Satış Yöntemleri	45
Şekil 43: Firmalarda Yer Alan Departmanlar	45
Şekil 44: 2015 Yılında Firmaların Kapasitelerini Kullanımları	46
Şekil 45: Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamama Nedenleri	46
Şekil 46: Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamamalarının Diğer Nedenleri	47
Şekil 47: Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları	48
Şekil 48: Firmaların Son 10 Yıl İçerisinde Destek Alınılan Kuruluşlar	50
Şekil 49: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Yeni Bir Alanda Yatırım Yapma Düşünceleri	53
Şekil 50: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Ürün Çeşidini ve Kalitesini Yükseltme Düşünceleri	55
Şekil 51: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Dış Pazara Açılma Düşünceleri	56
Şekil 52: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Marka ve/veya Patent Alma Düşünceleri	57
Şekil 53: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Faaliyet Alanı Değiştirme Düşünceleri	58
Şekil 54: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Firmayı Kapatma Düşünceleri	59

Tablo 1: Muğla İli Göç Verileri	14
Tablo 2: İş kayıtlarına göre girişimlerin Toplam Girişim Sayısına Oranı (%)	16
Tablo 3: Firma Büyüklükleri ile Hukuki Yapıları Arasındaki İlişki	21
Tablo 4: Firmaların Üretim Konuları	22
Tablo 5: Çalışanların Statüleri	24
Tablo 6: 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği	29
Tablo 7: 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği	29
Tablo 8: Üretim Konularına Göre Çalışanların Cinsiyetleri	30
Tablo 9: Üretim Konusuna Göre Çalışan Statüleri	31
Tablo 10: İthalat Yapan Firmaların Üretim Konuları	32
Tablo 11: İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler	32
Tablo 12: Üretim Konusuna Göre İhracat Yapman Firma Sayısı	36
Tablo 13: İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler	37
Tablo 14: İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralığı	38
Tablo 15: İhracat Yapma Durumuna Göre Ciro Aralıkları	39
Tablo 16: İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri	40
Tablo 17: Kullanılan Teknoloji Seviyelerine Göre Firmaların İhracat Yapma Durumları	44
Tablo 18: Firmaların Üretim Konularına Göre Kapasitelerini Kullanımları	47
Tablo 19: Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları	48
Tablo 20: Firmaların Sahip Oldukları Kalite Belge Sayısı ile Ciroaları Arasındaki İlişki	49
Tablo 21: Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar	51
Tablo 22: Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar	52
Tablo 23: Firmaların Önümüzdeki 5 Yıl İçin Düşünceleri	53
Tablo 24: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Yeni Bir Alanda Yatırım Yapmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları	54
Tablo 25: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Yeni Bir Alanda Yatırım Yapmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları	55
Tablo 26: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Dış Pazara Açılmayı Düşünen Üretim Konuları	56
Tablo 27: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Marka ve/veya Patent Almayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları	57
Tablo 28: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Dış Pazara Açılmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları	58
Tablo 29: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmayı Kapatmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları	59

MUTSO
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu
2016

GİRİŞ

Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu

Giriş

Amacı Güney Ege Bölgesinin kaynaklarının yerinde ve etkin kullanımını sağlamak, tüm paydaşlarla birlikte yerel potansiyeli harekete geçirmek ve sürekli kalkınma için girişimcilik, kümeleme ve inovasyon kapasitesinin geliştirilmesini sağlamak suretiyle bölgenin küresel ölçekte rekabet gücünü arttırmak ve bölge halkının yaşam kalitesini yükseltmek olan Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA), sağladığı desteklerle bu amaca ulaşmaya hizmet eden projeleri finanse etmektedir.

Bu proje desteklerinden birisi olan “GEKA-Doğrudan Faaliyet Desteği” ile yerel yönetimler, üniversiteler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, birlikler ve kooperatifler tarafından hazırlanan ve bölge kalkınmasında anahtar rol oynayan projelerin desteklenmesi için finansman sağlanmaktadır. Ajans bölgenin kalkınması için belirlenmiş olan stratejik öncelikler doğrultusunda tanımlanan faaliyetlere destek vermekte olup, kritik öneme sahip araştırma ve planlama çalışmalarına katkı sağlamaktadır. Ülke kalkınmasının temel taşlarından birisi olan, sektörel verimliliğin görece yüksek olduğu imalat sanayine yönelik projeler ise söz konusu desteğin değerlendirilmesi için önemli birer fırsat olarak görülmektedir. Diğer taraftan bölgesel kalkınmada önemli rol oynayan üniversiteler, kendi bölgelerinin kalkınma stratejileri ile yakından ilgili bulunmaktadır. Akademik araştırmalar ile endüstriyel uygulamalar arasındaki ilişkinin önemli bir coğrafi boyutunun olduğu kabul edilmelidir. Üniversiteler, endüstriyel, teknolojik ve inovatif akademik araştırmalar ile bölgesel kalkınmaya hizmet etmektedirler.

Bu kapsamda Muğla imalat sanayinin istihdam, üretim süreci, üretim kapasitesi, ve ürün türleri açısından altyapısını belirlemek; mevcut durum değerlendirmesi ile geleceğe yönelik öncelikleri ve amaçları ortaya koymak amacıyla “Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri” adı altında bir proje hazırlanmış ve bu çalışma ile “GEKA-Doğrudan Faaliyet Desteği” katkısıyla Muğla ili imalat sanayi envanterini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Böyle bir çalışmaya gereksinim duyulmasının temel sebebi Muğla ili ve ilçeleri imalat sanayisine yönelik mevcut durumu ortaya koyacak sağlıklı verilerin bulunmamasıdır. Bu verilere ulaşmak üzere teorik ve pratik bilgilerin üniversite sanayi işbirliği kapsamında sağlanması amacıyla Muğla Ticaret ve Sanayi Odası ve TC Sıtkı Koçman Üniversitesi ortaklığı kurulmuştur.

Proje kapsamında “www.mutso.org.tr” web sayfası içinde hazırlanan bir portal ile firma iletişim bilgilerinin ve imal ettikleri ürünleri interaktif olarak paylaşılması sağlanmıştır. Portalda firmaların sektörel bazda aratılmasına olanak veren bir arama motoru oluşturulmuştur. Sektörel bazda gruplanarak eklenen firma profilinde firmalar tarafından onaylanan iletişim bilgileri ve imal ettikleri ürün çeşitleri paylaşılacaktır. Bu çalışma yapılırken çok daha büyük bir örneği olan T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ait 'lonca.gov.tr' örneği baz alınmıştır. Bu şekilde firmaların tanınırlığı artırılıp interaktif ortamda da görünürlüğü sağlanarak daha geniş pazarlara ulaşmasına katkı sağlanmış olacaktır.

Projede ayrıca toplanan verilerle üretim kapasitesine ilişkin temel bilgilerin edinilmesi, üretim zincirindeki aktörlerin tespiti, çalışanlara ilişkin bilgilere ulaşılması, hatalı verilere dayanan politikalar ve yatırımlar neticesinde ortaya çıkabilecek kaynak israfının önlenmesi, yatırım planlarına ilişkin çalışmalara kaynak teşkil edecek güvenilir verilerin elde edilmesi, çalışma sonuçlarından hareket ederek başta Muğla Organize Sanayi Bölgeleri projeleri olmak üzere Muğla imalat sanayisine yönelik projeler için yararlanılabilir göstergeler hazırlamak ve projenin sürdürülebilirliği açısından iletişim ve koordinasyon eksikliğinin neden olduğu acil çözüm gerektiren sorunların tespit edilerek yeni projelerin geliştirilmesine altyapı oluşturmak gibi birçok ikincil faydalar da sağlamak hedeflenmiştir.

1. Proje Genel Bilgileri

1.1. Projenin Amacı

Projenin genel amacı Muğla İli imalat sanayinin mevcut potansiyelini ortaya koymak ve geleceğe yönelik öncelikleri ve amaçları belirleyerek sanayinin gelişmesine katkıda bulunmak olarak belirlenmiştir. İmalat sanayi, hem diğer sektörlerle olan bağlantısı hem de yarattığı katma değer ve istihdam bakımından ekonomik büyümenin kilit sektörü konumundadır. Yüksek nitelikli bir imalat sanayi yapısının Türkiye ekonomisinin geleceği için hayati önemde olduğu gerçeğinden hareketle; mevcut sanayi yapısının profilinin ortaya konması, gelişme potansiyelinin belirlenmesi, geleceğe yönelik yeni yatırım hedef ve stratejilerinin belirlenmesi, tasarlanması ve uygulanması da önem kazanan konulardan birisidir. Mevcut kaynakların değerlendirilmesi yatırım kararlarının sağlıklı alınması, yatırımcıların doğru teşviki ile mümkün olabilecektir. Bunu yapabilmek için ise mevcut sağlıklı verilerin ortaya konması gerekecektir. Bu verilerin toplanmasıyla hem bölgenin hem Muğla'nın rekabet düzeyini arttırmak ve bölgesel kalkınmayı hızlandırmak hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Muğla ilinin imalat sanayi potansiyelini, sektör çeşitliliğini ve kapasitesini ortaya çıkarmaktır. Bu sayede Muğla ilinin imalat sanayisindeki mevcut durumu belirlenecek, yapılması gereken yatırım fırsatlarına ışık tutulacak ve ilin imalat sanayi potansiyeli, sektör çeşitliliği ve kapasitesi ortaya çıkarılacaktır.

Proje Sahibi Muğla Ticaret ve Sanayi Odası, Proje Ortağı TC. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Proje İştirakçileri Bilim, Sanayi ve Teknoloji Muğla İl Müdürlüğü, Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası, Milas Ticaret ve Sanayi Odası, Marmaris Ticaret Odası ve Bodrum Ticaret Odası'dır.

1.2. Projenin Kapsamı ve Yöntemi

Muğla ilinin imalat sanayi potansiyelini, sektör çeşitliliğini ve kapasitesini ortaya çıkarmak amacıyla 2015 yılı GEKA (Güney Ege Kalkınma Ajansı) Doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında yürütülen '**Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Projesi**'nde; Muğla ilinde bulunan beş ve daha fazla çalışanı olan 544 firma örnekleme dahil edilmiştir. Örnekleme dahil edilen firmalardan 437 imalat sanayi firmasıyla Bilgisayar Destekli yüz yüze görüşme anket tekniği (CAPI) ile görüşülmüştür. Görüşmeler Etik Araştırma Personelleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya 2016 Şubat ayında başlanmış, web ortamında doldurulmak üzere hazırlanan anket, Muğla ilindeki imalat sanayi kuruluşlarından; "Firma Genel Bilgileri", "Çalışan Bilgileri", "Üretim Kapasitesi ve Pazar Durumu", "Gelecek ile İlgili Yaklaşımlar" konularındaki bilgilerin elde edilmesi üzere tasarlanmıştır.

"Firma Genel Bilgileri" bölümünde firmalara ait sektör bilgisi, kuruluş tarihi, hukuki yapısı, firma büyüklüğü, ortak sayısı, kuruluşun sermaye yapısı, cirosu gibi kuruluşa ilişkin temel bilgiler yer almaktadır. "Çalışan Bilgileri" bölümünde firmalarda çalışanlarının cinsiyetlerine, eğitimlerine, statülerine ait bilgiler yer almaktadır. "Üretim Kapasitesi ve Pazar Durumu" bölümünde ise; firmaların üretim yapısı, üretilen ürünlere ait bilgiler ve dış pazar durumu gibi konuları araştırılmıştır. "Gelecekle İlgili Yaklaşımlar" bölümünde ise firmaların önümüzde 5 yıl içinde kendilerini sektör ve gelecekleriyle ilgili öngörülerine yer verilmiştir.

2. Türkiye'de Ve Muğla'da İmalat Sanayi

2.1. Türkiye'de İmalat Sanayine Tarihsel Bir Bakış

İmalat sanayi, tarım ve maden çıkarılmasıyla elde edilen maddelerin işlendiği, bu maddelerin işe yarar ve farklı yerlerde kullanılabilir hale getirildiği sektördür. Sanayi sektörü içinde imalat sanayi, yaratılan katma değer ve üretim değeri açısından en önemli sektör konumundadır. Ülke ekonomisine uzun dönemli bir perspektiften bakıldığında, gerek ulusal istihdam ve ihracat gerekse küresel ekonomiyle bağ kurma potansiyeli açısından imalat sanayi lokomotif sektör olma özelliği göstermektedir.

Türkiye'de Cumhuriyetin kuruluş yıllarında İzmir İktisat Kongresi ile başlayan imalat sanayi gelişimi özel sektöre öncülük eden bir dizi teşvikçi politikalarla sürmüştür. Bu dönemde temel amaç özel sanayinin teşvik edilmesi geliştirilmesi için önlemler almak olmasına rağmen üretim henüz yerli temel tüketim ihtiyaçlarını karşılayabilecek seviyeye ulaşamamıştır. 1930'lu yıllardan itibaren imalat sanayinde kalkınmada gerekli yatırımların devlet öncülüğünde gerçekleşmesini öngören devletçi politikalar temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu dönemde dokuma, maden, selüloz, seramik ve kimya sanayinde faaliyet gösteren sinai üretim tesisleri bizzat kamusal kaynaklarla kurulmuş, üretimde yerli malların kullanımı özendirilmiştir. II. Dünya Savaşı istenilen hedeflere eksiksiz ulaşılmasını engellese de bu dönemde Türkiye'de imalat sanayinin temelleri kamusal politikalarla atılmış, özel sermaye sinai yatırımlarına öncülük edilmiştir.

Savaş sırasında Batı ülkeleri ile olan ekonomik ve politik ilişkilerin gelişmesi, özellikle 50'li yıllardan itibaren dışa kapalı ve korumacı iktisat politikaları yerine serbest dış ticaret rejimi ve dış pazarlara yönelik kalkınma anlayışının imalat sanayinin gelişiminde de etkili olduğu görülmektedir. Ekonomide özel kesimin payı hem artmış hem de dönemin sonunda tüketim malları sanayinden (dokuma, gıda, tütün, dericilik, seramik gibi dallardan) yatırım malları ya da dayanıklı tüketim malları sanayine (ilaç, kimya, tarım araçları, otomotiv makina, elektrikli aletler, ampul gibi) yönelmiştir. 1950'lerden itibaren özel girişimi destekleyen ve iç ve dış kredi sağlayan Türkiye Sınai Kalkınma Bankasının kurulması ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin örgütlenmesi (Makine Kimya Endüstrisi Kurumu 1950, Gübre, Et ve Balık kurumu 1952, Türkiye Çimento-Azot 1953, Türk Petrol Anonim Ortaklığı, Devlet Malzeme Ofisi 1954, SEKA 1955, Demir-Çelik 1955, TKİ 1957) bu dönemdeki başlıca gelişmeler olmuştur.

1960'lı yıllarda DPT'nin kurulması ve kalkınma planlarının hazırlanması sanayinin planlı bir biçimde gelişmesine ve ithal ikameci politikaların bilinçli ve planlı bir şekilde uygulandığı bir dönem olmuştur. Bu dönemde imalat sanayinde en yüksek pay tüketim malları iken bunu ara mallar ve yatırım malları izlemiştir.

1980'li yıllar imalat sanayinde önceki politikaların toptan terkedildiği geçmişin aksine ihracata yönelik sanayileşme politikalarının işlerlik kazandığı yıllar olmuştur. Bu dönemde yürürlüğe giren "24 Ocak Ekonomik İstikrar Önlemleri" liberal politikalarla serbestleşme öngörmüştür. Yerli ürünlerin yabancı ürünlerle rekabet etmeye başlaması, özel kesimin sübvansede edilmesi, 90'lı ve sonraki yıllarda izlenecek özelleştirme politikaları için altyapı çalışmalarının başlatılması, kambiyo rejimi ve sermaye hareketleri üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması bu dönemde sanayi ve ticaret politikalarının önemli örnekleridir. 1996 yılında imzalanan Gümrük Birliği de benzer şekilde hem ticareti serbestleştirmesi hem de Türkiye imalat sanayi ürünleri için yoğun bir rekabet ortamı yaratması nedeniyle Türk ekonomisi ve sanayiye önemli etkileri olmuştur.

2000'li yılların başları finansal piyasalardan kaynaklanan krizlerin etkili olduğu, sanayi sektörünün dışa bağımlılığının üretim sürecinde rekabetin önemini arttırdığı yıllar olmuştur. Son on yıl ise küreselleşme ile ortaya çıkan yoğun rekabetin yaşandığı, imalat sanayinin rekabetçi bir biçimde küresel ekonomiye entegrasyonunda en önemli faktörün teknolojik gelişim ve verimlilik artışları olduğu yıllar olmuştur. 2014-2018 dönemini kapsayacak 10. Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları kapsamında kurulmuş olan İmalat Sanayinde Dönüşüm Özel İhtisas Komisyonu Türkiye'de imalat sanayi için getirmiş olduğu temel öneri yüksek nitelikli bir imalat sanayii yapısının Türkiye ekonomisinin geleceği için hayati önemde olduğudur.

İmalat sanayiini Türkiye'nin 2023 hedefleri için stratejik hale getiren üç ana neden bulunmaktadır. Birincisi, imalat sanayiinin ekonominin genelindeki verimlilik artışlarına yaptığı olumlu katkı ve bu sayede ekonomik büyüme kapasitesini artırmasıdır. İkinci neden ise dünyada teknolojik ilerleme ve yenilikçi faaliyetleri tetikleyen Ar-Ge harcamalarının büyük ölçüde imalat sanayii bünyesinde gerçekleştirilmesidir. Üçüncü olarak ise, Türkiye ekonomisinin en kronik yapısal sorunlarının başında gelen cari açık yurt içinde yüksek katma değerli bir imalat sanayii yapısına kavuşulması ile çözülebilecektir. Bu nedenle Türkiye'nin 2014-2018 döneminde bu hedeflere ulaşabilmek için ekonomik yapıda, dolayısıyla da imalat sanayiinin yapısında ciddi bir dönüşüm gerçekleştirilmesi gereği vurgulanmaktadır. Bu yüzden imalat sanayinin gelişimi ve mevcut durumunun analizi gelecekle ilgili yeni strateji ve öngörülerin yapılmasında önem kazanmaktadır.

2.2. Muğla'da İmalat Sanayine Tarihsel Bir Bakış

Muğla ilinde turizm girdileri, il genelinde çok önemli bir pay oluşturmaktadır. Ancak, ekonomi, il genelinde tarıma dayalıdır. Tarımsal üretim gelirlerinde en büyük payı sırası ile meyve üretimi, tarla ürünleri, yem bitkileri, zeytincilik, hayvansal ürünler, bağcılık, sebzeçilik ve kavun, karpuz üretimi alır. Muğla ilinde sanayi tarıma dayalıdır ve sanayi kuruluşlarının büyük bir kısmını Devlet Kuruluşları oluşturmaktadır.

Tarımsal üretim açısından ülkenin önemli illerinden olan Muğla, imalat sanayi açısından alt sıralarda yer almaktadır. Muğla'da imalat sanayinin gelişmemesinin temel nedeni ulaşım güçlüğüdür. Ulaşım bağlantıları yakın dönemlere kadar son derece yetersiz olduğundan, ilin ulusal pazarla ilişkisi çok geç başlamış ve yavaş gelişmiştir.

Ulusal pazarla bütünleşememenin bir sonucu olarak da, il imalat sanayi küçük ölçekli, başta tarım ürünleri olmak üzere yerel ürünleri işleyen ve yerel talebe yönelik üretim yapan yapısını korumuştur. 1970'lerden itibaren hızla gelişen turizm sektörünün, ilin sanayisini ve ticaretini canlandırıcı etkisi olmuştur.

Muğla ekonomisi içinde ağırlığı görülen "Mermer" sektörü, istihdam sağlama açısından da il için en önemli imalat sanayi alanı olarak sayılmaktadır. Firma sayısı olarak gıda sektörü daha fazla olmasına karşın yarattığı katma değer açısından mermercilik başat bir rol oynamaktadır. Muğla'da mermercilik dışında taş gıda, ocakçılığı, içki ve tütün, tekstil, giyim ve deri, orman ürünleri, kağıt ve kağıt ürünleri, metal eşya, makine ve teçhizat ve yat ve tekne imalatı gibi sanayi sektörlerinde üretim yapan işletmeler mevcuttur. Muğla ili yer altı kaynakları bakımından oldukça zengindir. Yoğunluk sırasıyla; maden kömürü, feldspat, krom, grafit, kalsit başta olmak üzere, kuvars, zımpara, alüminyum, dolomit ve mika madeni üretimi yapılmaktadır.

Ayrıca Muğla ilinde değerli taş işlenmesi gibi üretim alanları da önem kazanmaktadır. Kalkınma Bakanlığı tarafından 2000 yılında yayınlanan "Muğla Uygun Yatırım Alanları" adlı rapor; imalat alt sanayi kollarına göre Türkiye'de is yeri sayısı artarken, Muğla'da azaldığını ortaya koymuştur. Bu anlamda 2000'li yıllara kadar Muğla'da imalat sanayisine yapılan yatırımın az olduğunu söylemek mümkündür.

Muğla'da, imalat sanayinin tam kapasitede çalışıp çalışmadığını irdeleyen bir rapor bulunmamaktadır. Bu sebeple Muğla'da imalat sanayinin gelişimi için atılacak adımlar yetersiz kalmaktadır. Bahsi geçen lokomotif sektörlerin ham madde birikimi imalat sanayide kullanıldığı takdirde ortaya çıkacak katma değeri yüksek ürünler hem sektörü hem de Muğla ekonomisini canlandıracaktır. Özellikle son yıllarda Bodrum'da artan yat imalatı bunun bir göstergesidir. Muğla'da son yıllarda kara yolu ulaşım ağının gelişmesi ve artan liman sayısı da imalat sanayi açısından bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Ayrıca üniversite sanayi işbirliği ile artan ar-ge çalışmaları yerel nitelikli ve küçük çaplı sanayi işletmelerinin büyümesi için uygun bir ortam hazırlamaktadır.

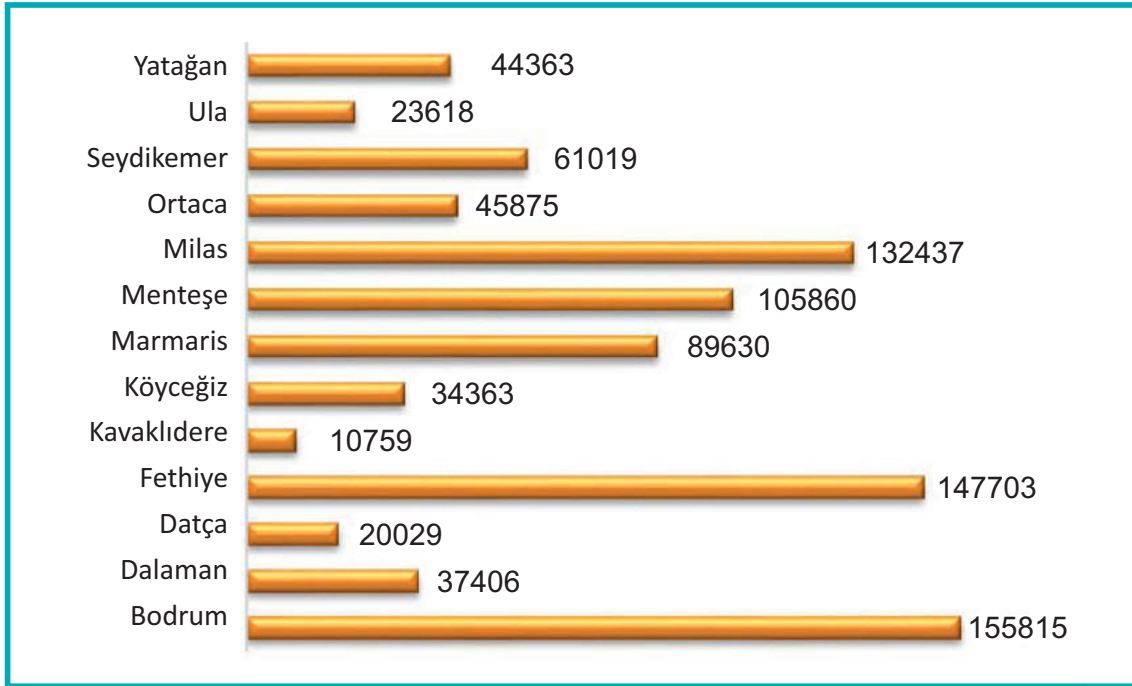
2.3. Muğla İli'ne İlişkin Diğer Sosyo-Ekonomik Veriler

2.3.1. Coğrafi Yapı

Türkiye'nin güneybatı ucunda yer alan Muğla, kuzeyinde Aydın, kuzeydoğusunda Denizli ve Burdur, doğusunda Antalya ile komşu olup, güneyinde Akdeniz, batısında Ege Denizi ile çevrilidir. Yaklaşık 1480 km ile Muğla ili ülkenin en uzun sahil şeridine sahip olan ildir. İl merkezi rakımı 646 m. olan Muğla 12 974 km² yüzölçümüne sahiptir.

2.3.2. İdari ve Demografik Yapı

Muğla ili, 30 Mart yerel seçimlerinden sonra 6360 sayılı kanun ile Büyükşehir Belediyesi statüsü kazanmıştır. Muğla ilinin nüfusu, 2015 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 908.877 dir. Nüfusun ilçelere göre dağılımı ise aşağıdaki grafikte verilmiştir. Grafikte görüldüğü gibi en kalabalık üç ilçe sırasıyla Bodrum, Fethiye ve Milas olarak görülmekte bunları il merkezi Menteşe belediyesi izlemektedir. Nüfus bakımından en küçük ilçesi ise Kavaklıdere'dir.

Şekil 1: Muğla İli Nüfus Yoğunluğu (Kaynak: TÜİK)

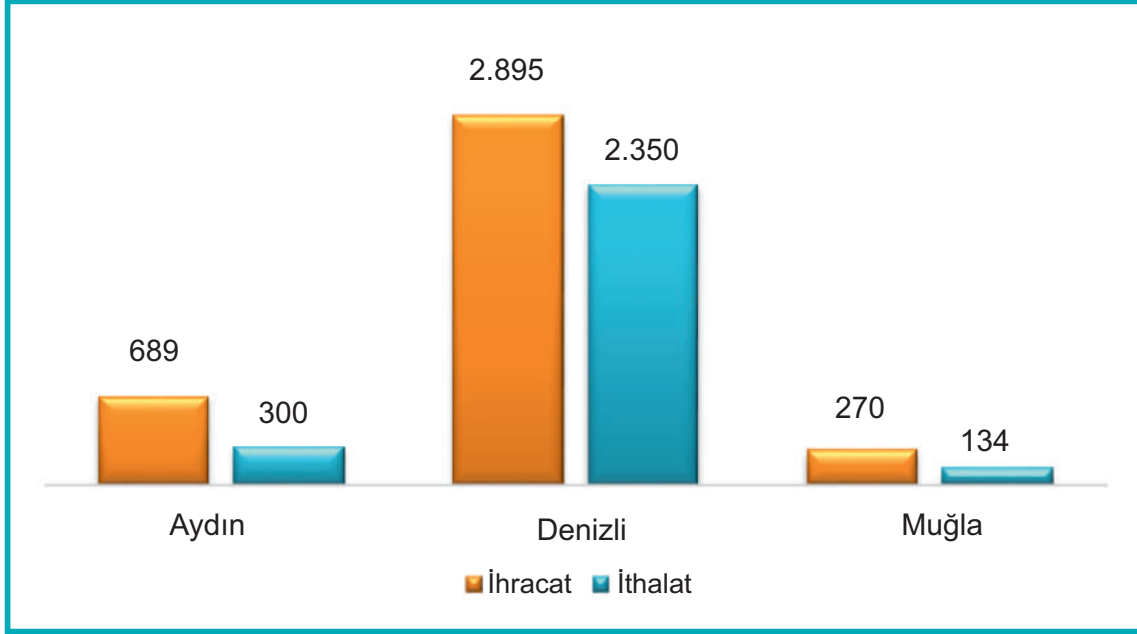
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre ilin 71 kişi olan nüfus yoğunluğu, 100 olan ülke nüfus yoğunluğunun altındadır. . Muğla ili 2015 yılı yıllık nüfus artış hızı %15,9'dur. Aşağıda Muğla iline ait 1975-2014 yılları arasını kapsayan nüfus ve göç bilgileri verilmiştir.

Dönem	Toplam Nüfus	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
1975 - 1980	387 797	16 839	15 180	1 659	4,3
1980 - 1985	436 787	23 742	20 684	3 058	7
1985 - 1990	494 575	43 712	27 714	15 998	32,9
1995 - 2000	632 850	80 782	37 861	42 921	70,2
2007 - 2008	791 424	35 907	24 959	10 948	13,9
2008 - 2009	802 381	28 390	26 613	1 777	2,2
2009 - 2010	817 503	35 129	28 850	6 279	7,7
2010 - 2011	838 324	35 409	29 604	5 805	7
2011 - 2012	851 145	33 213	28 301	4 912	5,8
2012 - 2013	866 665	35 246	30 687	4 559	5,3
2013 - 2014	894 509	48 219	29 671	18 548	21

Tablo 1: Muğla İli Göç Verileri

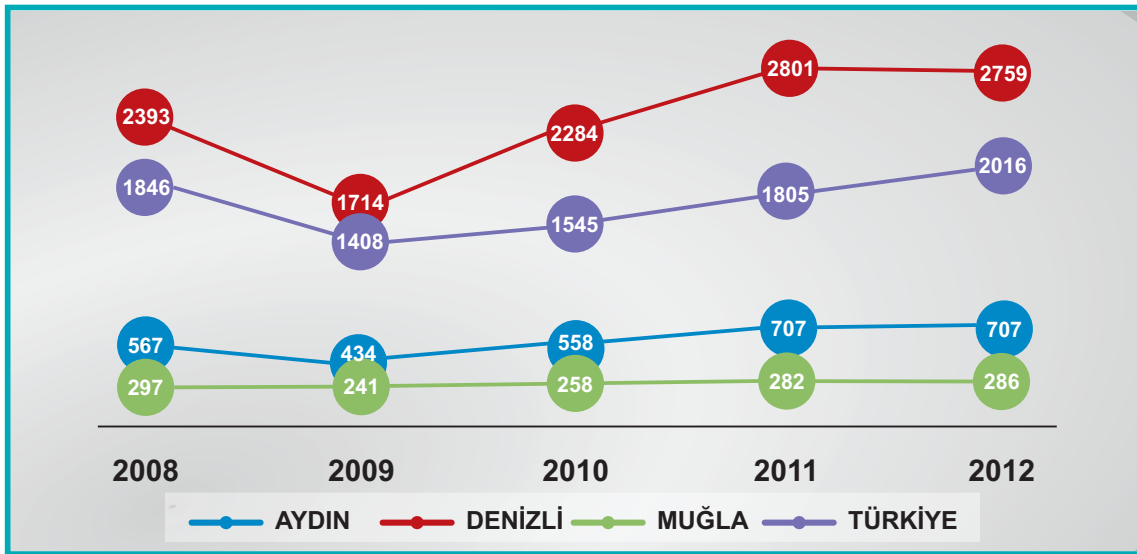

Ekonomik Veriler

Şekil 2: İllere Göre Dış Ticaret (Milyon \$)

TR32 bölgesi içerisinde yer alan Aydın, Denizli ve Muğla illerine ait dış ticaret verilerine baktığımızda Muğla ilinin, bu bölgedeki iller arasında en az ihracat ve ithalat değerlerine sahip olduğu görülmektedir. İhracat rakamlarında bölgesel farklılığı etkileyen bir faktör olarak Muğla ilinin uzun kıyı şeridine sahip olması ve bölge dışı limanlara yakınlığı gösterilebilir. Zira bölge ihracat potansiyelinin önemli bir kısmının diğer limanlarda gerçekleşmektedir. (Kaynak: GEKA TR 32 Bölge Planı 2014-2023)

Şekil 3: TR32 Bölgesinde İllerinde Kişi Başı İhracat Değeri (\$)

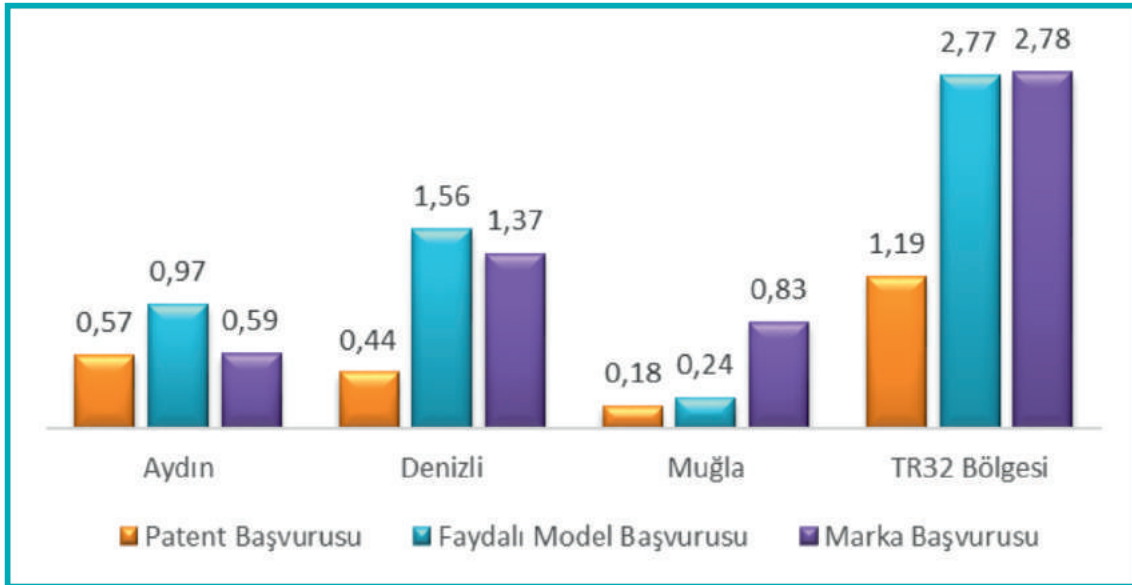
TR32 bölgesinde en az ihracat ve ithalat değerlerine sahip olan Muğla ilinin bu verilere paralel olarak kişi başına düşen ihracat değeri de Aydın ve Denizli illerine oranla daha az olmaktadır.

İş kayıtlarına göre girişimlerin Toplam Girişim Sayısına Oranı (%)	Türkiye	TR32	Aydın	Denizli	Muğla
Toptan ve perakende ticaret	35,8%	34,5%	37,5%	36,8%	30,0%
Ulaştırma ve depolama	16,6%	15,7%	13,9%	13,4%	19,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8,7%	13,1%	12,9%	10,3%	15,5%
İmalat	12,1%	10,6%	9,1%	15,8%	7,7%
İnşaat	6,9%	7,0%	8,1%	5,9%	7,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	6,9%	6,9%	7,3%	7,3%	6,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5,3%	4,8%	4,2%	4,5%	5,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	1,4%	1,8%	2,0%	0,9%	2,4%
Diğer*	6,3%	5,6%	5,1%	5,1%	6,4%

*Diğer: Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor-İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri-Finans ve sigorta faaliyetleri-Bilgi ve iletişim-Eğitim-Madencilik ve taşocakçılığı-Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı

Tablo 2: İş kayıtlarına göre girişimlerin Toplam Girişim Sayısına Oranı (%)

Bu tabloya göre Muğla ilinde %30 değerle "Toptan ve perakende ticaret" kategorisi en fazla girişim sayısına sahip alanı oluşturmaktadır. İmalat sanayinde girişim sayısının toplam girişim sayısı içindeki oranı %7,7 ile Türkiye ve bölge genelinin altında görünmektedir.

Şekil 4: Bölge'nin Patent, Faydalı Model ve Marka Başvurularında Türkiye'deki Payı (%)

TR32 bölgesi içerisinde Muğla, bölgedeki diğer illere oranla daha az patent, marka başvurusuna sahiptir.

MUTSO
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu
2016

DURUM ANALİZİ

Durum Analizi

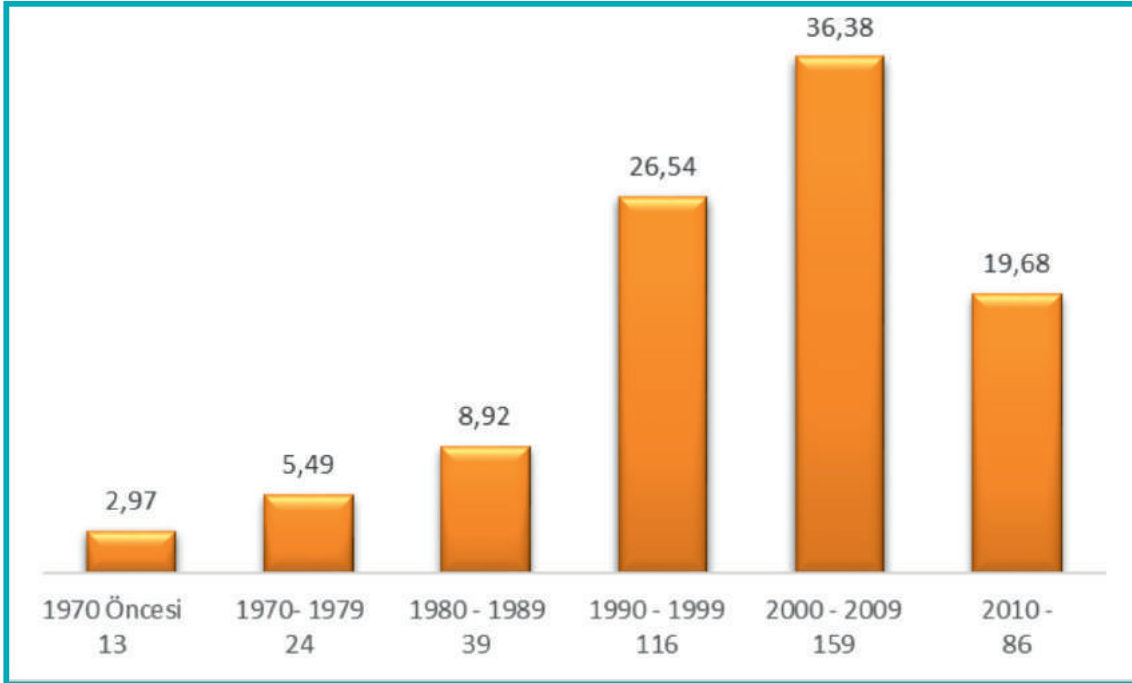
Anket Sonuçlarıyla Muğla'da İmalat Sanayinin Durum Analizi

1. Firma Genel Bilgileri

Anketin bu bölümünde firmaların hangi yılda kuruldukları, hukuki yapıları, büyüklükleri gibi sorular bulunmaktadır. Bu sayede Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının gelişim süreçleri, yapısal düzeylerine ilişkin bilgilerin elde edilmesi sağlanmıştır.

1.1. Firmaların Kuruluş Yılları

Muğla ilinde kurulan firmaların yıllara göre sayılarına baktığımızda 1980'li yıllardan sonra bir canlanmanın başladığı ve 2000 yılından itibaren ise ciddi bir gelişme olduğu görülmektedir. "2010 ve Sonrası" kısmında 86 tane firma kurulmuştur. Gelişimin bu şekilde devam etmesi halinde 2000-2009 yılları kısmındaki firmalardan daha fazla firmanın "2010-2019" yılları arasında kurulacağı sonucuna varılmaktadır. Firmaların kuruluş yıllarına ilişkin bu tablo, "1980-1989" sonrası ivme kazanan bir büyümeyi göstermektedir. Bu gelişme girişimcilik kültür ve yeteneğinde bir artış olarak nitelendirilebilir.

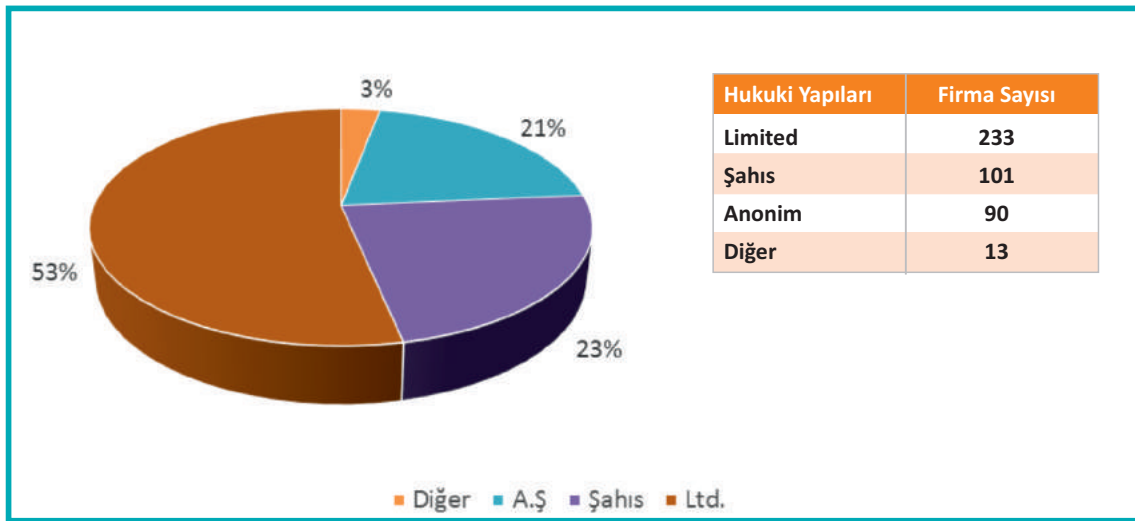

Şekil 5: Firma Kuruluş Yılları

1.2. Firmaların Hukuki Yapıları

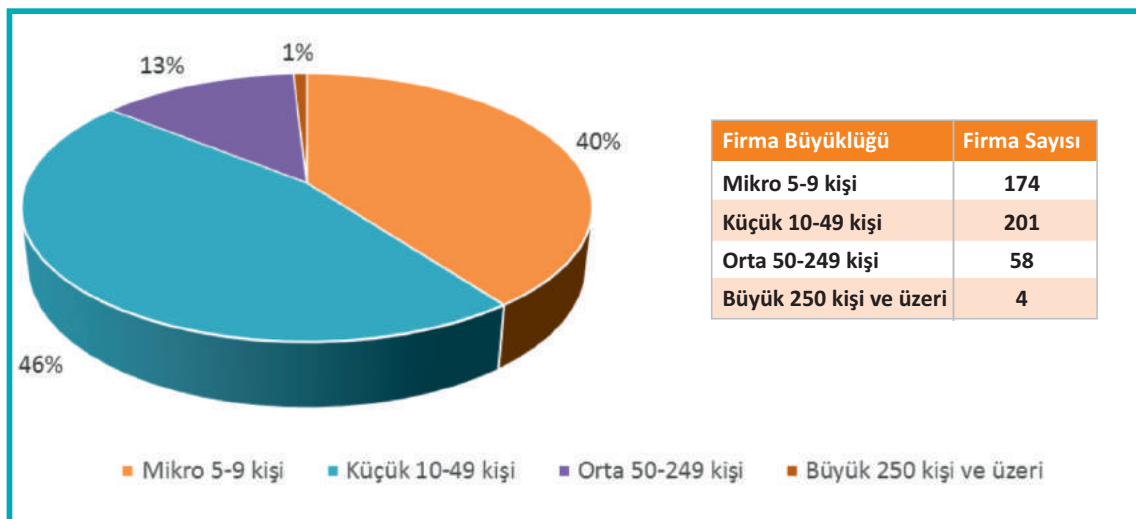
Muğla ilindeki firmaların hukuki yapılarına baktığımızda 233 tanesinin “limited”, 101 tanesi “Şahıs”, 90 tanesi “Anonim” şirketleri oluşturmaktadır. Çoğunlukta olan firmaların limited ve şahıs şirketleri olması burada fazla ortaklı şirketlerin olmadığını göstermektedir. “Diğer” (Adi ortaklı, Atölye, Kolektif, Kooperatif) kategorisinde değerlendirilen firma sayısının ise oldukça az olduğu dikkat çekmektedir. 2011 yılı itibarıyla Bölge'de 151'i Aydın'da, 305'i Denizli'de, 211'i Muğla'da olmak üzere toplam 667 adet tarımsal amaçlı kooperatif bulunmaktadır.² (GEKA TR32 Bölge 2 Düzey 2014-2023)

Şekil 6: Firmaların Hukuki Yapıları

1.3. Firmaların Büyüklükleri

Muğla ilinde imalat sanayi firmalarının büyüklüklerine baktığımızda 174 tanesinin “Mikro 5-9 kişi”, 201 tanesi “Küçük 10-49 kişi”, 58 tanesinin “Orta 50-249 kişi” ve 4 tanesinin “Büyük 250 kişi ve üzeri” olduğu görülmektedir. Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının büyüklükleri değerlendirildiğinde “Mikro:5-9” ve “Küçük: 10-49” ölçekli firmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Şekil 7: Firmaların Büyüklükleri

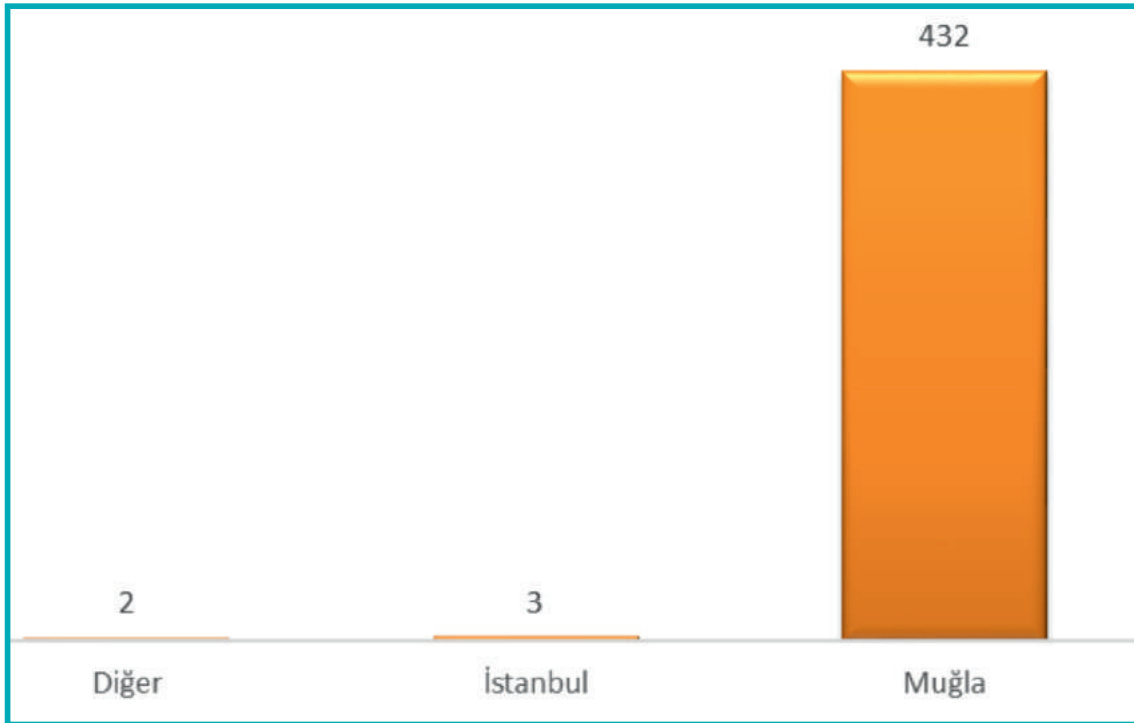
Hukuki yapılarına göre firma büyüklüklerine baktığımızda ise firma büyüklüğü bakımından en fazla olan “Küçük 10-49 kişi” firmaların yarısından çoğunun hukuki yapısının limited olduğu görülmektedir. “Büyük 250 kişi ve üzeri” olan 4 firmanın 3 tanesinin ise hukuki yapısı Anonim Şirket statüsündedir. “Mikro: 5-9” büyüklükteki firmaların çoğunluğunun hukuki yapısının “Küçük: 10-49” firmalara benzer olarak limited olduğu görülmektedir.

Büyüklükleri/Hukuki yapıları	A.Ş	Ltd.	Şahıs	Diğer
Mikro: 5-9 kişi	17	86	70	1
Küçük:10-49 kişi	39	122	31	9
Orta:50-249 kişi	31	24	1	2
Büyük:250 üstü kişi	3	1	0	0

Tablo 3: Firma Büyüklükleri ile Hukuki Yapıları Arasındaki İlişki

1.4. Firmaların Ticari Kayıtları

Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının ticari kayıtlarına baktığımızda 432 firmanın Muğla'da, 3 firmanın İstanbul'da, 1 firmanın Aydın'da ve 1 firmanın ise ticari kaydını Denizli'de olduğu görülmektedir. Bu verilere göre Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının ticari kayıtlarının çok büyük bir oranda Muğla'da olduğunu söylemek mümkündür.

Şekil 8: Firmaların Ticari Kayıtları

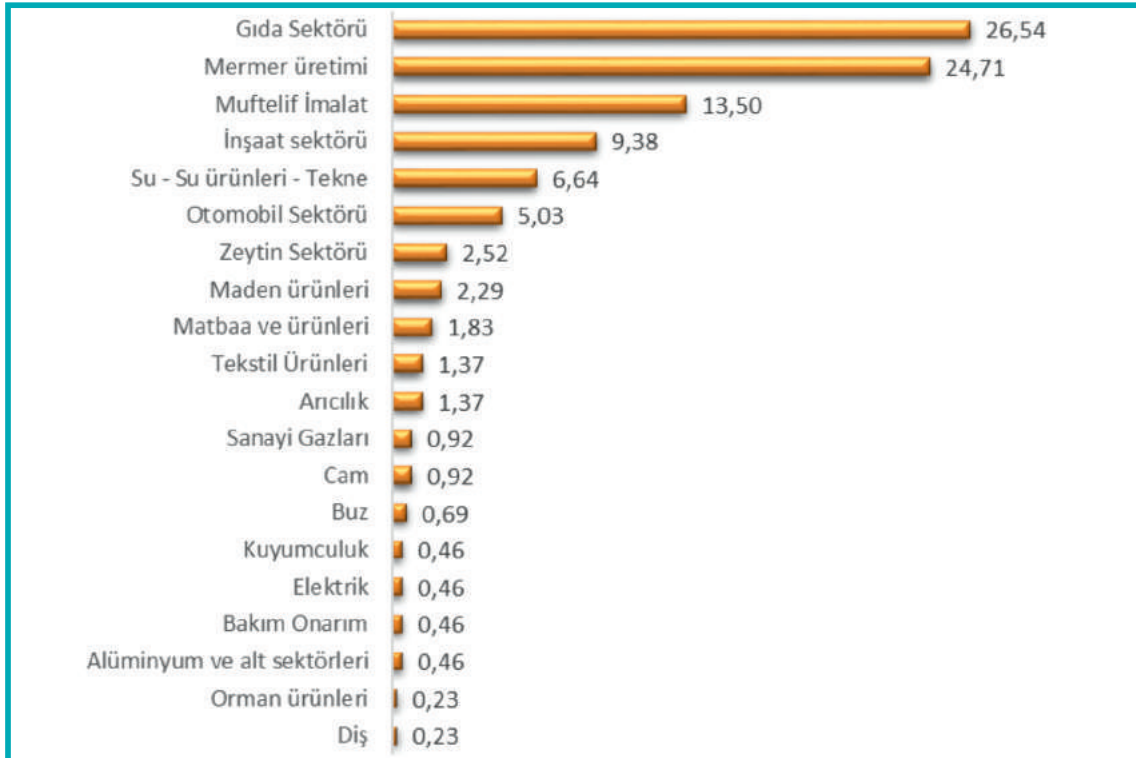
1.5. Firmaların Üretim Konuları

Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının faaliyet alanları incelendiğinde; firma sayısına göre “Gıda Sektörü” birinci sırada, “Mermer” sektörü ise ikinci sırada yer almaktadır.

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Üretim Konusu	Firma Sayısı
Gıda Sektörü	116	Tekstil Ürünleri	6
Mermer üretimi	108	Cam	4
Muhtelif İmalat*	59	Sanayi Gazları	4
İnşaat sektörü	41	Buz	3
Su - Su ürünleri - Tekne	29	Alüminyum ve alt sektörleri	2
Otomobil Sektörü	22	Bakım Onarım	2
Zeytin Sektörü	11	Elektrik	2
Maden ürünleri	10	Kuyumculuk	2
Matbaa ve ürünleri	8	Dental Malzeme	1
Arıcılık	6	Orman ürünleri	1

Tablo 4: Firmaların Üretim Konuları

Muhtelif İmalat*: Kategorize edilmemiş imalat alanlarıdır. Ek 2 de verilmiştir.

Şekil 9: Firmaların Üretim Konuları Oranları

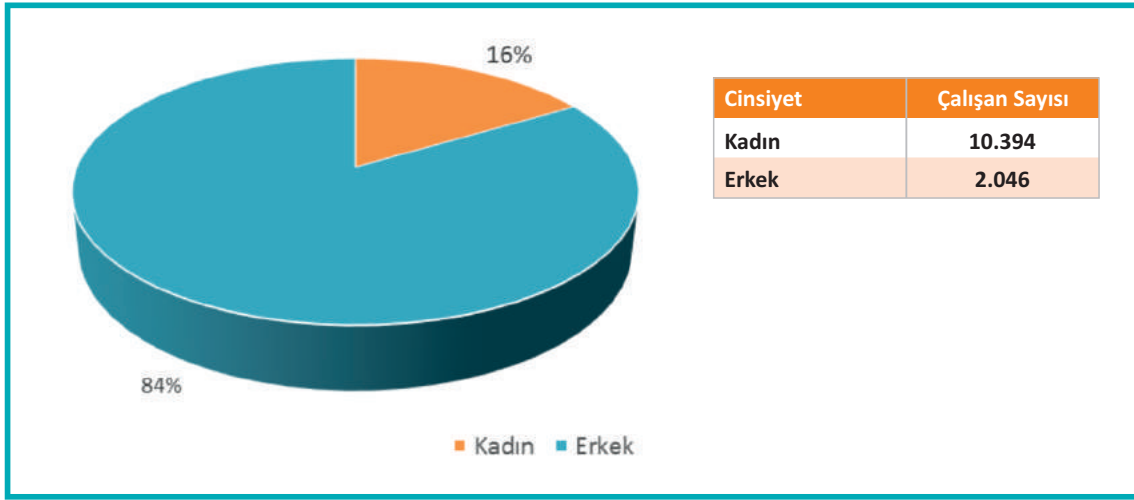

2. Firma İstihdam Bilgileri

Bu bölümde firma çalışanlarına ilişkin cinsiyet, eğitim, statü, şirket yapısı, işgücü bulma imkanları gibi temel bilgilere ulaşmak hedeflenmiştir.

2.1. Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

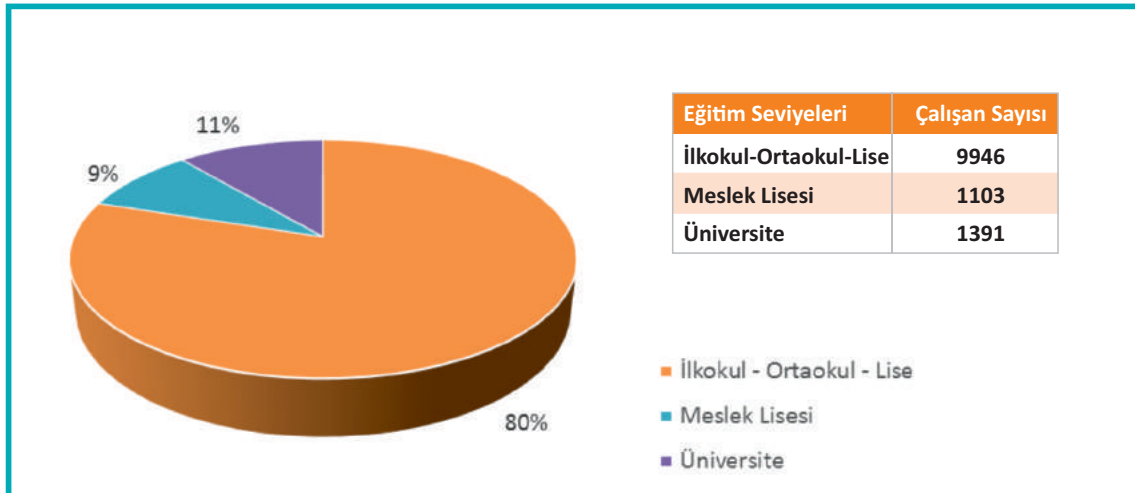
Muğla ilinde imalat sanayi firmalarında çalışan personel yapısına baktığımızda; Muğla imalat sanayi firmalarında çalışan toplam 12.440 personelden 10.394 tanesinin erkek 2.046 tanesinin ise kadın olduğu görülmektedir. Muğla imalat sanayi firmalarında çalışan erkek personel sayısının kadın personel sayısının yaklaşık beş katı kadar olduğu görülmektedir.

Şekil 10: Cinsiyetlere Göre Çalışan Sayıları

2.2. Eğitim Durumlarına Göre Çalışan Sayısı

Muğla ilinde imalat sanayi firmalarında çalışan personellerin eğitim seviyelerini incelediğimizde, eğitim seviyesinin daha çok ilkokul-ortaokul-lise olduğu görülmektedir. Elde edilen verilere göre Muğla imalat sanayi sektöründe çalışan personel arasında üniversite/ lisans mezunlarının meslek lisesi mezunlarından daha fazla olduğu görülmektedir. İmalat sanayi sektörü düşünüldüğünde meslek lisesi mezunlarının en az olması çalışan eğitim durumları açısından göze çarpan durumdur.

Şekil 11: Eğitim Seviyelerine Göre Çalışan Oranları

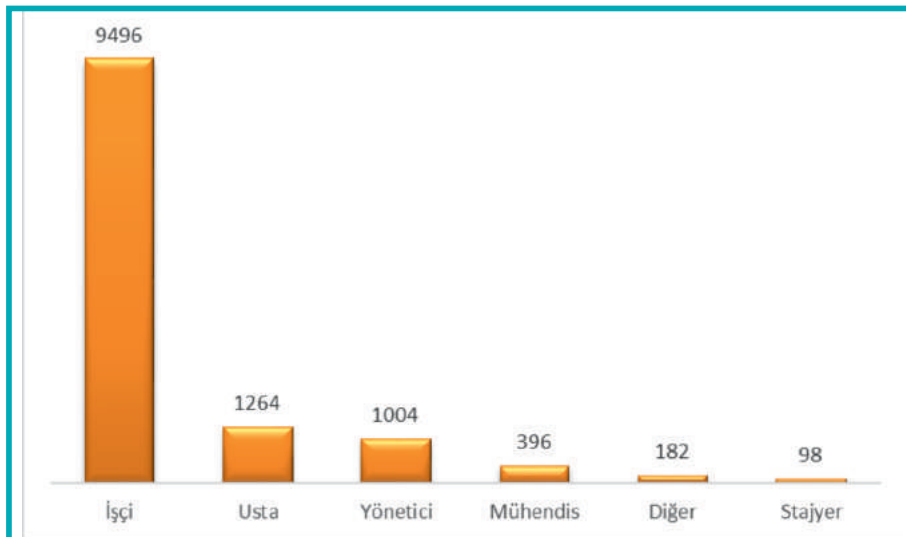

2.3. Firma Çalışanlarının Statülerine Göre Dağılımları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının çalışan personel yapısına baktığımızda 9496 tane “işçi”, 1264 tane “usta”, 396 tane “mühendis”, 1004 tane “yönetici”, 98 tane “stajyer” ve 182 tanesini ise “diğer” çalışanların olduğu görülmektedir. En az stajyer çalışan olduğunu görmekteyiz. Bunun nedeni de Muğla ilinde bulunan firmaların çoğunu “Küçük 10-49” çalışanı olan firmaların oluşturmasıdır. (6111 sayılı torba kanunu ile 10 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının en az %5, en fazla %10'u kadar stajyer öğrenci çalıştırmak zorundadırlar.)

Çalışan Statüleri	Çalışan Sayısı ve Oranı
İşçi	9496 (%76,33)
Usta	1264 (%10,26)
Yönetici	1004 (%8,07)
Mühendis	396 (%3,18)
Diğer	182 (%1,46)
Stajyer	98 (%0,79)

Tablo 5: Çalışanların Statüleri

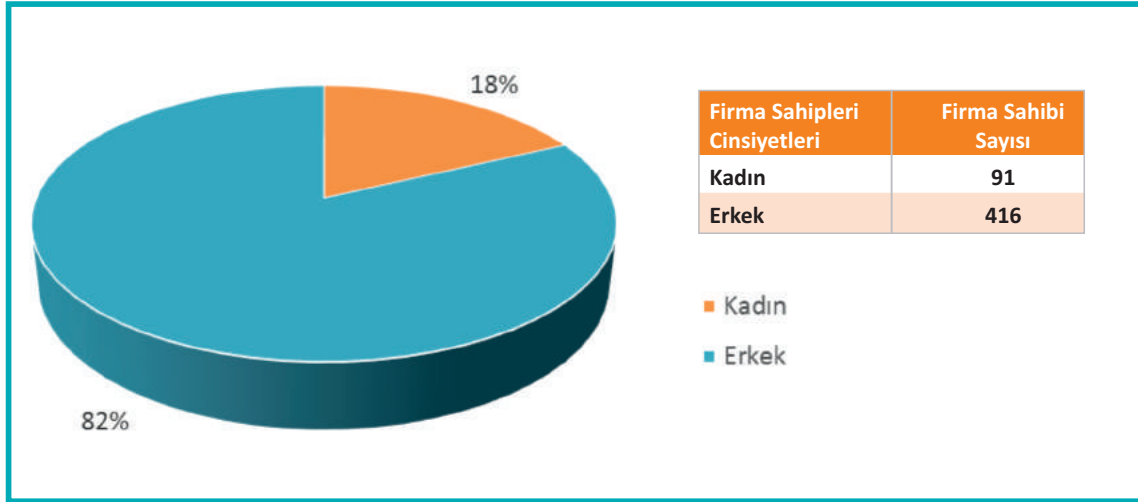

Şekil 12: Statülerine Göre Çalışan Sayıları

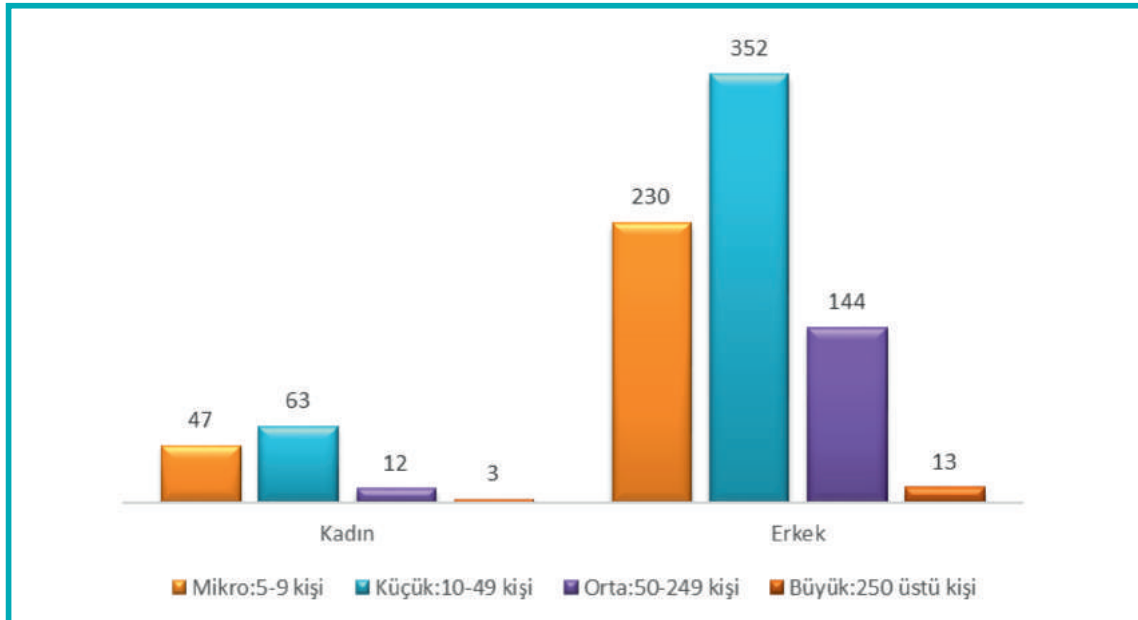
2.4. Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımları

Muğla ili imalat sanayi firmaları için firma sahiplerinin cinsiyet dağılımlarına baktığımızda toplam 507 firma sahibinin sadece 91 tanesi kadındır. Kadın çalışan sayısında olduğu gibi burada da kadınların azınlıkta olduğu görülmektedir. Firma sahiplerinin yalnızca %18'i kadındır.

Şekil 13: Firma Sahiplerinin Cinsiyetleri

Firma sahiplerinin cinsiyet dağılımlarına göre firmaların büyüklüklerine baktığımızda büyüklüğü “Mikro 5-9 kişi” olan firmalarda toplam 47, “Küçük 10-49 kişi” olan firmalarda toplam 63, “Orta 50-249 kişi” olan firmalarda toplam 12 ve “Büyük 250 ve üstü kişi” olan firmalarda ise toplam 3 kadın firma sahibi bulunmaktadır. Erkek firma sahipliğinde 352 sayı ile “Küçük: 10-49” ölçekli firmalar başta gelmektedir. Burada göze çarpan husus genellikle kadınların sahip olduğu firmaların küçük ölçekli yapıda olmasıdır.

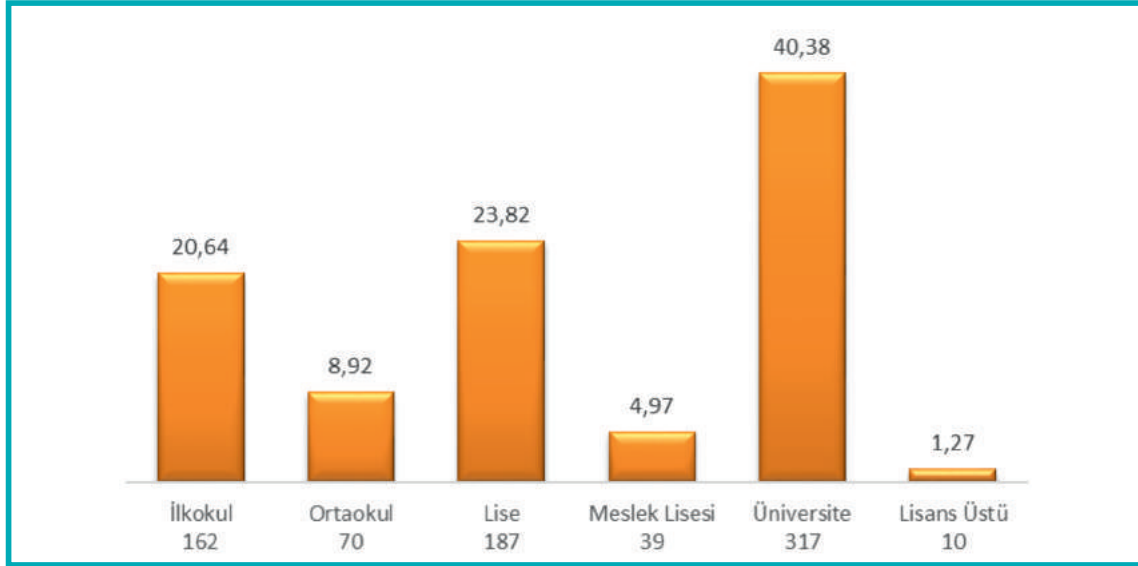

Şekil 14: Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımlarına Göre Firmaların Büyüklükleri

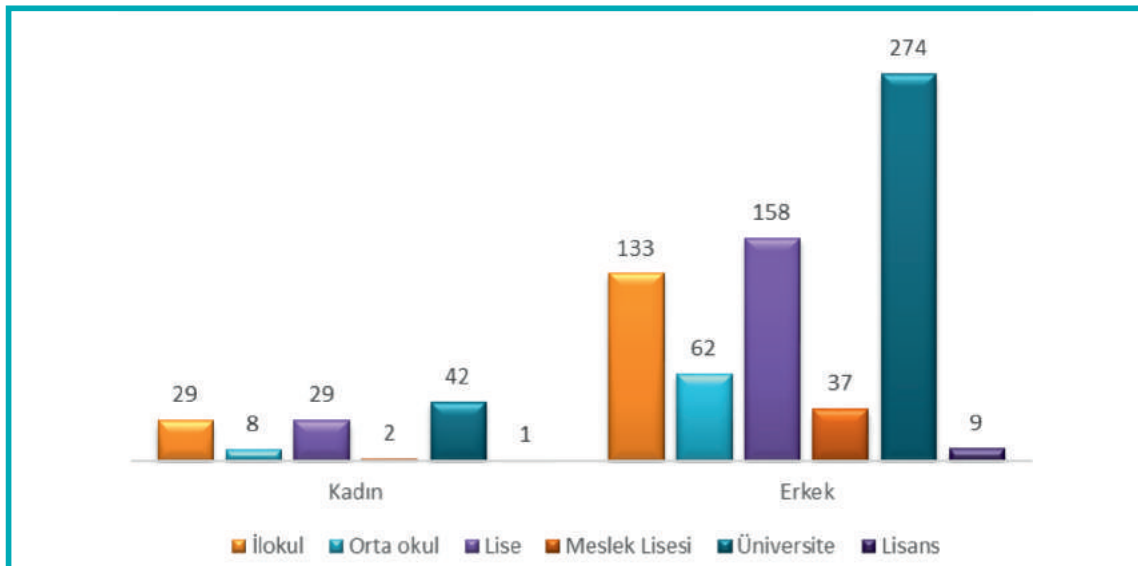
2.5. Firma Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri

Muğla ili imalat sanayi firmaları için firma sahiplerinin eğitim seviyelerine baktığımızda; en çok üniversite mezunu firma sahibi olduğu görülmektedir. Lisansüstü eğitim seviyesi ise 10 firma sahibi ile en az kategoriye oluşturmaktadır.

Şekil 15: Firma Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri

Firma sahiplerinin cinsiyet dağılımlarına göre eğitim seviyelerine baktığımızda “ilkokul” mezunu 29, “orta okul” mezunu 8, “lise” mezunu 29, “meslek lisesi” 2, “üniversite” mezunu 42 ve “lisans üstü” mezunu 1 kadın firma sahibi bulunmaktadır. Erkekler baktığımızda ise “ilk okul” mezunu 133, “orta okul” mezunu 62, “lise” mezunu 158, “meslek lisesi” mezunu 37, “üniversite” mezunu 274 ve “lisans üstü” mezunu 9 erkek firma sahibi bulunmaktadır. Meslek lisesi mezun sayısı firma çalışanlarında olduğu gibi firma sahiplerinde de diğer eğitim seviyelerine göre oldukça düşüktür.

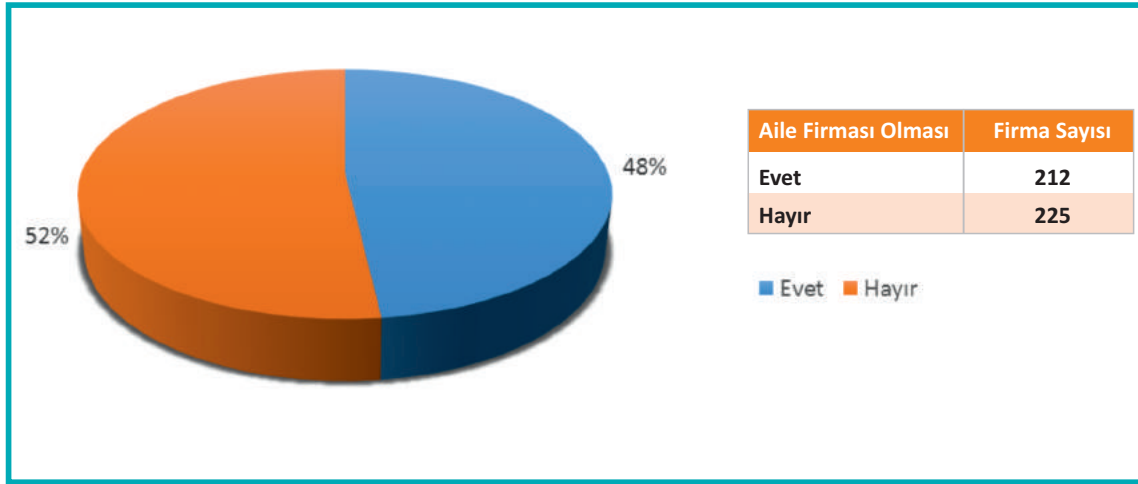
Şekil 16: Firma Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımlarına Göre Eğitim Seviyeleri

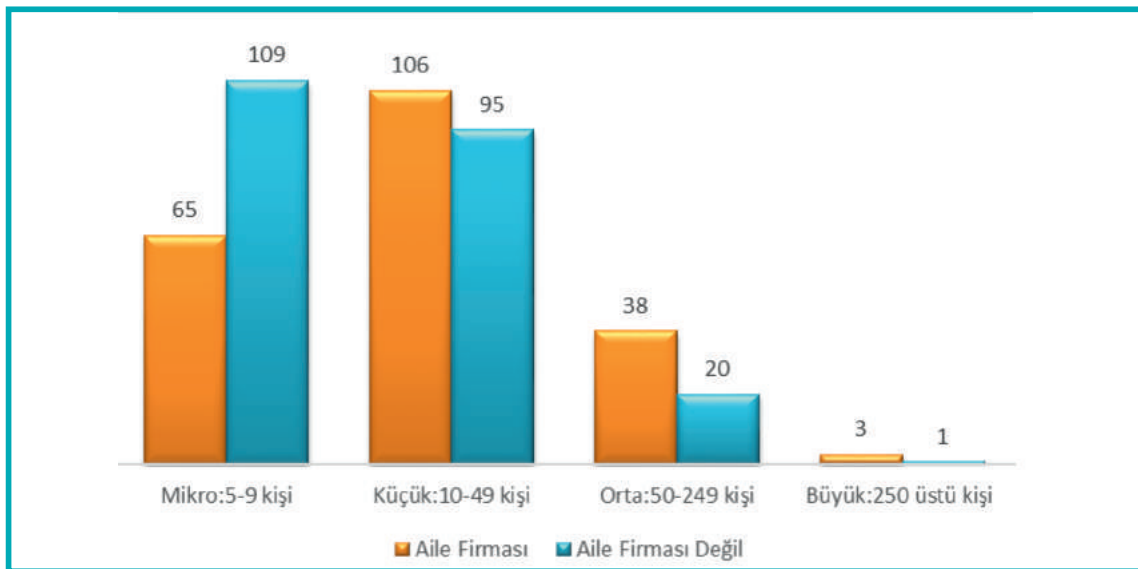
2.6. Firmaların Aileye Ait Olma Durumları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının “Aile Firması” olma durumlarına baktığımızda 212 tanesinin aile şirketlerinden oluştuğu görülmektedir. 225 firmanın ise firmalarını “Aile Firması” olarak değerlendirmedeği görülmektedir. Toplam 437 firmadan %52'sinin aile firması olduğu geriye kalan %48'inin ise aile firması olmadığı görülmektedir.

Şekil 17: Aile Firması Olma Durumları

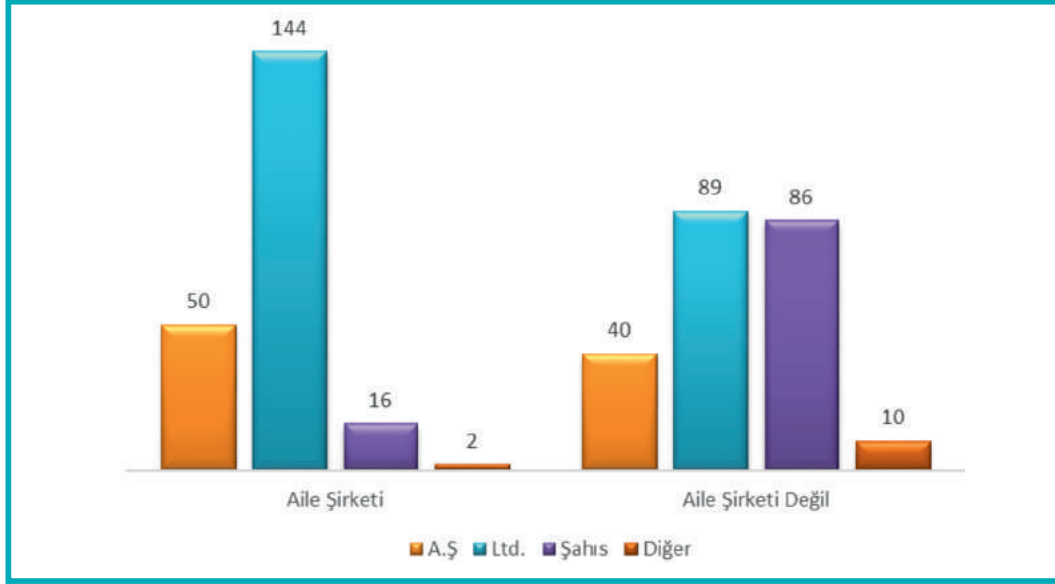
Aile şirketlerinin büyüklüklerine baktığımızda ise çoğunun “Küçük 10-49 çalışanlı” olduğu ve “Büyük 250 çalışan ve üstü” olan 4 tane firmanın 3 tanesinin aile şirketlerinden oluştuğu görülmektedir. “Aile Firması” olmayan en fazla firmanın ise “Mikro 5-9 çalışanlı” şirketlerden oluştuğu görülmektedir.

Şekil 18: Aile Firmalarının Büyüklükleri

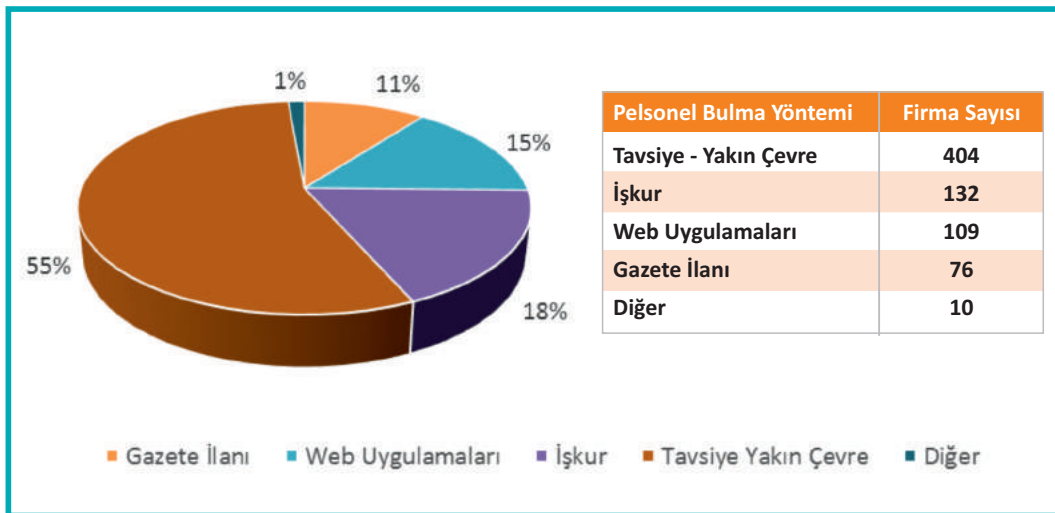
Aile firmalarının hukuki yapılarına baktığımızda aile şirketi olan 212 firmadan 50 tanesinin hukuki yapısının "Anonim", 144 tanesinin "limited", 16 tanesinin "şahıs", 2 tanesinin ise "diğer" hukuki yapıya ait firmalar oluşturmaktadır. Aile şirketi olmayan firmaların hukuki yapısına bakıldığında ise 225 firmadan 49 tanesinin "Anonim", 89 tanesinin "Limited", 86 tanesinin "Şahıs", 10 tanesinin "Diğer" kategorisinde olduğu görülmektedir.

Şekil 19: Aile Firmalarının Hukuki Yapıları

2.7. Firmaların Personel Bulma Yöntemleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının personel bulma yöntemleri incelediğimizde 76 tane firmanın "Gazete İlanı", 109 tane firmanın "Web Uygulamaları", 132 firmanın "İŞKUR", 404 firmanın "Tavsiye - Yakın Çevre", 10 firmanın ise "diğer" yöntemleri ile personel temin ettiği görülmektedir. Firmaların personel bulma yöntemlerinde "Tavsiye- Yakın Çevre" kanalının başta gelmesinde Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarında "Aile Firması" niteliğindeki firmaların sayısının fazla olmasının etkili olduğu düşünülmektedir

Şekil 20: Firmaların Personel Bulma Yöntemleri

3. Firmaların Üretim Kapasitesi ve Pazar Durumu

Bu bölümde firmaların ürettikleri temel ürünler ve üretim miktarları, temel ürünlerde kullanılan ara ve ana hammaddeler ve bunların tedarik süreçleri, yerli ve yabancı hammadde temin tercihleri, enerji kaynakları ve yıllık tüketimleri, firmaların sermaye-ciro-ithalat ve ihracat aralıkları, işyeri mülkiyeti ve büyüklüğü, üretim teknoloji ve yöntemleri, teknoloji kullanım oranları, pazarlama-dağıtım ve satış yöntemleri, kapasite kullanımları ve üretimde modernleşme durumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.1. 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği

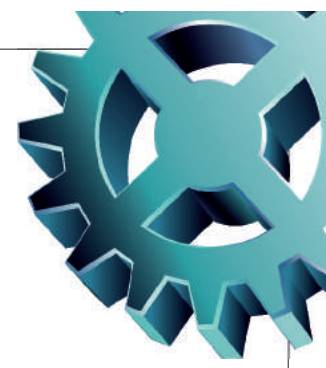
Muğla ili imalat sanayi firmalarına baktığımızda üretilen ürünler sektörel bazda verilmiştir. En fazla gıda sektörünün gözükmemesinin en büyük nedeni; pastaneler ve unlu mamul üreten yerlerde çok çeşitli ürünlerin üretilmesinin diğer sektörlerle göre daha kolay olmasıdır. Muğla ilindeki sektörel dağılımda “İnşaat Sektörü” ise ikinci sırada yer almaktadır. Sektör olarak en az üretilen ürünler ise “İtfaiye Aracı”, “Lastik Kaplama” ve “Yedek Parça” alanında olmaktadır.

Üretilen Temel Sektörler	Ürün Çeşidi	Üretilen Temel Sektörler	Ürün Çeşidi
Gıda Sektörü	229	Buz	3
İnşaat Sektörü	120	Kuyumculuk	3
Mermer ve Çeşitleri	108	Tarım Ürünleri	3
Deniz Sektörü	34	Tekstil Sektörü	3
Araç	12	Ambalaj	2
Arıcılık ürünleri	10	Cam	2
Maden Ürünleri	8	Elektrik Enerjisi	2
Orman Ürünleri	6	İtfaiye Aracı	1
Su Doğal - Damacana	5	Lastik Kaplama	1
Matbaa Ürünleri	4	Yedek Parça	1

Tablo 6: 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Üretim Konusu	Firma Sayısı
Gıda Sektörü	116	Tekstil Ürünleri	3
Mermer üretimi	108	Cam	3
Muhtelif İmalat	59	Sanayi Gazları	3
İnşaat sektörü	41	Buz	3
Su ürünleri - Tekne	29	Alüminyum ve alt sektörleri	2
Otomobil Sektörü	22	Bakım Onarım	2
Zeytin Sektörü	11	Elektrik	2
Maden ürünleri	10	Kuyumculuk	1
Matbaa ve ürünleri	8	Dental Malzeme	1
Arıcılık	6	Orman ürünleri	1

Tablo 7: 2015 Yılında Firmalarda Üretilen Temel Ürünlerin Çeşitliliği

3.2. Üretim Konularına Göre Çalışanların Cinsiyetleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim konularına göre çalışanlarının cinsiyet dağılımlarına baktığımızda erkeklerin toplam çalışan sayısının yarısından fazla oldukları üretim konuları; “alüminyum doğrama, baskı ürünleri, beton üretimi, bina cephe kaplamaları, cam üretimi, damper, dane mısır tohumu, dış protez imalat, doğal kaynak suyu, doğal kum üretimi, empren yeleme, este kesim, feldspat uvenan, ferforje imalatı, flote edilmiş ve kurutulmuş cam kilit ve albit, gıda ürünleri, gömlek imalatı, günlük gazete, hurda, ısıl işlem, kalorifer kazanı imalatı, kalsit, kati yakıtlı kalorifer kazanı imalatı, kaynak taşı üretimi, kereste doğrama, kilit parke, krom cevher üretimi, krom konsantre, kuvarz, lastik kaplama, linyit kömür, mermer üretimi, metal eşya, metal kiremit, metal tekne üretimi, metal tekne üretimi, mobilya ürünleri, mucur üretimi, oto bakım, paketlenmiş tüketimi hazır yemek, pamuk, parça kalsiyum karbonat(kalsit), pe film, periyodik bakım, plastik doğrama-işleme, pvc, sanayi gazları, sanayi oksijen gazı dolumu, sodyum üretimi, su arıtma cihazı, süt ürünleri üretimi, su kaydırak, tarımsal amaçlı römork, tatlı türleri, tekne-yat tamir ve imalatı, torbalanmış kireç, tuvenan linyit, unlu mamuller, yapı malzemesi üretimi, yapı malzemesi üretimi, zımpara taşı, ziynet çeşitleri”dir.

Bu üretim konuları arasında kadınların hiç yer almadığı konular ise; “dental malzeme protez imalat, kereste kesim, feldspat uvenan, hurda, ısıl işlem, kati yakıtlı kalorifer kazanı imalatı, krom cevher üretimi, linyit kömür, metal kiremit, parça kalsiyum karbonat(kalsit), tarımsal amaçlı römork, torbalanmış kireç, tuvenan linyit, yapı malzemesi üretimi” konularıdır.

Kadınların çalışan sayısının yarısından fazlasını oluşturduğu üretim konuları ise “ekstruder balık yemi, eskitilmiş ve honlanmış tas, tabldot yemek ikram paketi” dir.

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Kadın	Erkek
Gıda Sektörü	116	591 (%27,01)	1597 (%72,99)
Mermer üretimi	108	569 (%13,39)	3681 (%86,61)
Su ürünleri - Tekne	29	220 (%24,15)	691 (%75,85)
Otomobil Sektörü	22	177 (%22,75)	601 (%77,25)
Muhtelif İmalat	59	171 (%13,86)	1063 (%86,14)
İnşaat sektörü	41	117 (%8,82)	1210 (%91,18)
Maden ürünleri	10	38 (%8,1)	431 (%91,9)
Arıcılık	6	31 (%39,74)	47 (%60,26)
Cam	4	23 (%16,43)	117 (%83,57)
Bakım Onarım	2	21 (%30,88)	47 (%69,12)
Tekstil Ürünleri	6	19 (%26,69)	45 (%70,31)
Matbaa ve ürünleri	8	17 (%19,32)	71 (%80,68)
Orman ürünleri	1	14 (%28,57)	35 (%71,43)
Elektrik	2	10 (%1,7)	577 (%98,3)
Zeytin Sektörü	11	9 (%11,39)	70 (%88,61)
Sanayi Gazları	4	7 (%16,28)	36 (%83,72)
Alüminyum ve alt sektörleri	2	4 (%19,05)	17 (%80,95)
Buz	3	4 (%16)	21 (%84)
Kuyumculuk	2	4 (%12,12)	29 (%87,88)
Dental Malzeme	1	-	8 (%100)

Tablo 8: Üretim Konularına Göre Çalışanların Cinsiyetleri

3.3. Üretim Konusuna Göre Çalışan Statüleri

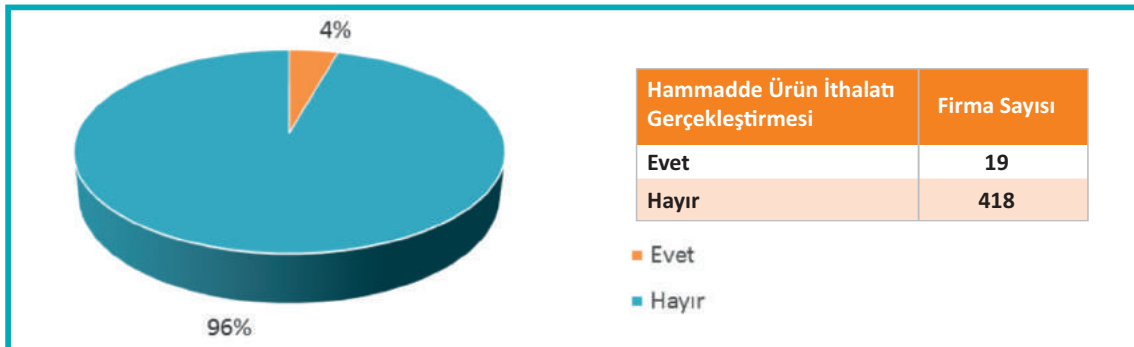
Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim konusuna göre çalışanların statüleri dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu verilerle üretim konusuna göre farklı firmalarda profesyonel çalışan sayılarının nasıl değiştiği ortaya çıkarılmak istenmiştir. Buna göre “Mermer” sektörü en fazla işçi, usta, mühendis ve yönetici çalıştıran iş alanı olmaktadır. “Günlük Gazete” alanında ise sadece işçi statüsünde çalışan olduğu görülmektedir.

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Yönetici	Mühendis	Usta	İşçi
Gıda Sektörü	116	176	75	235	1682
Mermer üretimi	108	304	112	374	3448
Muftelif İmalat	59	117	34	153	902
İnşaat sektörü	41	89	50	145	1011
Su - Su ürünleri - Tekne	29	133	51	68	622
Otomobil Sektörü	22	69	7	132	477
Maden ürünleri	10	17	25	34	393
Matbaa ve ürünleri	8	7	2	10	68
Arcılık	6	12	3	6	56
Tekstil Ürünleri	6	10	3	6	45
Cam	4	16	4	8	106
Sanayi Gazları	4	5	5	3	15
Buz	3	5	1	1	18
Alüminyum ve alt sektörler	2	3	1	8	9
iBakım Onarım	2	5	0	12	49
Elektrik	2	11	16	25	504
Kuyumculuk	2	3	0	2	28
Dental Malzeme	1	1	0	1	6
Orman Ürünleri	1	3	1	33	12

Tablo 9: Üretim Konusuna Göre Çalışan Statüleri

3.4. Firmaların Hammadde Ürün İthalatı Gerçekleştirmeleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarına bakıldığında 437 firmanın sadece 19 tanesinin hammadde ürün ithalatı gerçekleştirdiği görülmektedir.

Şekil 21: Firmaların Hammadde Ürün İthalatı Gerçekleştirmeleri

3.5. İthalat Yapan Firmaların Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarına baktığımızda ithalat yapan firmaların üretim konularının “balık yemi üretimi”, “baskı ürünleri”, “dane mısır tohumu”, “gıda ürünleri”, “mermer üretimi”, “metal tekne üretimi”, “mobilya ürünleri”, “şarap üretimi”, “tekne-yat tamir ve imalatı”, “tekstil”, “ziynet çeşitleri” oldukları görülmüştür.

İthalat Yapılan Üretim Konusu	Firma Sayısı	İthalat Yapılan Üretim Konusu	Firma Sayısı
Gıda Sektörü	8	Orman ürünleri	2
Tekstil Ürünleri	4	Alüminyum ve alt sektörleri	1
Su - Su Ürünleri - Tekne	3	İnşaat sektörü	1
Muhtelif İmalat	2	Otomobil Sektörü	1
Mermer üretimi	2		

Tablo 10: İthalat Yapan Firmaların Üretim Konuları

3.6. İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler

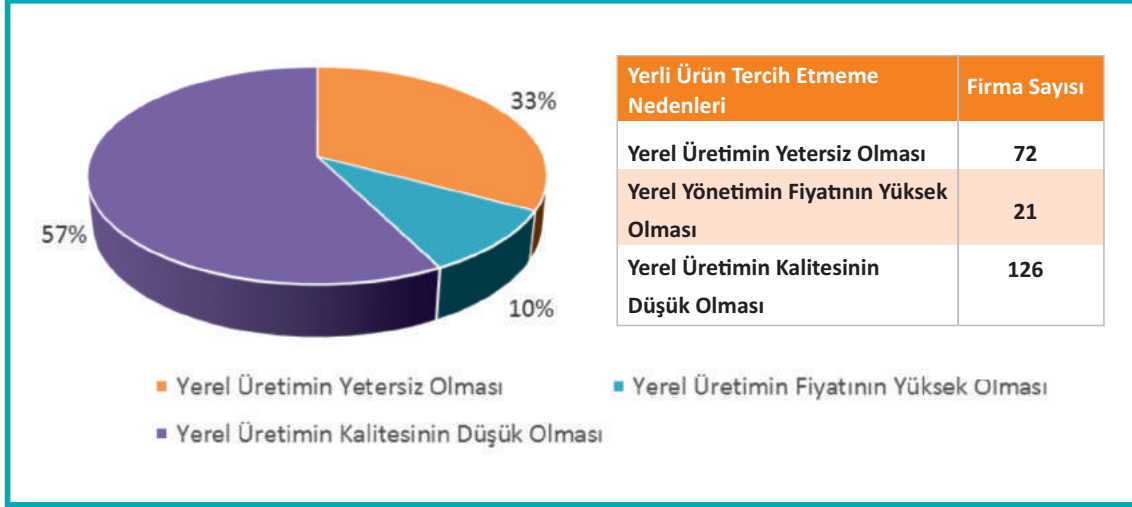
İthalat yapan firmaların ithalatını gerçekleştirdiği ürünlerin ise; “ağaç”, “ahşap kereste”, “balık yemi”, “blok mermer”, “buğday”, “dakron”, “döşeme”, “epokse”, “ham ağ”, “kağıt”, “kumaş”, “malt”, “mermer”, “mısır gliteri”, “taş”, “tekne motoru”, “yemek”, “balık unu”, “dümen”, “mazot”, “narenciye”, “naylon”, “somon yağı” ve “yardımcı madde ve malzemeler” oldukları tespit edilmiştir. İthalatı gerçekleştirilen ürünlerin yıllık ortalama ithalat miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İthalatı Gerçekleştirilen Ürün	Firma Sayısı	Miktarı	İthalatı Gerçekleştirilen Ürün	Firma Sayısı	Miktarı
Narenciye	1	13.000.000 kg	Kumaş	2	25.000 m2 ve 26.000m
Buğday	1	3.600.000 kg	Kağıt	1	20.000 m
Somon yağı	1	3.000.000 kg	Ahşap kereste	1	25.000 m
Mısır glitter	1	2.300.000 kg	Mazot	1	2800.000 lt
Balık unu	1	800.000 kg	Malt	1	40.000 lt
Balık yemi	1	388.640 kg	Yemek	1	90.000 adet
Ham ağ	1	19.000 kg	Yardımcı madde ve malzeme	1	1.000 adet
Döşeme	1	2.000 kg	Tekne motoru	1	2 adet
Epokse	1	1.000 kg	Dümen	1	2 adet
Taş	1	5 kg	Blok mermer	1	
Ağaç	1	10m	Dakron	1	
Mermer	1	338.000 m2	Naylon	1	

Tablo 11: İthalatı Gerçekleştirilen Ürünler

3.7. Üretimde Yerli Ürün Tercih Etmeme Nedenleri

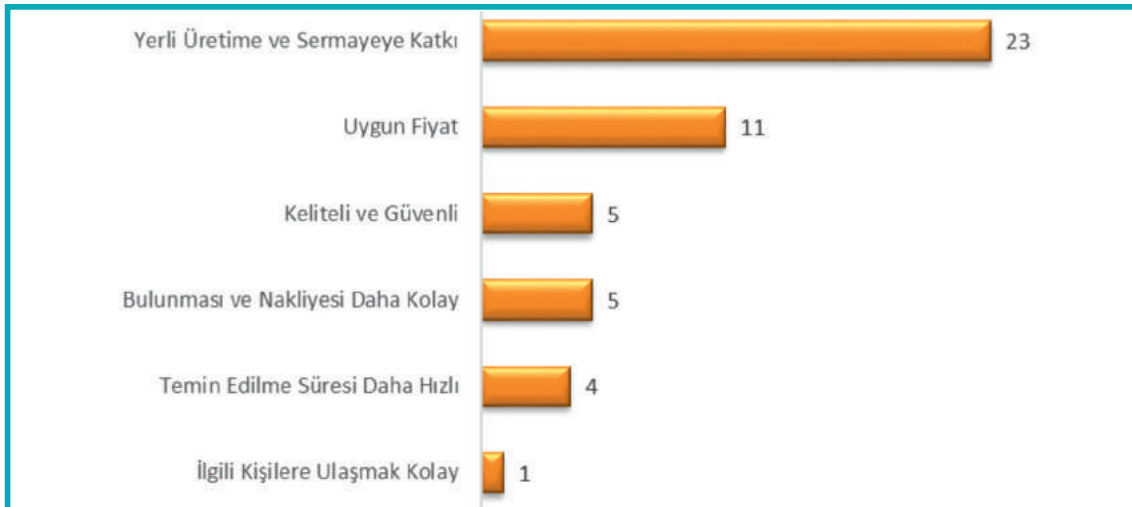

Şekil 22: Yerli Ürün Tercih Etmeme Nedenleri

Firmalara “Eğer bulunabilseydi, yabancı (ithal ürünler) yerine yerel olarak üretilen ürünler kullanmak ister miydiniz?” sorusu sorulduğunda “Evet” cevabını veren firmalara baktığımızda bu firmaların yerli ürünleri tercih etme nedenlerinin “Yerel Üretim ve Sermayeye Katkı” sağlamak olduğu ortaya çıkmıştır. İthal ürünler yerine yerel olarak üretilen ürünler kullanmak istememe nedenlerinde yerel üretim fiyatlarının etkisinin az olduğu görülmektedir. Firmalara “Eğer bulunabilseydi, yabancı (ithal ürünler) yerine yerel olarak üretilen ürünler kullanmak ister miydiniz?” sorusu sorulduğunda “Hayır” cevabını verenlerin nedenlerine baktığımızda bu firmaların “Yerel Üretim Kalitesi”ne güven duymadıkları ortaya çıkmaktadır.

3.8. Yerli Ürün Tercih Etme Nedenleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının yerli ürün tercih etme nedenlerine baktığımızda başlıca nedenin “yerli üretime ve sermayeye katkı” sağlamak olduğu görüşmüştür. Diğer nedenlerin ise “uygun fiyat”, “kaliteli ve güvenli”, “bulunması ve nakliyesi daha kolay”, “temin edilme süresi daha hızlı”, “ilgili kişilere ulaşmak kolay” oldukları sonucuna varılmıştır.

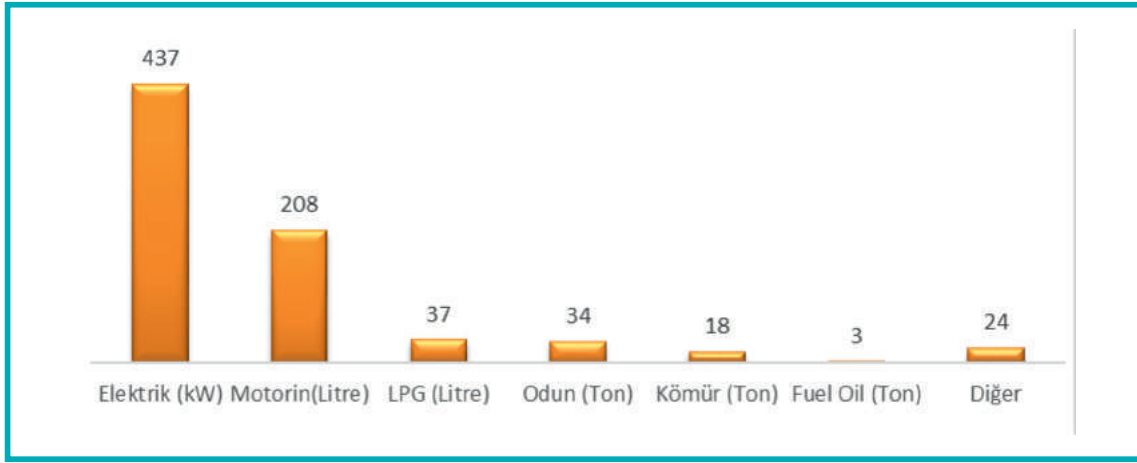

Şekil 23: Yerli Ürün Tercih Etme Nedenleri

3.9. Firmalarda Kullanılan Enerji Kaynakları

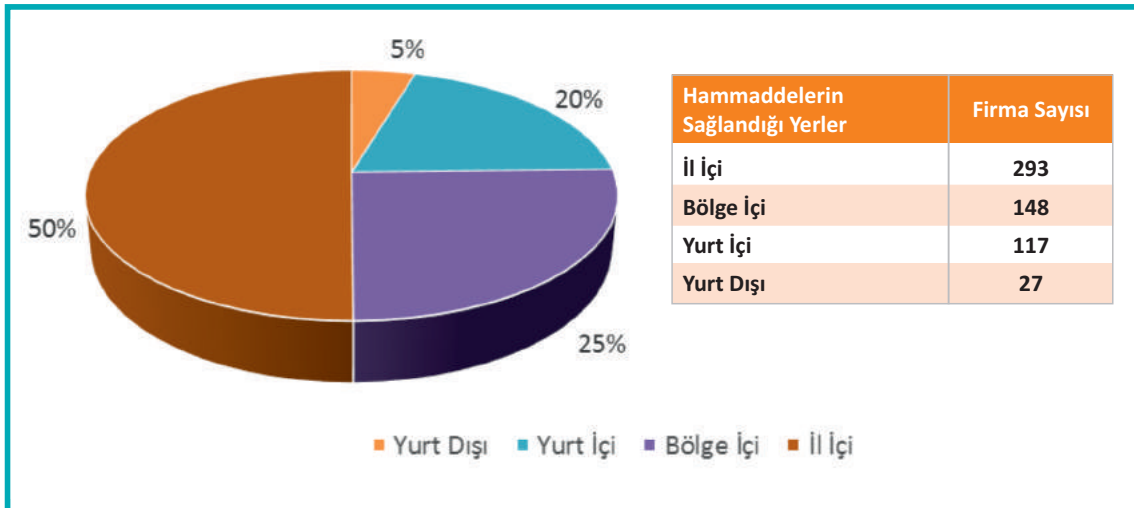
Muğla ili imalat sanayi firmalarının kullandıkları enerji kaynaklarına baktığımızda; 3 firmanın “Fuel Oil”, 18 firmanın “Kömür”, 29 firmanın “LPG”, 34 firmanın “Odun”, 208 firmanın “Motorin”, 437 firmanın “Elektrik” ve 24 firmanın ise diğer enerji kaynaklarını kullandıkları görülmektedir. Muğla ilinde doğalgaz altyapısının kısmen sağlanmış olması nedeniyle ilerleyen dönemlerde firmaların doğalgaz enerji kaynağını üretim faaliyetlerinde daha fazla kullanabileceğini söylemek mümkündür.

Şekil 24: Firmalarda Kullanılan Enerji Kaynakları

3.10. Firma İçin Hammaddenin Sağlandığı Yerler

Muğla ili imalat sanayi firmalarının hammaddelerini temin ettikleri yerlere baktığımızda; 293 firmanın “il içi”, 148 firmanın “bölge içi”, 117 firmanın “yurt içi” ve 27 firmanın ise “yurt dışı” olarak hammaddelerini temin ettikleri görülmüştür. Muğla ilinde imalat sanayi firmalarının büyük bir kısmının hammadde ihtiyaçlarını il içinden temin ettiği görülmektedir. Bu durumda hammadde ulaşımında harcanması muhtemel ulaşım giderlerinin az olması beklenmektedir.

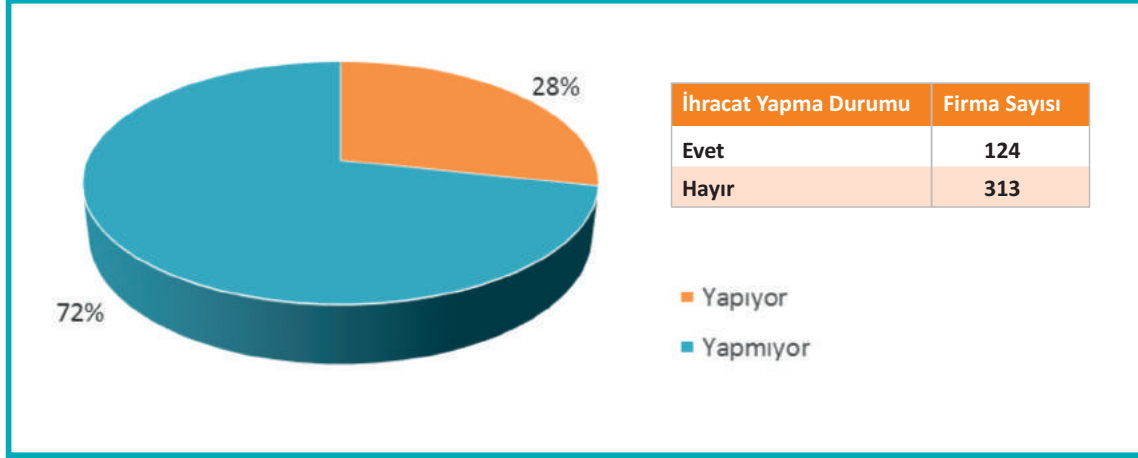

Şekil 25: Firmalardaki Hammaddelerin Sağlandığı Yerler

3.11. Firmaların ihracat yapma durumları

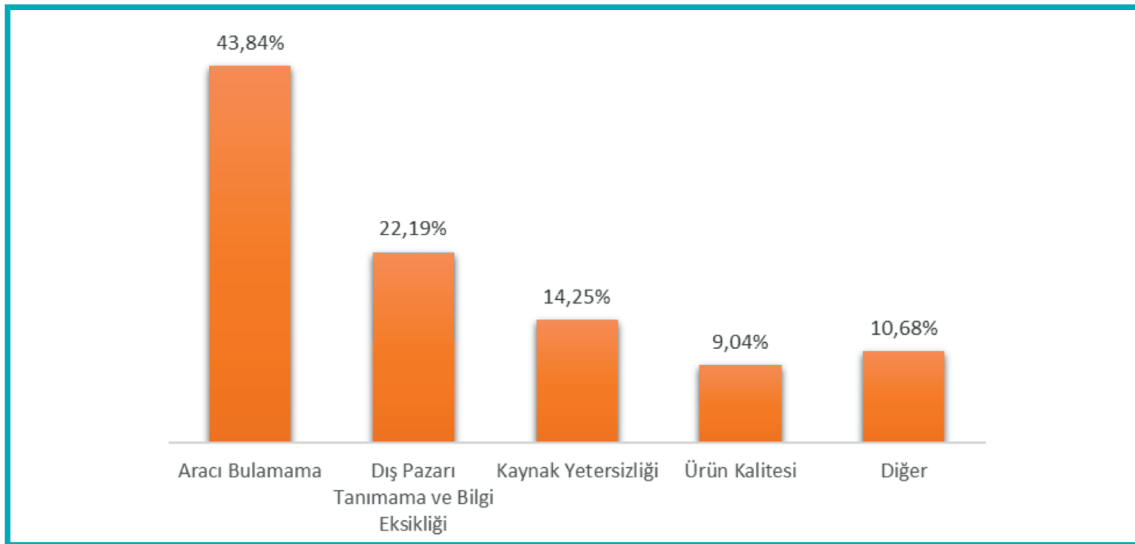
Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarına baktığımızda 313 tane firmanın “ihracat yapmadığı” ve 124 tane firmanın ise “ihracat yaptığı” görülmektedir. Görüşülen 437 firmadan %28'inin ihracat yaptığı buna karşılık %72'sinin ise ihracat yapmadığı görülmektedir.

Şekil 26: Firmaların İhracat Yapma Durumları

3.12. Firmaların İhracat Yapmamalarının Nedenleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapmama nedenlerine baktığımızda; 81 firmanın “dış pazarı tanımama ve bilgi eksikliği”, 33 firmanın “ürünün kalitesi”, 160 firmanın “aracı bulamama”, 52 firmanın “kaynak yetersizliği”, 19 firmanın ise “diğer” nedenler yüzünden ihracat yapmadıkları ortaya çıkmıştır. Muğla ili imalat sanayi firmalarında ihracat yapmama nedenlerinde “Kaynak Yetersizliği” nedeninin başta geldiği görülmektedir.

Şekil 27: Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri

3.13. Üretim Konusuna Göre İhracat Yapma Durumları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarını incelediğimizde; “alüminyum doğrama”, “arıcılık”, “balık yemi üretimi”, “düşük tenörlü krom cevheri”, “ekstruder balık yemi”, “elektrik üretimi”, “empren yeleme”, “eskitilmiş ve honmanmış taş”, “este kesim”, “feldspat uvenan”, “flote edilmiş ve kurutulmuş cam kilit ve albit”, “gıda ürünleri”, “kalsıp üretimi”, “kaynak taşı üretimi”, “krom konsantre”, “kuvarz”, “mermer üretimi”, “metal eşya”, “metal kremet”, “metal tekne”, “mobilya ürünleri”, “mucur üretimi”, “natural taze soğutulmuş balık”, “oto bakım”, “periyodik bakım”, “petek üretimi”, “plastik doğrama – işleme”, “sodyum üretimi”, “su arıtma cihazı”, “su arıtma cihazı”, “şarap üretimi”, “su kaydırak”, “tabldot yemek ikram paketi”, “tatlı türleri”, “tekne – yat tamir ve imalat”, “tekstil”, “unlu mamuller”, “zımpara taşı”, “ziynet çeşitleri” konularında üretim yaptıkları görülmüştür. En fazla ihracat yapılan üretim konusunun “mermer” olduğu görülmüştür. En fazla “mermer” üretimi yapan firmaların ihracat yaptıkları görülmektedir. Sayısal veriler Muğla ilinde ciddi oranda bir mermer ihracatı potansiyeli bulunduğunu göstermektedir.

Üretim Konusu	İhracat Yapan Firma Sayısı	Üretim Konusu	İhracat Yapan Firma Sayısı
Mermer üretimi	68	Alüminyum ve alt sektörleri	1
İmalat sektörü	15	Elektrik	1
Su - Su ürünleri - Tekne	15	İnşaat sektörü	1
Gıda Sektörü	7	Kuyumculuk	1
Maden ürünleri	4	Matbaa ve ürünleri	1
Arıcılık	3	Orman ürünleri	1
Otomobil Sektörü	2	Sanayi Gazları	1
Tekstil Ürünleri	2	Zeytin Sektörü	1

Tablo 12: Üretim Konusuna Göre İhracat Yapman Firma Sayısı

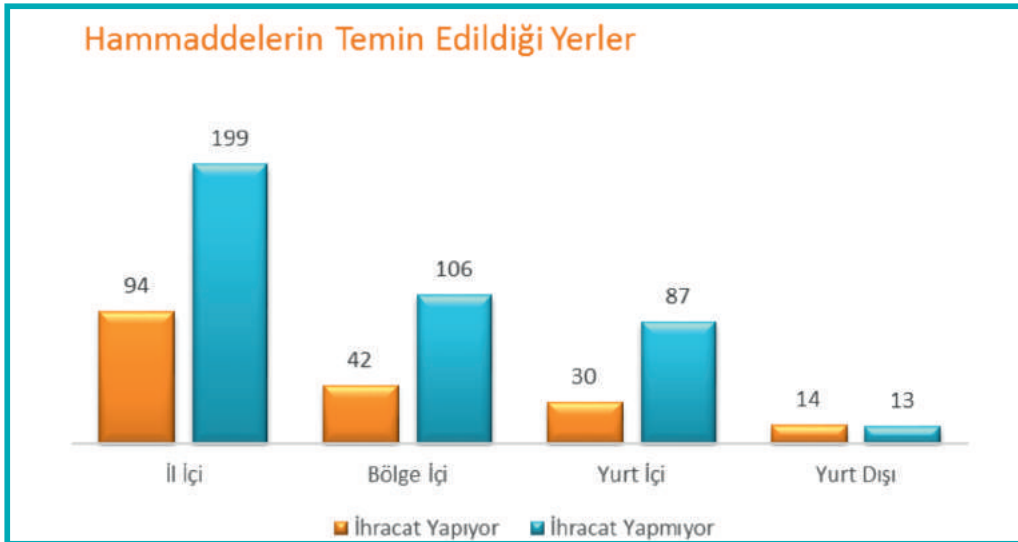
3.14. İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumuna göre hammadde teminini sağladığı yerleri incelediğimizde; ihracat yapan 124 firmanın; 94 tane “il içi”, 42 tane “bölge içi” 30 tane “yurt içi” ve 14 tane ise “yurt dışı” kanalı kullanarak hammadde teminlerini gerçekleştirdikleri görülmüştür.

İhracat yapmayan 313 firmaya baktığımızda ise; 199 tane “il içi”, 106 tane “bölge içi”, 87 tane “yurt içi” ve 13 tane “yurt dışı” kanalı kullanarak hammadde teminlerini gerçekleştirdikleri görülmüştür. Firmaların bazıları hammadde temini için birden fazla kanal kullanmışlardır. Bu verilere göre ihracat yapmayan firmaların ihracat yapan firmalara oranla daha çok “il içi” ve “Bölge içi” kanalıyla hammadde ihtiyaçlarını karşıladıkları görülmektedir. İhracat yapan firmaların %52'sinin hammaddelerini il içi, %23'ünün bölge içi, %17'sinin yurtiçi, ve %8'inin yurtdışından temin ettikleri görülmüştür. İhraç malların üretiminde yerel kaynakların ağırlıklı kullanılması Muğla İlinde ihracatın teşviki için ayrıca önem taşımaktadır. İhracat yapmayan firmalarda da hammadde temininde il-bölge-yurtiçi ve yurt dışı sıralaması ihracat yapan firmalarla aynı gerçekleşmektedir.

İhracat Yapma Durumu	İl İçi	Bölge İçi	Yurt İçi	Yurt Dışı
İhracat Yapıyor	94	42	30	14
İhracat Yapmıyor	199	106	87	13

Tablo 13: İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler

Şekil 28: İhracat Yapma Durumuna Göre Hammaddelerin Temin Edildiği Yerler

3.15. Firmaların Sermaye Aralıkları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının sermaye aralıklarına baktığımızda 44 firmanın “0-9.999” TL, 58 firmanın “10.000-49.99” TL, 103 firmanın “50.000 – 249.000” TL, 86 firmanın “250.000-999.999” TL, 98 firmanın “1.000.000-9.999.999” TL ve 48 firmanın ise “10.000.000 ve üzeri” sermaye aralıklarında oldukları görülmüştür.

Şekil 29: Firmaların Sermaye Aralıkları Yüzdesi

3.16. İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralığı

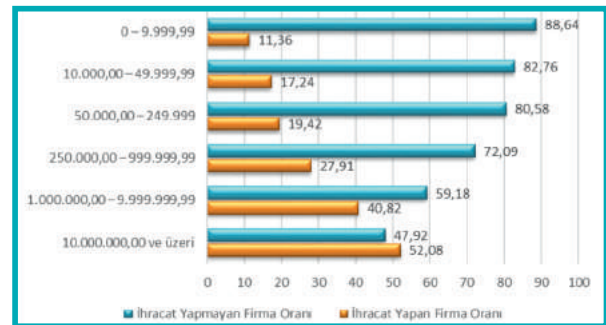
Muğla ili imalat sanayi firmalarının sermaye aralıklarına göre ihracat yapıp yapmama durumlarına baktığımızda; ihracat yapan firmalardan 5 tanesini “0 – 9.999,99”, 10 tanesinin “10.000,00 – 49.999,99”, 20 tanesinin “50.000,00 – 249.999”, 24 tanesini “250.000,00 – 999.999,99”, 40 tanesinin “1.000.000,00 – 9.999.999,99” ve 25 tanesinin “10.000.000,00 ve üzeri” olduğu görülmüştür.

İhracat yapmayan firmalardan 39 tanesinin “0 – 9.999,99”, 48 tanesinin “10.000,00 – 49.999,99”, 83 tanesinin “50.000,00 – 249.999”, 62 tanesini “250.000,00 – 999.999,99”, 58 tanesinin “1.000.000,00 – 9.999.999,99” ve 25 tanesinin “10.000.000,00 ve üzeri” olduğu görülmüştür.

Sermaye aralığı arttıkça ihracat yapan firma sayısının arttığı görülmektedir. Bu durum düşük sermayeli firmaların ihracat konusunda özendirilmesi gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır

Sermaye Aralığı	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Yapmayan Firma Sayısı
0 – 9.999,99	5 (%11,36)	39 (%88,64)
10.000,00 – 49.999,99	10 (%17,24)	48 (%82,76)
50.000,00 – 249.999	20 (%19,42)	83 (%80,58)
250.000,00 – 999.999,99	24 (%27,81)	62 (%72,09)
1.000.000,00 – 9.999.999,99	40 (%40,82)	58 (%59,18)
10.000.000,00 ve üzeri	25 (%52,08)	23 (%47,92)

Tablo 14: İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralığı

Şekil 30: İhracat Yapma Durumuna Göre Sermaye Aralıkları

3.17. Firmaların Ciro Aralıkları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ciro aralıklarına baktığımızda 85 firmanın "0-499.999" TL, 93 firmanın "500.000-999.999" TL, 102 firmanın "1.000.000-4.999.999" TL, 66 firmanın "5.000.000-9.999.999" TL ve 91 firmanın ise "10.000.000 ve üzeri" TL ciro aralıklarında oldukları görülmüştür.

Şekil 31: Firmaların Ciro Aralıkları Yüzdeleri

3.18. İhracat Yapma Durumuna Göre Ciro Aralıkları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarının cirolarını etkileyip etkilemediğine baktığımızda; ihracat yapan firma oranı arttıkça bu firmaların ciro aralıklarının da arttığı görülmektedir. Buna göre en düşük ciro aralığı olan (0- 499,999,99) firmalarda ihracat yapma oranı 8,24 iken en yüksek ciro aralığı olan (10,000,000,00 ve üzeri) firmalarda ihracat yapma oranı 52,75'tir.

Ciro Aralığı (TL)	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Yapmayan Firma Sayısı
0 - 499.999,99	7 (%8,24)	78 (%91,76)
500.000,00 – 999.999,99	19 (%20,43)	74 (%79,57)
1.000.000,00 – 4.999.999,99	27 (%26,47)	75 (%73,53)
5.000.000,00 – 9.999.999,99	23 (%34,85)	43 (%65,15)
10.000.000,00 ve üzeri	48 (%52,75)	43 (%47,25)

Tablo 15: İhracat Yapma Durumuna Göre Ciro Aralıkları

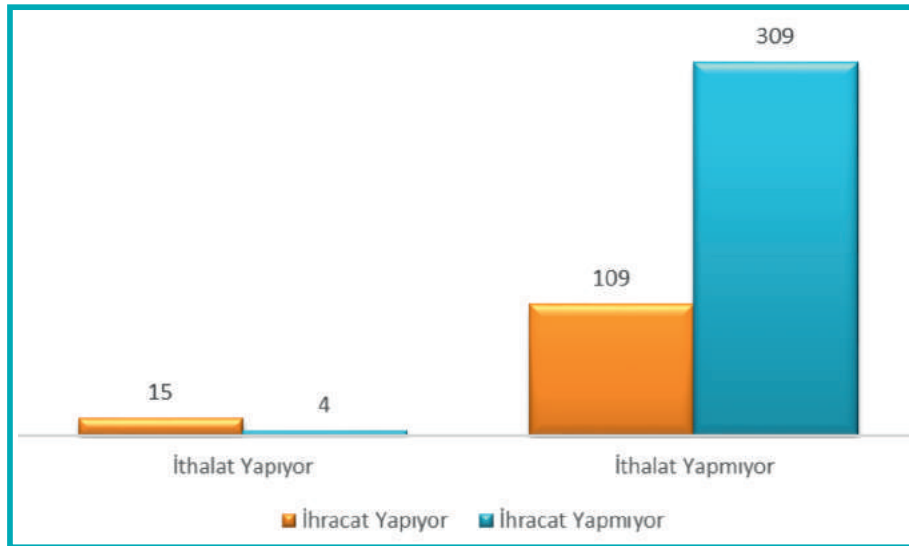

3.19. İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri

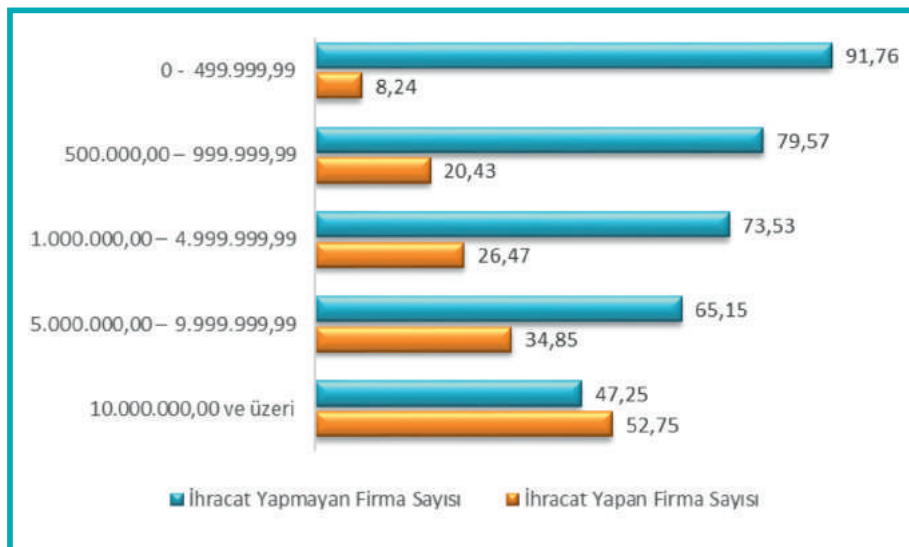
Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarının ithalatı nasıl etkilediğine baktığımızda; ihracat yapan 124 firmadan 15 tanesinin “ithalat yaptığı” ve ihracat yapmayan 313 firmadan 4 tanesinin “ithalat yaptığı” görülmüştür.

İhracat Yapma Durumu	İthalat Yapıyor	İthalat Yapmıyor
İhracat Yapıyor	15 (%12,10)	109 (%87,90)
İhracat Yapmıyor	4 (%1,28)	309 (%98,72)

Tablo 16: İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri

Şekil 32: İhracat Yapma Durumlarına Göre İthalat Gerçekleştirmeleri

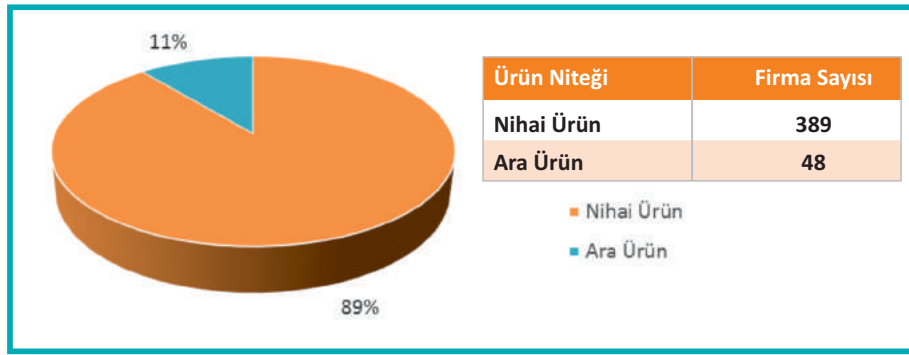

Şekil 33: İhracat Yapma Durumlarına Göre Ciro Aralıkları

3.20. Firmaların Ürettikleri Ürünlerin Nitelikleri

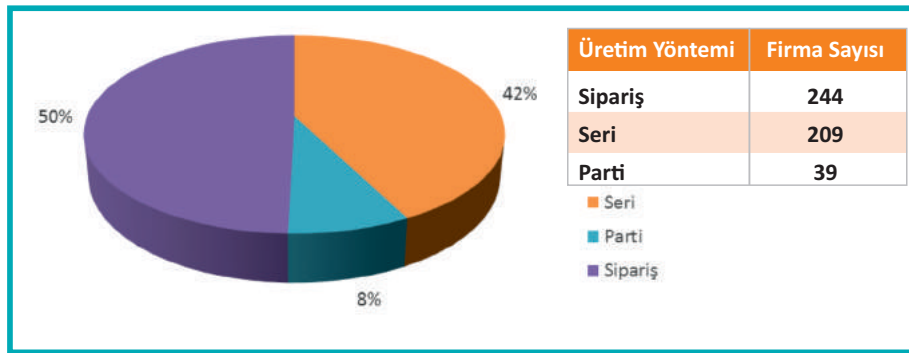
Muğla ili imalat sanayi firmalarının ürettikleri ürünlere baktığımızda 437 firmadan 389 tanesinin “Nihai Ürün” ve 48 tanesinin “Ara Ürün” ürettikleri görülmektedir. Muğla ilinde ara mal üretiminin nihai mal üretimine kıyasla ciddi oranda az olduğu görülmektedir. Üretimde, özellikle ara malı üretiminde yerli katkı oranını yükselterek ara mal ithalatının kısılması ülke kalkınmasında önemli bir husus olmaktadır. Yerli ara mallarının üretimini ve kullanımını özendirilmesi ve bu konuda tedbirler alınması ve destek sağlanması sanayi üretimindeki yapısal sorunların çözümüne de önemli ölçüde katkı sağlayacaktır

Şekil 34: Firmaların Ürettikleri Ürünlerin Nitelikleri

3.21. İhracat Yapan Firmaların Ürettikleri (ihraç ettikleri) Ürünlerin Nitelikleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından ihracat yapan firmaların ürettikleri ürünlerin niteliklerine baktığımızda; 107 firmanın “nihai ürün”, 17 firmanın ise “ara ürün” ürettiği/ihraç ettiği görülmektedir. Muğla ilinde ihracatı yapılan ürünlerin %86'sının nihai ürün %14'ünün ise ara ürün ihracatı olduğu gözlenmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi katma değeri yüksek ürünlerin ve ara mallarının sağlıklı bir rekabet ortamında yurt içinde üretilir hale gelmesi ve hatta ihraç edilebilir hale gelmesi imalat sanayi için önemli bir gelişme olacaktır

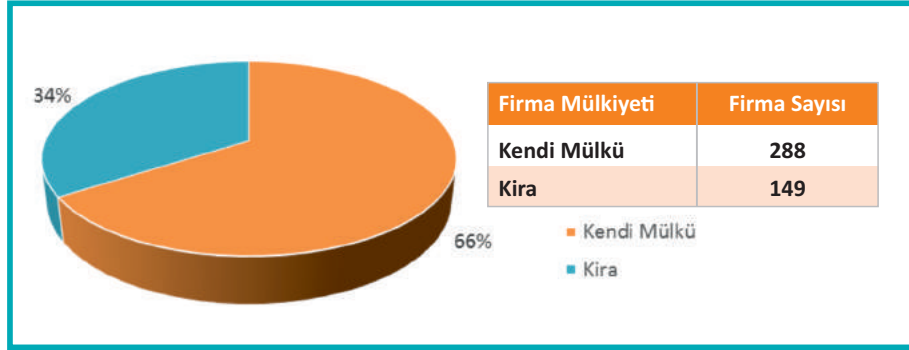

Şekil 35: İhracat Yapan Firmaların İhraç Ettikleri Ürünlerin Nitelikleri

3.22. Firmaların İşyerleri Mülkiyetleri

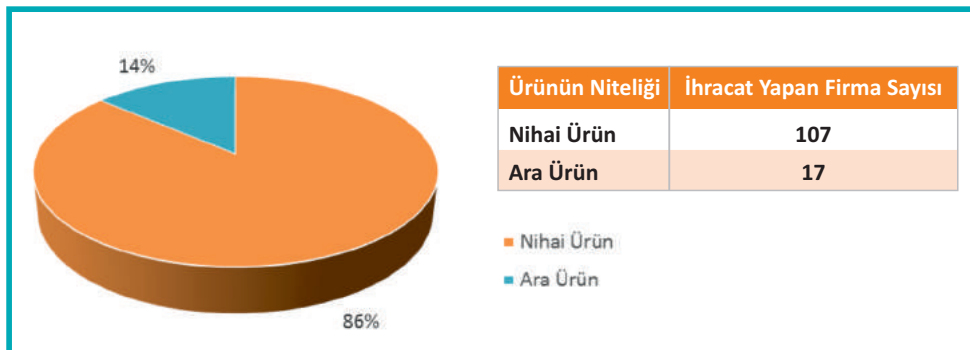
Muğla ili imalat sanayi firmalarının işyeri mülkiyetine baktığımızda 437 firmadan 288 tane firmanın “kendi mülkü” ve 149 tane firmanın ise “kira” olduğu görülmektedir. Muğla ili imalat sanayi firmalarının büyük bir çoğunlukla kendi işyerinde imalat faaliyetini gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Görüşülen firmaların %66'sının işyeri mülkiyetinin kendisine ait olduğu sonucuna varılmaktadır.

Şekil 36: Firmaların Mülkiyetleri

3.23. Firmaların Üretim Yöntemleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim yöntemlerine baktığımızda 244 tanesinin “Sipariş”, 209 tanesinin “Seri”, 39 tanesinin ise “Parti” üretim yöntemiyle ürün ürettikleri görülmektedir. Bu firmalardan 9 firma her üç üretim yöntemini, 7 firma “hem parti hem sipariş” yöntemini, 28 firma “hem seri hem sipariş”, “sadece seri” kullanan 170 firma, “sadece parti” yöntemini kullanan 21 firma, “sadece sipariş” yöntemini kullanan firma ise bulunmamaktadır. Tüm bu yöntemlere bakacak olursak üretim yöntemi olarak %50 lik bir oranın sipariş, %42'lik oranın seri, %8'lik bir kısmın da parti üretim yöntemini kullandığı görülmektedir. Seri üretimde mamül miktarının çok çeşidin az olması, verimliliğin ve uzmanlaşmanın daha yüksek olması gibi bir takım avantajlar taşıdığından görüşülen firmaların önemli bir miktarının bu avantajdan yararlandığı görülmektedir. Sipariş yöntemi ise yüksek ürün çeşitliliğinde düşük miktarda üretim yapılan, birbirinden farklı işleri yapabilen yüksek vasıflı çalışanların bulunduğu, siparişlerin zamanlaması ve kapasite kullanımıyla ilgili planlamaya ihtiyacın olduğu bir yöntemdir. Görüşülen firmaların çoğunlukla bu yöntemle çalıştığı dikkat çekmektedir.

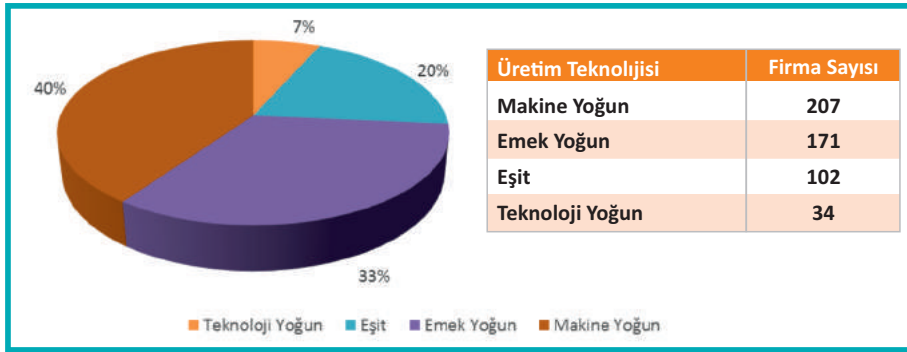
Şekil 37: Firmaların Üretim Yöntemleri

3.24. Firmaların Üretim Teknolojileri

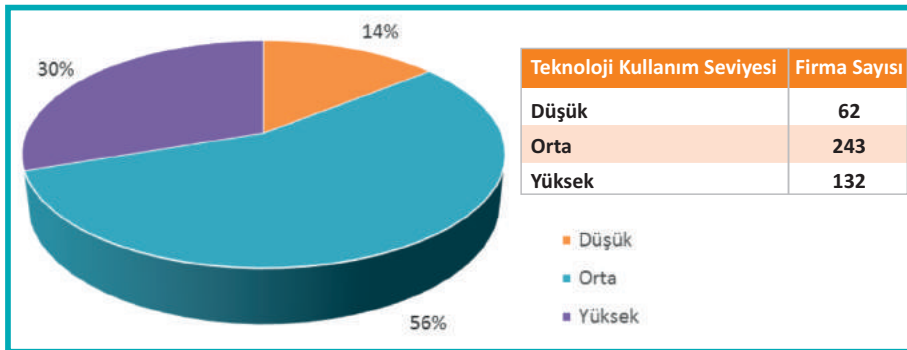
Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim teknolojilerine baktığımızda “Emek Yoğun” olarak çalışan 171 firmanın 110 tanesi sadece emek yoğun, üretim teknolojisi “Makine Yoğun” olarak çalışan 207 firmanın sadece 138 tanesi makine yoğun, üretim teknolojisi “Teknoloji yoğun” olarak çalışan 34 firmanın sadece 17 tanesi teknoloji yoğun olarak çalışmaktadır. Bu üretim teknolojilerinin çoğunu “Eşit” olarak kullanan firma sayısı ise 102'dir.

Şekil 38: Firmaların Üretim Teknolojileri

3.25. Firmaların Üretim Teknolojisi Kullanım Seviyeleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının firmaların üretim teknoloji seviyelerine baktığımızda 437 tane firmadan 62 tanesinin üretim teknolojisini “Düşük”, 243 tane firmanın “Orta”, 132 tane firmanın ise “Yüksek” seviyede kullanmakta oldukları görülmektedir. Teknoloji seviyelerine ilişkin GEKA tarafından TÜİK verileri kullanılarak yapılan hesaplamalara göre, TR32 bölgesi içinde 2012 yılında Aydın'da ihracatın %52'si, Denizli'de %13'ü, Muğla'da ise %19'u orta-ileri teknoloji sektörlerine aittir.³ (³TR32 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023)

Şekil 39: Firmaların Üretim Teknolojisi Kullanım Seviyeleri

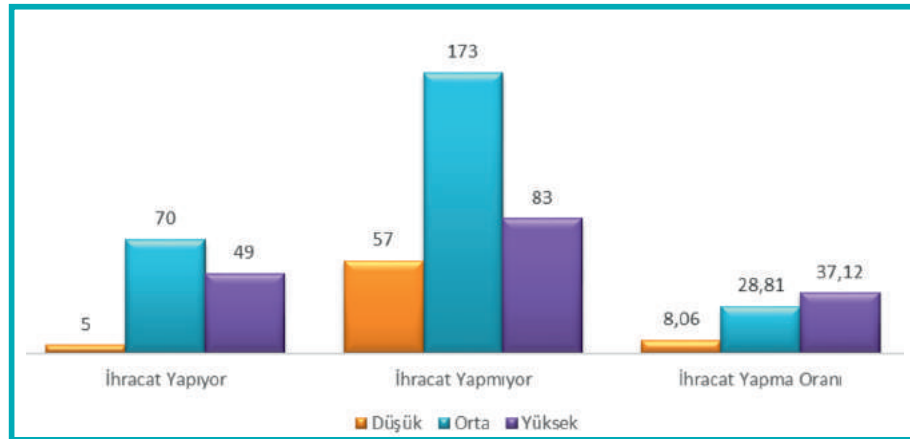

3.26. Kullanılan Teknoloji Seviyelerine Göre Firmaların İhracat Yapma Durumları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarıyla kullandıkları teknoloji seviyelerine baktığımızda, teknoloji kullanım seviyesi arttıkça ihracat yapma oranı yükselmektedir. Bu verilere göre, firmalarda kullanılan teknoloji seviyesi arttıkça ihracat yapma oranının da arttığı gözlemlenmektedir. Uluslararası piyasalara entegre olma konusunda ileri teknoloji kullanımının önemi anket verileriyle de bir kez daha vurgulanmaktadır.

Teknoloji Kullanım Seviyeleri	İhracat Yapıyor	İhracat Yapmıyor
Düşük	5 (%8,06)	57 (%91,94)
Orta	70 (%28,81)	173 (%71,29)
Yüksek	49 (%37,12)	83 (%62,88)

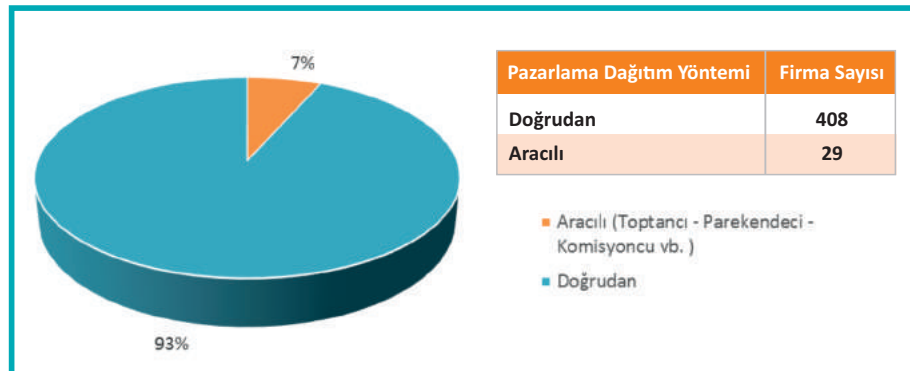
Tablo 17: Kullanılan Teknoloji Seviyelerine Göre Firmaların İhracat Yapma Durumları

Şekil 40: Firmaların İhracat Yapma Durumlarına Göre Kullanılan Teknoloji Seviyeleri

3.27. Firmaların Pazarlama-Dağıtım Yöntemleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarının Pazarlama-Dağıtım yöntemlerine baktığımızda 29 tane firmanın "Aracılı", 408 tane firmanın ise "Doğrudan" pazarlama-dağıtım yöntemi kullandığı görülmektedir. Bu verilere göre Muğla imalat sanayi firmalarının çok büyük bir kısmı doğrudan pazarlama ve dağıtım yöntemi ile dağıtım faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

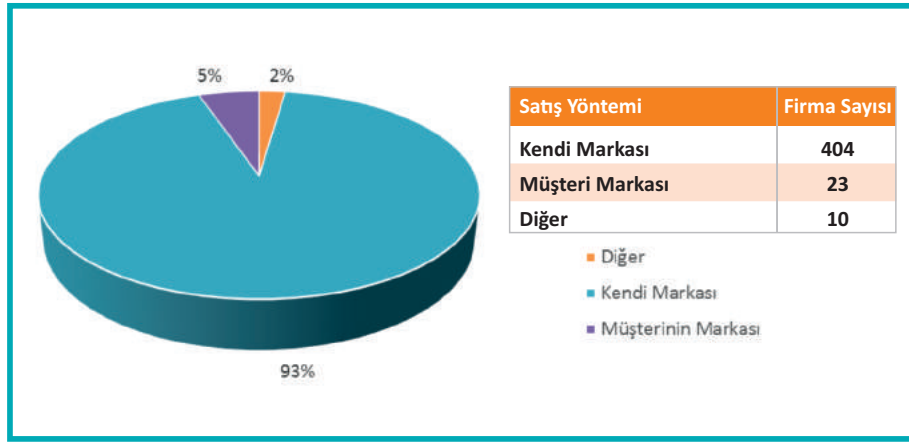

Şekil 41: Firmaların Pazarlama – Dağıtım Yöntemleri

3.28. Firmaların Belirlediği Satış Yöntemi

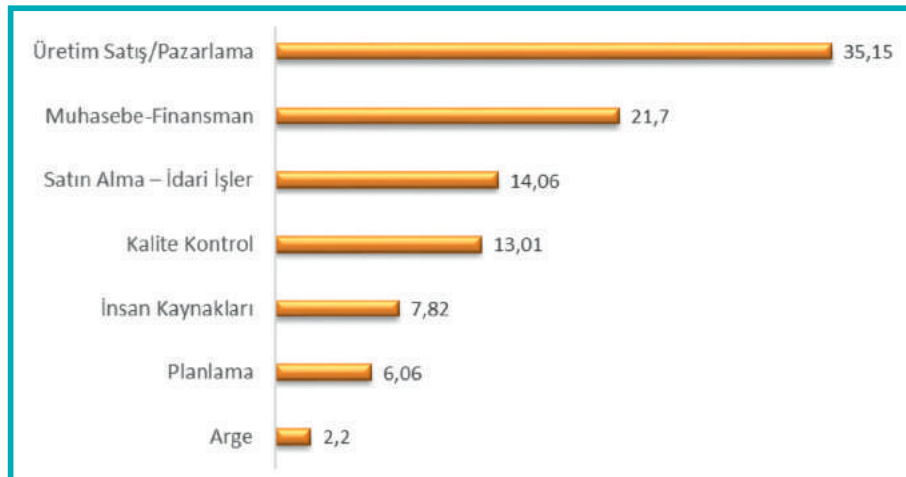
Muğla ili imalat sanayi firmalarının belirlediği satış yöntemlerinde 404 tane firmanın “Kendi Markası”nı, 23 tane firmanın “Müşteri Markası”nı, 10 tane firmanın ise “markasız” veya “bayi markası” sattığı görülmektedir. Bu veriler ışığında Muğla imalat sanayi firmalarının büyük bir oranda kendi markalarını yaratma konusunda gelişme gösterdiklerini söylememiz mümkündür.

Şekil 42: Firmaların Belirlediği Satış Yöntemleri

3.29. Firmalarda Yer Alan Departmanlar

Muğla ili imalat sanayi firmalarında bulunan departmanlara baktığımızda; 400 tane firmada “üretim satış/pazarlama”, 247 firmada “muhasebe-finance”, 25 firmada “Ar-Ge”, 69 firmada “planlama”, 89 firmada “insan kaynakları”, 148 firmada “kalite kontrol” ve 160 firmada ise “satın alma – idari işler” departmanlarının olduğu görülmektedir. Firmalarının büyüklüklerine ve ürettikleri ürünleri göz önünde bulundurursak Arge Departmanının az olması normal bir sonuçtur. Ayrıca firmalardan 1 tanesi “Kiralama” departmanının olduğunu belirtmiştir.

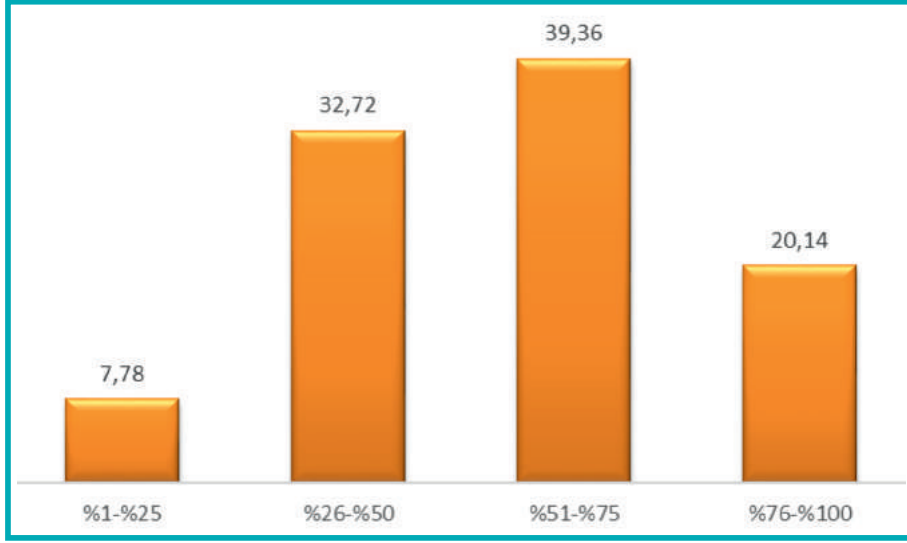

Şekil 43: Firmalarda Yer Alan Departmanlar

3.30. Firmaların 2015 Yılı Kapasite Kullanımları

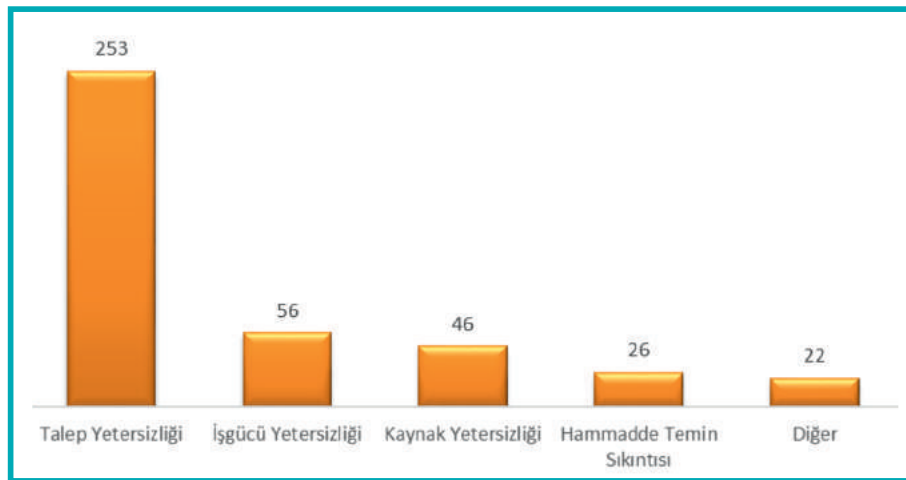
Muğla ili imalat sanayi firmalarının 2015 yılı kapasite kullanımına baktığımızda tam kapasitesini “%1-%25” arasında kullanan 34, “%26-%50” arasında kullanan 143, “%51-%75” arasında kullanan 172 ve “%76-%100.” Arasında kullanan 88 firma vardır.

Şekil 44: 2015 Yılında Firmaların Kapasitelerini Kullanımları

3.31. Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamama Nedenleri

Tam kapasitesini kullanamayan firmalara bunun nedeni sorulduğunda; 26 firma “hammadde temin sıkıntısı”, 46 firma “kaynak yetersizliği”, 56 firma “işgücü yetersizliği”, 253 firma “talep yetersizliği” ve 52 firma ise “diğer” nedenlerden dolayı tam kapasitelerini kullanamadıklarını belirtmiştir. Bu verilere göre Muğla imalat sanayi firmaları, kapasitelerini tam kullanamama konusunda neden olarak büyük bir oranda “Talep Yetersizliği” göstermektedir.

Şekil 45: Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamama Nedenleri

Diğer nedenlerin neler olduğuna baktığımızda “Mevsimsel Şartlar ve Talepler”, “Yer Yetersizliği”, “Arızalanma”, “Üretim şekli ve Ürün”, “Bilgi Yetersizliği”, “Enerji Eksikliği”, “Ekonomik” nedenlerin olduğu görülmektedir

Şekil 46: Firmaların Tam Kapasitelerini Kullanamamalarının Diğer Nedenleri

3.32. Firmaların Üretim Konularına Göre Kapasitelerini Kullanımları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim konularına göre kullandıkları kapasitelerin baktığımızda; 34 firma “%1 ile %25”, 143 firma “%26 ile %50”, 173 firma “%51 ile %75” ve 87 firma ile “%76 ile 100%” oranında kapasitelerini kullanmışlardır.

Üretim Konusu	%1 ile %25 - Firma Sayısı	%26 ile %50 - Firma Sayısı	%51 ile %75 - Firma Sayısı	100% - Firma Sayısı
Gıda Sektörü	9	40	38	29
Mermer üretimi	7	32	51	18
Muhtelif İmalat	5	22	22	10
Zeytin Sektörü	4	5	2	0
İnşaat sektörü	3	19	16	3
Su - Su ürünleri - Tekne	3	6	12	8
Tekstil Ürünleri	2	1	1	2
Maden ürünleri	1	4	3	2
Alüminyum ve Alt Sektörleri	0	0	1	1
Arıcılık	0	2	2	2
Bakım Onarım	0	1	0	1
Buz	0	0	2	1
Cam	0	0	4	0
Dental Malzeme	0	1	0	0
Elektrik	0	0	0	2
Kuyumculuk	0	0	2	0
Matbaa ve ürünleri	0	1	3	4
Orman ürünleri	0	0	0	1
Otomobil Sektörü	0	7	12	3
Sanayi Gazları	0	2	1	1

Tablo 18: Firmaların Üretim Konularına Göre Kapasitelerini Kullanımları

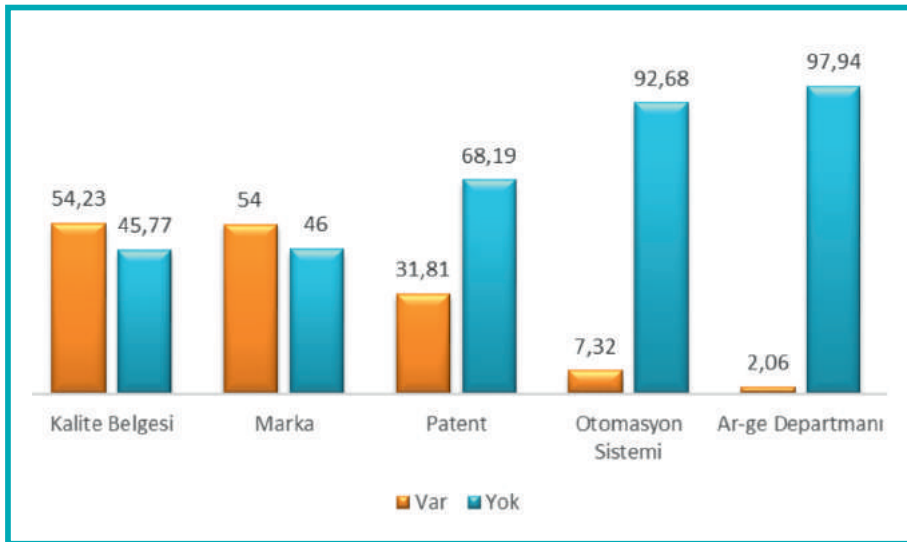

3.33. Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 237 tanesinde “Kalite Belgesi”, 236 tanesinde “Marka”, 139 tanesinde “Patent”, 32 tanesinde “Otomasyon Sistemi” ve 9 tanesinde ise “Ar-Ge Departmanı” vardır.

Bulunan Özellikler	Var	Yok
Kalite Belgesi	237	200
Marka	236	201
Patent	139	298
Otomasyon Sistemi	32	405
Ar-Ge Departmanı	9	428

Tablo 19: Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları

Şekil 47: Firmalarda Üretimde Modernleşme Durumları

3.34. Firmaların Sahip Oldukları Kalite Belge Sayısı ile Ciroları Arasındaki İlişki

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ciro aralıklarının firmaların sahip oldukları belge sayısı ile ilişkili olup olmadığına baktığımızda; belge sayısı arttıkça ciro aralığında artış olduğu görülmektedir. Belge sayısının artmasının müşterilerin güven duygusu ile tercihleriyle doğrudan ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Sahip olduğu “Kalite Belgesi – Ar-ge Departmanı – Marka – Patent – Otomasyon Sistemi.” ile ciro aralığına bakarsak belge sayısı arttıkça cironun da arttığı gözlenmektedir.

Ciro Aralığı	Kalite Belgesine Sahip Firma Sayısı	Ar-Ge Departmanına Sahip Firma Sayısı	Marka/Patent'e Sahip Firma Sayısı	Otomasyon Sistemine Sahip Firma Sayısı
0 - 499.999,99	24	47	0	1
500.000,00 – 999.999,99	34	65	1	1
1.000.000,00 – 4.999.999,99	56	95	11	1
5.000.000,00 – 9.999.999,99	48	56	6	0
10.000.000,00 ve üzeri	75	112	14	6

Tablo 20: Firmaların Sahip Oldukları Kalite Belge Sayısı ile Ciroları Arasındaki İlişki

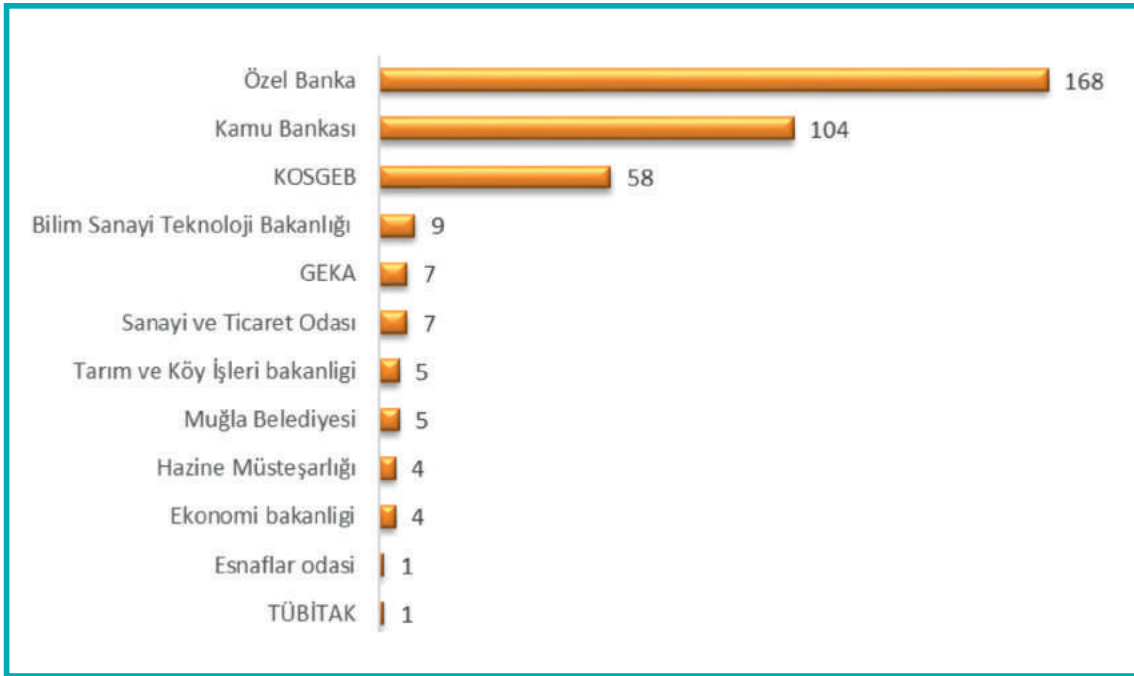
(*Kalite Belgeleri: CE - ISO 9001 - ISO 12047 - ISO 14001 - ISO 18001 - ISO 9000 – ISO 22000 ISO 50001 – ISO 9002 – ISO 2001 - BRC – IFC – Global GAB – K Belgesi – TSE 266 – TSE 12047 - G)

4. Firmaların İşbirliği ve Destek Durumları

Bu bölümde firmaların bakanlıklar, üniversiteler, yerel yönetimler gibi kamu kurumları ile ve ayrıca özel bankalar, bilimsel kuruluşlar ve kalkınma ajanslarıyla olan işbirliği, bilgi teşvik, proje, seminer, hibe ve kredi ilişkilerine dair sorular sorulmuştur.

4.1. Son 10 Yıl İçinde Destek Alınılan Kuruluşlar

Muğla ili imalat sanayi firmalarının son 10 yıl içerisinde destek aldıkları kuruluşlara bakıldığında; 168 firma "özel banka", 104 firma "Kamu bankası", 58 firma "KOSGEB", 9 firma "Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığı", 7 firma "GEKA", 7 firma "Sanayi ve Ticaret Odası", 5 firma "Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı", 5 firma "Muğla Belediyesi", 4 firma "Hazine Müsteşarlığı", 4 firma "Ekonomi Bakanlığı", "firma "Esnaflar Odası" ve 1 firma da "TÜBİTAK" kuruluşlarından destek aldığını söylemiştir. Bu verilere göre Muğla imalat sanayi firmalarının destek alma noktasında en fazla "Özel Banka" seçeneğine yöneldiği görülmektedir.

Tablo 48: Firmaların Son 10 Yıl İçerisinde Destek Alınılan Kuruluşlar

4.2. Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar

Muğla ili imalat sanayi firmalarının üretim alanlarına göre hangi destekleri kullandıkları aşağıdaki tablolarda verilmiştir. En çok destek kullanan üretim konusu “mermer üretimi”dir. Mermer üretimi yapan firmaların çok olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda bu durum normaldir.

Üretim Konusu	Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığı	Sanayi ve Ticaret Odası	KOSGEB	GEKA
Gıda Sektörü	6	3	9	3
Buz	1	0	0	0
Mermer üretimi	1	2	21	1
Sanayi Gazları	1	1	0	0
Alüminyum ve alt sektörleri	0	0	0	0
Arıcılık	0	0	2	1
Bakım Onarım	0	0	0	0
Cam	0	0	1	0
Dental Malzeme	0	0	0	0
Elektrik	0	0	0	0
Muhtelif İmalat	0	0	12	2
İnşaat sektörü	0	0	4	0
Kuyumculuk	0	0	0	0
Maden ürünleri	0	0	1	0
Matbaa ve ürünleri	0	0	0	0
Orman ürünleri	0	0	0	0
Otomobil Sektörü	0	1	1	0
Su - Su ürünleri - Tekne	0	0	4	0
Tekstil Ürünleri	0	0	2	0
Zeytin Sektörü	0	0	1	0

Tablo 21: Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar

Üretim Konusu	TÜBİTAK	Özel Banka	Kamu Bankası	Muğla Belediyesi
Gıda Sektörü	1	45	15	1
Alüminyum ve alt sektörleri	0	0	0	0
Arıcılık	0	1	1	0
Bakım Onarım	0	1	1	0
Buz	0	0	0	0
Cam	0	3	2	0
Dental Malzeme	0	0	0	0
Elektrik	0	0	0	0
Muhtelif İmalat	0	18	14	1
İnşaat sektörü	0	14	11	0
Kuyumculuk	0	2	0	0
Maden ürünleri	0	5	5	0
Matbaa ve ürünleri	0	3	2	1
Mermer üretimi	0	51	38	2
Orman ürünleri	0	0	3	0
Otomobil Sektörü	0	5	0	0
Sanayi Gazları	0	1	1	0
Su - Su ürünleri - Tekne	0	13	8	0
Tekstil Ürünleri	0	2	1	0
Zeytin Sektörü	0	4	2	0

Tablo 22: Firmaların Üretim Alanlarına Göre Son 10 Yıl İçinde Destek Aldıkları Kuruluşlar

5. Firmaların Gelecekle İlgili Yaklaşımları

Bu bölümde firmalara önümüzdeki 5 yıl için yatırım ve üretim faaliyetleri ile beklentileri yönünde sorular sorulmuştur.

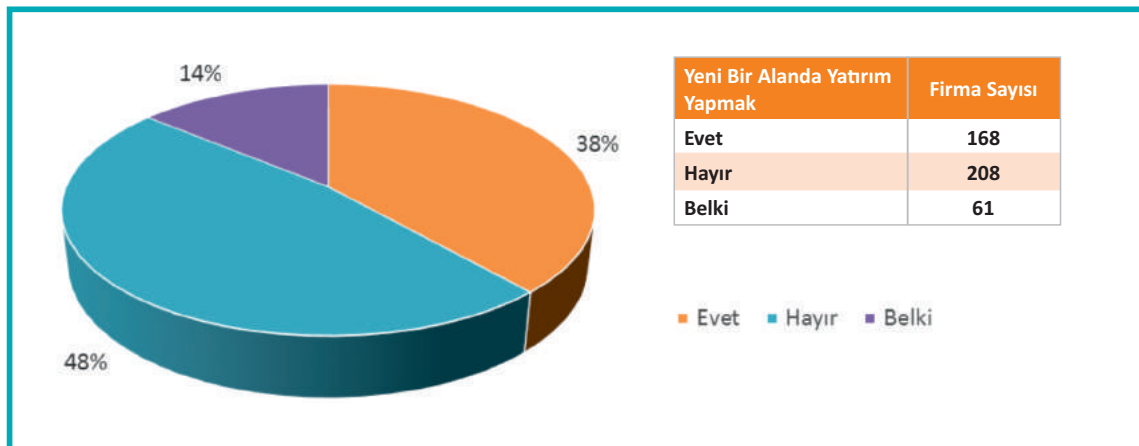
Önümüzdeki 5 yıl için firmaların düşüncelerine baktığımızda; 168 firmanın “Yeni bir alanda yatırım yapma”, 354 firmanın “Ürün kalitesini ve çeşidini yükseltmek”, 133 firmanın “Dış pazara açılmak”, 122 firmanın “Marka ve/veya Patent almak”, 18 firmanın ise “Faaliyet alanını değiştirmek” ve 11 firmanın “Firmalarını kapatmak” düşüncelerinin oldukları görülmektedir. Bu verilere bakıldığında Muğla imalat sanayi firmalarının genel olarak gelecekte firmalarını büyütme, kalite artırma gibi olumlu gelişmeler planladığı söylenebilir.

Firmaların Önümüzdeki 5 Yıl İçin Düşünceleri	Evet	Hayır	Belki
Yeni bir alanda yatırım yapmayı düşünüyorum	168	208	61
Ürün kalitemi ve çeşidimi yükseltmeyi düşünüyorum	354	70	13
Dış pazara açılmayı düşünüyorum	133	274	30
Marka ve/veya patent almayı düşünüyorum	122	286	29
Faaliyet alanımı değiştirmeyi düşünüyorum	18	398	21
Firmayı kapatmayı düşünüyorum.	11	417	9

Tablo 23: Firmaların Önümüzdeki 5 Yıl İçin Düşünceleri

5.1. Yeni Bir Alanda Yatırım Yapma İsteği ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 168 tanesi “Yeni bir alanda yatırım yapmayı” düşünürken, 208 tanesi bu düşünceye kesinlikle katılmamaktadır. 61 tane firma ise “belki” diyerek yeni tekliflere/düşüncelere açık olduğu gözükmektedir.

Şekil 49: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Yeni Bir Alanda Yatırım Yapma Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından yeni bir alanda yatırım yapmak isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısı
Mermer üretimi	46 (%27,38)	108
Gıda Sektörü	35 (%20,83)	116
Muhtelif İmalat	26 (%15,48)	59
İnşaat sektörü	16 (%9,52)	41
Su - Su ürünleri - Tekne	12 (%7,24)	29
Otomobil Sektörü	10 (%5,95)	22
Maden ürünleri	4 (%2,38)	10
Arıcılık	3 (%1,79)	6
Zeytin Sektörü	3 (%1,79)	11
Alüminyum ve alt sektörleri	2 (%1,19)	2
Kuyumculuk	2 (%1,19)	2
Matbaa ve ürünleri	2 (%1,19)	8
Sanayi Gazları	2 (%1,19)	4
Tekstil Ürünleri	2 (%1,19)	6
Buz	1 (%0,60)	3
Elektrik	1 (%0,60)	2
Orman ürünleri	1 (%0,60)	1

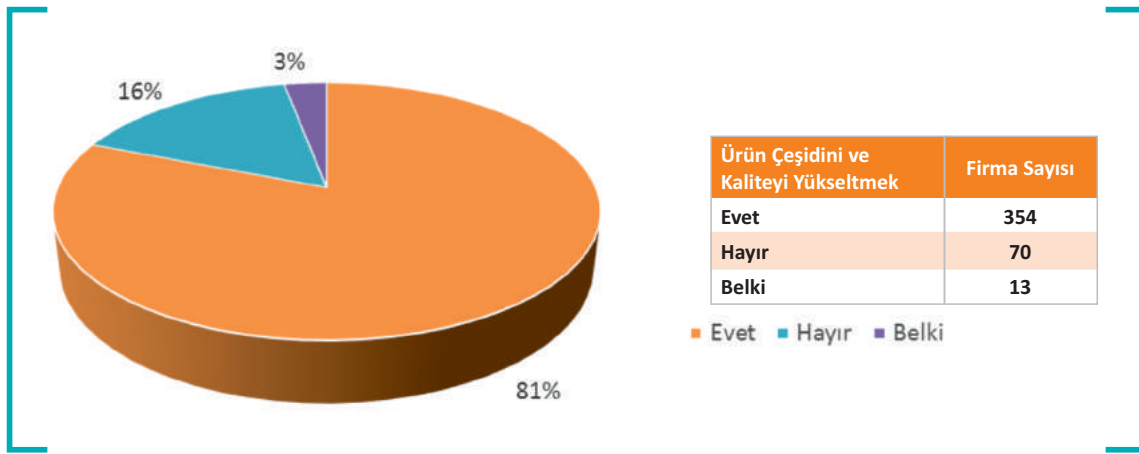
Tablo 24: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Yeni Bir Alanda Yatırım Yapmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları

5.2. Üretim Kalitesi ve Çeşidini Yükseltme İsteği ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 354 tanesi “Ürün kalitesini ve çeşidini” yükseltmeyi düşünürken, 70 tanesi olan durumlarından memnun olduklarını ve böyle bir düşüncede olmadıklarını belirtmişlerdir. 13 tane firmanın ise böyle bir fırsatla karşılaştıklarında durumu değerlendirme konusunda kararsız olduğu görülmektedir.

Şekil 50: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Ürün Çeşidini ve Kalitesini Yükseltme Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından ürün kalitesini ve çeşidini yükseltmeyi isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu verilere göre, birçok firmanın ürün kalitesini ve çeşidini yükseltmek istediği söylenebilir.

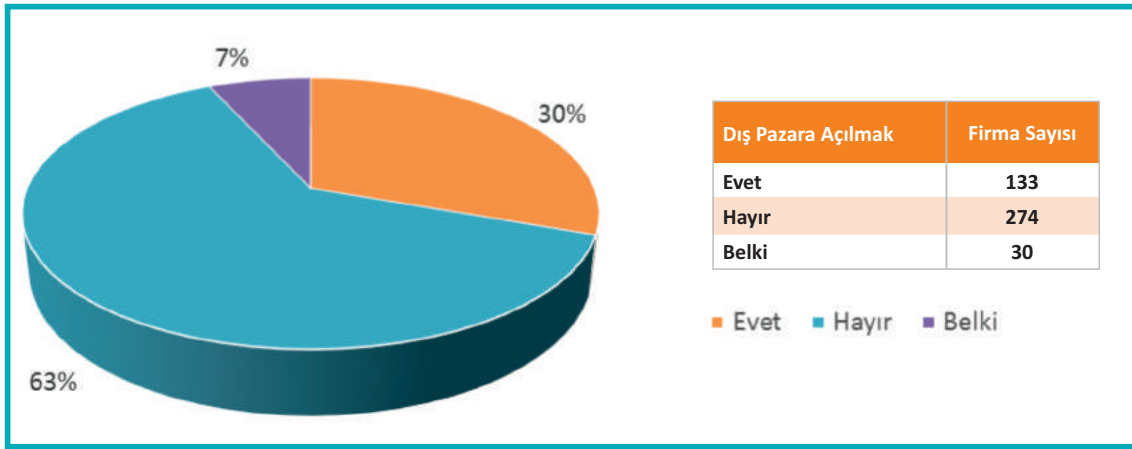
Üretim Konusu	Toplam Firma Sayısı	Firma Sayısı	Üretim Konusu	Toplam Firma Sayısı	Firma Sayısı
Gıda Sektörü	97 (%22,25)	116	Tekstil Ürünleri	4 (%0,92)	6
Mermer üretimi	87 (%19,95)	108	Sanayi Gazları	3 (%0,69)	4
Muhtelif İmalat	50 (%11,47)	59	Alüminyum ve alt sektörleri	2 (%0,46)	2
İnşaat sektörü	30 (%6,88)	41	Bakım Onarım	2 (%0,46)	2
Su - Su ürünleri - Tekne	28 (%6,42)	29	Buz	2 (%0,46)	3
Otomobil Sektörü	14 (%3,21)	22	Cam	2 (%0,46)	4
Maden ürünleri	8 (%1,83)	10	Kuyumculuk	2 (%0,46)	2
Zeytin Sektörü	8 (%1,83)	11	Elektrik	1 (%0,23)	2
Matbaa ve ürünleri	7 (%1,61)	8	Orman ürünleri	1 (%0,23)	1
Arıcılık	6 (%1,38)	6			

Tablo 25: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Yeni Bir Alanda Yatırım Yapmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları

5.3. Dış Pazara Açılma İsteği ve Üretim Konuları ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 133 tanesi “Dış pazara açılmayı” düşünürken, 274 tanesi bunu düşünmemektedir. 30 tane firma ise “belki” demiş ve böyle bir fırsatla karşılaştığında bu durumu yeniden değerlendireceklerini belirtmiştir.

Şekil 51: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Dış Pazara Açılma Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından dış pazara açılmak isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu tabloya göre, “mermer” alanında üretim yapan firmaların dış pazara açılma isteklerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

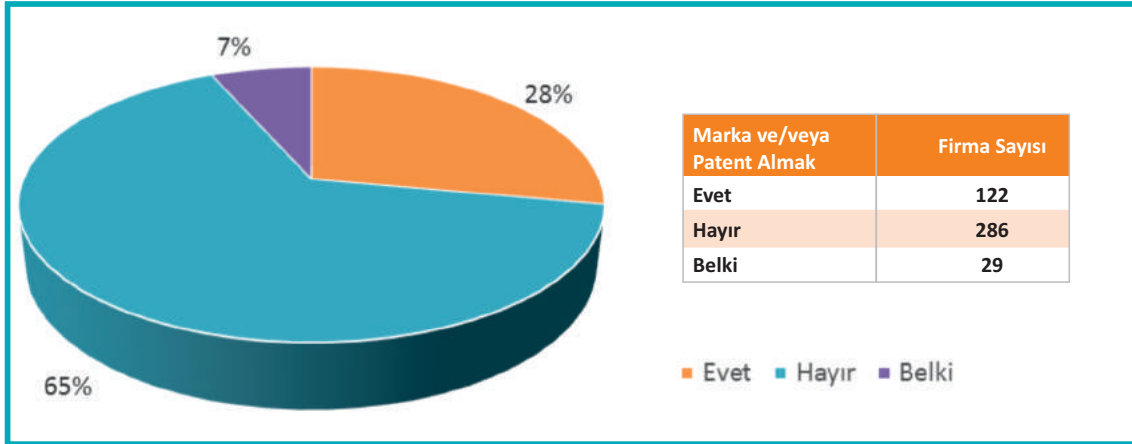
Üretim Konusu	Toplam Firma Sayısı	Firma Sayısı	Üretim Konusu	Toplam Firma Sayısı	Firma Sayısı
Gıda Sektörü	97 (%27,20)	116	Tekstil Ürünleri	4 (%1,13)	6
Mermer üretimi	87 (%24,58)	108	Sanayi Gazları	3 (%0,85)	4
Muhtelif İmalat	50 (%14,12)	59	Alüminyum ve alt sektörleri	2 (%0,56)	2
İnşaat sektörü	30 (%8,47)	41	Bakım Onarım	2 (%0,56)	2
Su - Su ürünleri - Tekne	28 (%7,91)	29	Buz	2 (%0,56)	3
Otomobil Sektörü	14(%3,95)	22	Cam	2 (%0,56)	4
Maden ürünleri	8 (%2,26)	10	Kuyumculuk	2 (%0,56)	2
Zeytin Sektörü	8 (%2,26)	11	Elektrik	1 (%0,28)	2
Matbaa ve ürünleri	7 (%1,98)	8	Orman ürünleri	1 (%0,28)	1
Arcılık	6 (%1,69)	6			

Tablo 26: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Dış Pazara Açılmayı Düşünen Üretim Konuları

5.4 Marka ve/veya Patent Alma isteği ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 122 tanesi “Marka ve/veya patent almayı” düşünürken, 286 tanesi bu düşünceye “hayır”, 29 tane firma ise “belki” demektedir.

Şekil 52: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Marka ve/veya Patent Alma Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından marka ve/veya patent almak isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir.

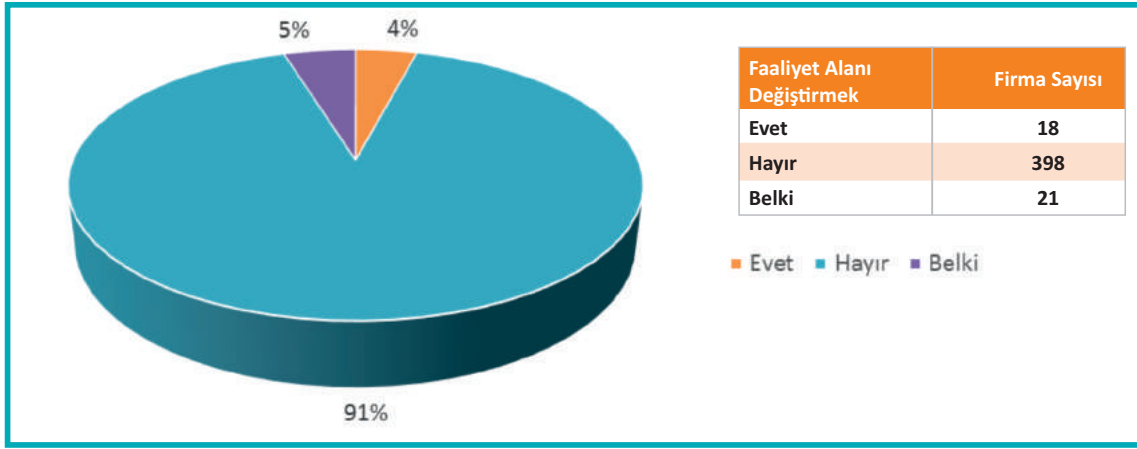
Üretim Konusu	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısı
Mermer üretimi	41 (%33,61)	108
Gıda Sektörü	26 (%21,31)	116
Muhtelif İmalat	18 (%14,75)	59
Su - Su ürünleri - Tekne	12 (%9,84)	29
İnşaat sektörü	7 (%5,74)	41
Matbaa ve ürünleri	4 (%3,28)	8
Otomobil Sektörü	4 (%3,28)	22
Zeytin Sektörü	4 (%3,28)	11
Alüminyum ve alt sektörleri	1 (%0,82)	2
Bakım Onarım	1 (%0,82)	2
Buz	1 (%0,82)	3
Maden ürünleri	1 (%0,82)	10
Orman ürünleri	1 (%0,82)	1
Tekstil Ürünleri	1 (%0,82)	6

Tablo 27: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Marka ve/veya Patent Almayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları

5.5. Faaliyet Alanını Değiştirme İsteği ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 18 tanesi “Faaliyet alanını değiştirmek” isterken, 398 firma bu düşünceye “hayır”, 21 firma ise “belki demiştir.

şekil 53: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Faaliyet Alanı Değiştirme Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından faaliyet alanını değiştirmek isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir. (Toplam Firma Sayısı: O konuda üretim yapan tüm firmaların sayısı, Firma Sayısı: Toplam firma sayısı içinden faaliyet alanını değiştirmek isteyen firma sayısı). Muğla ili imalat sanayi firmaları içinde “mermer” alanında üretim yapan firmaların faaliyet alanı değiştirme eğilimlerinin düşük olduğu söylenebilir.

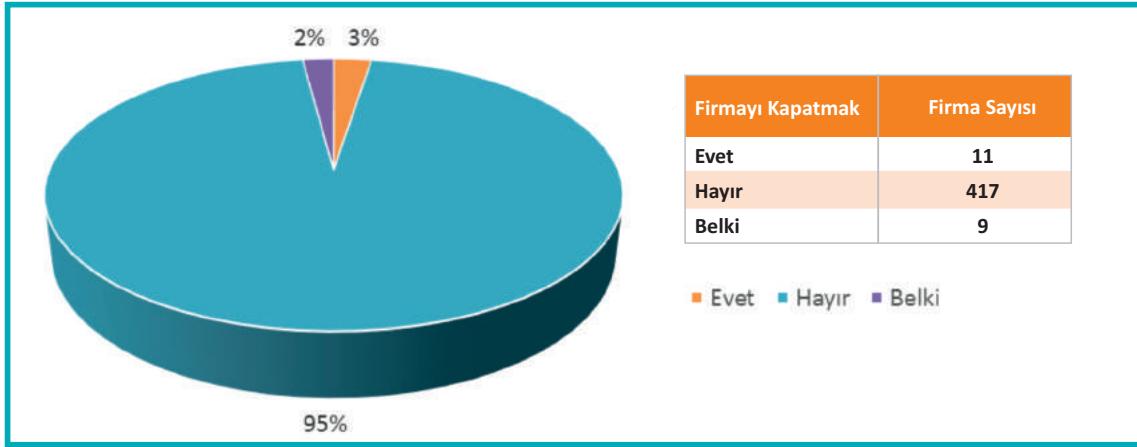
Üretim Konusu	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısı
Muhtelif İmalat	6 (%33,33)	59
Mermer üretimi	4 (%22,22)	108
İnşaat sektörü	2 (%11,11)	41
Maden ürünleri	2 (%11,11)	10
Su - Su ürünleri - Tekne	2 (%11,11)	29
Matbaa ve ürünleri	1 (%5,56)	8
Otomobil Sektörü	1 (%5,56)	22

Tablo 28: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Dış Pazara Açılmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları

5.6. Firmayı Kapatma Düşüncesi ve Üretim Konuları

Muğla ili imalat sanayi firmalarının 11 tanesi “Firmayı kapatmak” isterken, 417 tanesi bu düşünceye “hayır”, 9 tanesinin ise “belki” dediği görülmektedir. Bu durum Muğla ilinde faaliyet gösteren girişimcilerin gelecekle ilgili beklentilerinin büyük ölçüde olumlu olduğunu göstermektedir.

Şekil 54: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmaların Firmayı Kapatma Düşünceleri

Muğla ili imalat sanayi firmalarından firmasını kapamak isteyen firmaların üretim konularına göre gruplandırılmış hali aşağıdaki tabloda verilmiştir

Üretim Konusu	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısı
Mermer üretimi	2 (%18,18)	108
Arıcılık	1 (%9,09)	6
Dental Malzeme	1 (%9,09)	1
Gıda Sektörü	1 (%9,09)	116
Muhtelif İmalat	1 (%9,09)	59
İnşaat sektörü	1 (%9,09)	41
Maden ürünleri	1 (%9,09)	10
Otomobil Sektörü	1 (%9,09)	22
Tekstil Ürünleri	1 (%9,09)	6
Zeytin Sektörü	1 (%9,09)	11

Tablo 29: Önümüzdeki 5 Yıl İçinde Firmayı Kapatmayı Düşünen Firmaların Üretim Konuları

MUTSO
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu
2016

SONUÇ

SONUÇ

Muğla ilinin imalat sanayi potansiyelini, sektör çeşitliliğini ve kapasitesini ortaya çıkarmak amacıyla 2015 yılı GEKA (Güney Ege Kalkınma Ajansı) Doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında yürütülen 'Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Projesi'nde; Muğla ilinde faaliyet gösteren beş ve daha fazla çalışanı olan 544 firma örnekleme dâhil edilerek mikro, küçük, orta ve büyük ölçekte çeşitli firmalar ile ilgili veriler toplanmıştır.

Ayrıca proje kapsamında “www.mutso.org.tr” web sayfası içinde hazırlanan bir portal ile firma iletişim bilgilerinin ve imal ettikleri ürünleri paylaşımlarına olanak sağlanmıştır. Portalda oluşturulan bir arama motoru eklenen firma profilinde firmalar tarafından onaylanan iletişim bilgileri ve imal ettikleri ürün çeşitleri paylaşılacaktır. T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ait 'lonca.gov.tr' örneğinin baz alınarak yapılan bu web çalışması sayesinde firmaların tanınırlığı ve görünürlüğü artırılıp geniş pazarlara ulaşmasına katkı sağlanmış olacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde firma genel bilgilerine yer verilmiştir. Bu bölümde firmaların hangi yılda kuruldukları, hukuki yapıları, büyüklükleri, üretim konuları gibi sorular bulunmaktadır. Bu sayede Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarının gelişim süreçleri, yapısal düzeylerine ilişkin bilgilerin elde edilmesi sağlanmıştır. Bu verilerden ortaya çıkan tabloya göre Muğla ilinde imalat sanayi alanında faaliyet gösteren firma sayısının 2000 yılı sonrasında bir artış gösterdiği görülmektedir. Firma sayısında ivme kazanan bu büyümeyi girişimcilik kültürünün ve yeteneğinin artışı olarak yorumlamak uygundur. Muğla ilindeki imalat sanayi firmalarına genel olarak bakıldığında büyük ölçekli firmaların sayıca az olduklarını, küçük ve mikro ölçekli firmaların ise ilin genel imalat sanayisinde daha fazla yer tuttuğunu belirtmeliyiz. Bu nedenle Muğla ilinde imalat sanayi alanında faaliyet gösteren daha fazla orta ve büyük ölçekli firmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu firmaların hukuki yapıları ele alındığında ise, büyük oranda limited şirket olduğu göze çarpmaktadır. Üretim konuları dikkate alındığında “Mermer” sektörünün birçok alt sektörüyle beraber baskın olduğu görülmektedir. Mermer sektörü esasen “Ekmek ve Çeşitleri”ni de içeren Gıda Sektörünü izlemektedir. Fakat yarattığı istihdam ve katma değer açısından mermer sektörü de önemli bir yer tutmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde firma çalışanlarına ilişkin cinsiyet, eğitim, statü, şirket yapısı, işgücü bulma imkânları gibi sorularla istihdama ilişkin temel veriler toplamak hedeflenmiştir. İmalat sanayi firmalarında çalışan toplam 12.439 personelden 10.393 tanesinin erkek 2.046 tanesinin ise kadın olduğu dikkate alındığında sektörde kadın istihdamı ile erkek istihdamı arasında yaklaşık 5 misli farkın bulunması dikkat çekmektedir. Aynı orantısızlık firma sahipleri açısından da dikkat çekmektedir. Aynı zamanda kadınların sahip olduğu firmalar büyüklük açısından ele alındığında genellikle kadınların küçük ölçekli firma sahibi olduğu göze çarpmaktadır. İmalat sanayi çalışanlarını eğitim durumları açısından değerlendirdiğimizde eğitim seviyesinin daha çok ilkökul-ortaokul-lise düzeyinde olduğu bunu üniversite ve meslek lisesinin izlediğini görüyoruz. İmalat sanayi sektörü düşünüldüğünde meslek lisesi mezunlarının en az olması, imalat sanayinde işe alımlarda meslek ve teknik lisesi mezunlarına öncelik verilmesi gerekliliğine ve önemine vurgu yapılmalıdır. Eğitim durumlarını firma sahipleri açısından ele alırsak firma sahiplerinin büyük oranda üniversite mezunu olduğu göze çarpmaktadır. İstihdam yapısını statüler olarak ele aldığımızda en çok mühendisin çalıştığı alanlar mermer, balık yemi üretimi ve gıda sektörü iken, en çok işçi mermer, oto bakım ve yine balık yemi gibi sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Muğla ili imalat sanayi firmalarının “Aile Firması” olma durumlarına baktığımızda toplam 437 firmadan %52'sinin aile firması olduğu geriye kalan %48'inin ise aile firması olmadığı görülmektedir. Aile şirketi olarak faaliyet gösteren firmaların çoğunlukta olmasına paralel olarak firmaların iş gücü temininde “Yakın Çevre-Tavsiye” kanalını oldukça fazla kullandıkları görülmektedir. Bu durum firmaların profesyonelleşmeleri bağlamında bir eksiklik oluşturmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde firmaların üretim kapasitesi ve pazar durumlarını tespit etmek üzere firmaların ürettikleri temel ürünler ve üretim miktarları, temel ürünlerde kullanılan ara ve ana hammaddeler ve bunların tedarik süreçleri, yerli ve yabancı hammadde temin tercihleri, enerji kaynakları ve yıllık tüketimleri, firmaların sermaye-ciro-ithalat ve ihracat aralıkları, işyeri mülkiyeti ve büyüklüğü, üretim teknoloji ve yöntemleri, teknoloji kullanım oranları, pazarlama-dağıtım ve satış yöntemleri, kapasite kullanımları ve üretimde modernleşme durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Sektörde faaliyet gösteren firmalar içinde ilk üç sektörün sırasıyla gıda, mermer, ve beton olduğu gözlenmektedir. Özellikle ildeki maden kaynağına bağlı olarak imalat sanayi içinde “Mermer” sektörünün başatlığı görülmektedir. Çalışmanın sağlıklı olması bakımından mermercilik sektörüne ilişkin verilerden arındırılarak yapılan bir analizde mermercilik dâhil edilmesiyle ulaşılan sonuçlara paralellik gözlemlendiğinden ayrı bir sektörel değerlendirmeye yer verilmemiş, tüm firmalar birlikte analiz edilmiştir.

Firmalara ilişkin ithalat ihracat verilerine bakıldığında öncelikle ithalat yapan firma sayısının ihracat yapan firmaya oranla ciddi düzeyde düşük olduğunu söylemek mümkündür. İthalat yapan firmaların üretimde yerli ürün kullanmama sebepleri ise büyük oranda yerel üretimin kalitesine duyulan güvensizlik olarak ortaya çıkmaktadır. Buna mukabil bazı firmalar ise, yerel üretim ve sermayeye katkıda bulunmak üzere ithal ürünleri tercih etmeyeceklerini beyan etmişlerdir. Fiyat mekanizmasının ikincil bir sebep olarak ortaya çıkması ticari ilişkilerde gelenekçi bakış açısının halen Muğla ili için varlığını koruduğunu gösterir niteliktedir. İmalat sanayi alanında faaliyet gösteren firmaların büyük bir çoğunluğunun hammadde ithal etmediğini, hammadde ihtiyacının büyük ölçüde il içi ve bölge içinden karşılandığı görülmektedir. Bu durumun hammadde temininde ulaşım giderlerinin minimum düzeyde kalmasına katkı yaptığı düşünülmektedir.

Üretimde kullanılan enerji kaynaklarında ilk sırayı elektrik almakla birlikte Muğla ilinde doğalgaz altyapısının henüz kısmen sağlanmış olması nedeniyle ilerleyen dönemlerde firmaların doğalgaz enerji kaynağını üretim faaliyetlerinde daha fazla kullanabileceğini söylemek mümkündür.

Görüşülen firmaların ihracat durumlarını ele aldığımızda 437 firmadan %28'inin ihracat yaptığı buna karşılık %72'sinin ise ihracat yapmadığı görülmektedir. Muğla ilinde imalat sanayi alanında faaliyet gösteren firmaların ihracat yapma oranlarının düşük olduğu söylenebilir. Fakat çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre firmaların kullandıkları teknoloji düzeyleri arttıkça ihracat yapma değerlerinin de arttığı görülmektedir. Benzer şekilde kalite belgesi, patent vb. belgelere sahip olma durumu ile ihracat yapma durumu arasında da olumlu bir sonuç gözlemlenmiştir. Bu nedenle Muğla ilinde faaliyet gösteren imalat sanayi firmalarının daha fazla ihracat yapmaları konusunda teknoloji düzeylerinin artırılması ve kalite vb. belgelerin alınmasının yararlı olabileceği düşünülmektedir. İhracat yapmayan firmaların genel olarak “Kaynak Yetersizliği” nedeniyle ihracat faaliyetinde bulunmadığı görülmektedir. Mermer dışında farklı sektörlerden ihracatçı firmaların da bulunması bölge ekonomisi açısından alternatif üretim alanları açılması bakımından ümit vericidir. Nitekim tekne ve yat imalatı, arıcılık, balık yemi üretimi gibi alanlarda ihracatçı firmaların bulunması coğrafi avantajların da birer potansiyel kaynak olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Hem ihracat yapan hem de yapmayan firmaların hammadde temininde öncelikli olarak il içini değerlendirmesi de bölgesel bir diğer avantaj olarak görülmektedir.

Sermaye aralığı ve ciro arttıkça ihracat yapan firma sayısının artması düşük sermaye ve cirolu firmaların çeşitli önlem ve teşviklerle ihracat konusunda özendirilmesi gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Muğla ili'nde ihracatı yapılan ürünlerin %86'sının nihai ürün %14'ünün ise ara ürün ihracatı yaptığı gözlenmektedir. Katma değeri yüksek ürünlerin ve ara mallarının sağlıklı bir rekabet ortamında yurt içinde üretilir hale gelmesi ve hatta ihraç edilebilir hale gelmesi imalat sanayi için önemli bir gelişme olacaktır.

Muğla ili imalat sanayi firmalarının ihracat yapma durumlarıyla kullandıkları teknoloji seviyelerine baktığımızda, teknoloji kullanım seviyesi arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. Halen makine yoğun üretim düzeyinden sonra ikinci sırada emek yoğun üretim teknolojisini kullanan il imalat sanayi için teknoloji yoğun üretim yöntemlerinin özendirilmesi önem taşımaktadır. Uluslararası piyasalara entegre olmada ileri teknoloji kullanımının önemi anket verileriyle de bir kez daha vurgulanmaktadır. Sadece 9 firmada AR-GE departmanının bulunuyor olması dikkate alındığında bu sayının artırılması ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgiler sağlayarak ya da mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün veya araçlar üretmek sektörel bir hedef haline gelmelidir.

Eksik kapasite kullanımını büyük ölçüde talep yetersizliği ile gerekçelendiren il imalat sanayinin bu alandaki sıkıntıyı gidermek üzere yeni pazarlar yaratmaya ihtiyaç duyduğu gözlenmektedir. Bu durumda yeni pazar arayışlarını karşılayacak modern üretim teknikleri ve davranışları geliştirme zorunluluğu doğmaktadır. Üretimde modernleşme durumları açısından bir durum değerlendirmesi yapıldığında Muğla ili imalat sanayi firmalarının 237 tanesinde “Kalite Belgesi”, 236 tanesinde “Marka”, 139 tanesinde “Patent”, 32 tanesinde “Otomasyon Sistemi” ve 9 tanesinde ise “Ar-Ge Departmanı” vardır. Firmaların kullandıkları teknoloji düzeyleri ve benzer şekilde kalite belgesi, patent vb. belgelere sahip olma durumu ile ihracat yapma durumu ve ciroları arasında da olumlu bir sonuç gözlemlenmiştir. Bu nedenle Muğla ilinde faaliyet gösteren imalat sanayi firmalarının daha fazla ihracat yapma ve kazançlarını maksimize etme konusunda teknoloji düzeylerinin artırılması ve kalite belgeleri, marka, patent, otomasyon sistemi gibi uygulamaların yaygınlaştırılmasının yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde firmaların bakanlıklar, üniversiteler, yerel yönetimler gibi kamu kurumları ile ve ayrıca özel bankalar, bilimsel kuruluşlar ve kalkınma ajanslarıyla olan işbirliği, bilgi teşvik, proje, seminer, hibe ve kredi ilişkilerine dair sorular sorulmuştur. Muğla imalat sanayi firmalarının destek alma konusunda en fazla “Özel Banka” seçeneğine yöneldiği bu desteklerin de mermer ve unlu mamuller üretiminde ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bankalar dışında diğer kuruluşların sağladığı teşvik ve işbirliği fırsatlarının proje geliştirme temelinde olması diğer seçeneklerin yeterince kullanılmamasının bir sebebi olarak görülebilir. Bu durumda il imalat sanayi firmalarının proje geliştirmeye yönelik eğitimlerle desteklenmesi hem üniversite, hem kalkınma ajansları ve odalar hem de yerel yöneticiler açısından dikkate değer bir husustur.

Çalışmanın beşinci ve son bölümünde firmaların gelecekle ilgili beklentilerini kavramak ve mevcut durumdaki memnuniyetini ölçmek üzere önümüzdeki beş yıl için bir takım sorular yöneltilmiştir. Firmaların büyük bir çoğunluğu ürün kalitesini ve çeşidini yükseltmeyi planladığı, yaklaşık yarısının yeni bir alanda yatırım yapmayı planladığı, yine yarısına yakınının da marka-patent alma ve dış pazara açılmayı planladığı görülmektedir. Buradan Muğla ili imalat sanayi firmalarının genel olarak gelecekle ilgili beklentilerinin yüksek olduğu, firmalarını büyütme, kalite artırma gibi olumlu gelişmeler planladığı söylenebilir. Nitekim firmayı kapatmak ve faaliyet alanını değiştirmek düşüncesinde olan firmaların azınlıkta olduğu göze çarpmaktadır. Bu bağlamda kalitenin artırılması hem imalat sanayinin kendisi hem de bölgesel kalkınmada rolü olan diğer aktörler için birer hedef olarak görülmektedir.

Bulduğunuz coğrafi konumun koordinatları

Enlem :.....

Boylam :.....

Soru 1 Firmanızın kuruluş tarihini öğrenebilir miyiz?

Soru 2 Firmanızın hukuki yapısı için aşağıda sayacaklarımdan hangisi en uygundur?

- A.ş Koop
 Ltd. Diğer
 Kollektif

Soru 3 Eğitim durumlarına göre çalışan sayısını öğrenebilir miyiz?

İlkokul :..... Meslek Lisesi :.....
Ortaokul :..... Üniversite :.....
Lise :..... Lisansüstü :.....

Soru 4 Firmanızın ticari kaydı hangi şehirde yer almaktadır?

- Muğla :.....
 İstanbul :.....
 Diğer

Soru 5 Firmanızın üretim konusu nedir?(NACE Kodu)

Üretim Konusu :.....

Nace Kodu :.....

 Bilmiyorum

Soru 6 Firmanızda ..... personelin çalıştığını belirttiniz kaç kadın kaç erkek öğrenebilir miyiz?

Kadın :.....

Erkek :.....

Soru 7 Aşağıdaki seçeneklerden hangisi firmanızın büyüklüğünü en iyi şekilde ifade etmektedir?

- Mikro: 5 - 9 Kişi Orta: 50-249 kişi
 Küçük: 10 - 49 Kişi Büyük: 250 üstü kişi

Soru
8

Peki çalışan ..... kişinin Statülerine göre dağılımını belirtebilir misiniz?

Yönetici :..... Stajyer :.....
 Mühendis :..... Diğer :.....
 Usta :..... Diğer Açıklama :.....
 İşçi :.....

Soru
8.1

Firmanızın kaç tane sahibi olduğunu öğrenebilir miyiz?

Soru
8.2

Peki bunlardan kaç erkek kaç kadın öğrenebilir miyiz?

Erkek :.....
 Kadın :.....

Soru
9

Firmanızın sahibi ya da sahipleri erkek mi kadın mı?

Erkek
 Kadın

Soru
9.1

Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Erkek)

İlkokul Meslek Lisesi
 Ortaokul Üniversite
 Lise Lisansüstü

Soru
9.2

Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Erkek)

Soru
9.3

Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Erkek)

İlkokul Meslek Lisesi
 Ortaokul Üniversite
 Lise Lisansüstü

Soru
9.4

Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Erkek)

Soru
9.5

Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Erkek)

İlkokul Meslek Lisesi
 Ortaokul Üniversite
 Lise Lisansüstü

Soru 9.6 Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Erkek)

.....

Soru 9.7 Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Kadın)

☐ İlkokul	☐ Meslek Lisesi
☐ Ortaokul	☐ Üniversite
☐ Lise	☐ Lisansüstü

Soru 9.8 Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Kadın)

.....

Soru 9.9 Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Kadın)

☐ İlkokul	☐ Meslek Lisesi
☐ Ortaokul	☐ Üniversite
☐ Lise	☐ Lisansüstü

Soru 9.10 Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Kadın)

.....

Soru 9.11 Firma sahibinin eğitim durumunu öğrenebilir miyiz?(Kadın)

☐ İlkokul	☐ Meslek Lisesi
☐ Ortaokul	☐ Üniversite
☐ Lise	☐ Lisansüstü

Soru 9.12 Firma sahibinin yaşını öğrenebilir miyiz? (Kadın)

.....

Soru 10 Firmanız bir aile şirketi midir?

- Evet
 Hayır

Soru 11 Firmanızın personel bulma yöntemleri için aşağıdaki ifadelerden hangileri en uygundur?

☐ İşkur	☐ Çevre
☐ Web uygulamalar	☐ Gazete ilanı
☐ Tavsiye Yakın	☐ Diğer

Soru
12

Firmanızda üretilen temel ürünleri ve bunların 2015 yılı ortalama üretim miktarlarını öğrenebilir miyiz?

	Ürün Adı	Miktar (Kg)	Miktar (Adet)	Miktar (m2)	Litre(Lt)
1. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
2. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
3. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
4. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
5. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____

Soru
13

Firmanızda kullanılan ana hammaddeleri ve bunların 2015 yılı tutarlarını öğrenebilir miyiz?

	Ürün Adı	Miktar (Kg)	Miktar (Adet)	Miktar (m2)	Litre(Lt)
1. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
2. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
3. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
4. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
5. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____

Soru
14

Firmanızda hammadde ürünü ithalatı gerçekleştiriyor musunuz Evet ise ürün adını ve miktarını öğrenebilir miyiz?

	Ürün Adı	Miktar (Kg)	Miktar (Adet)	Miktar (m2)	Litre(Lt)
1. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____
2. Ürün	_____	_____	_____	_____	_____

Soru
15

Eğer bulunabilseydi, yabancı girdiler (ithal ürünler) yerine yerel olarak üretilen ürünler kullanmak ister miydiniz?

- Evet
 Hayır

Soru
15.1

Peki böyle düşünmenizin sebebini nedir?

- Yerel Üretim Yetersizliğidir
 Yerel Üretimin Kalitesi Düşüktür
 Yerel Üretimin Fiyatı Yüksek
 Diğer

Soru
15.2

Yerel olarak satın almak istediğiniz ürünleri ve neden(ler)ini belirtir misiniz?

	Ürün Adı	Nedeni
1. Açıklama	_____	_____
2. Açıklama	_____	_____
3. Açıklama	_____	_____
4. Açıklama	_____	_____
5. Açıklama	_____	_____

Soru 16 Firmanızda aşağıda sayacağım enerji kaynaklarından hangileri kullanılmaktadır?

- Elektrik(kW)   Kömür(Ton)
 Fuel Oil(Ton)   Yenilenebilir Enerji(Kw)
 Motorin(Litre)   Diğer
 LPG(Litre)

Soru 16.1 Firmanızda kullandığınız bu enerji kaynaklarının yıllık tüketim miktarlarını öğrenebilir miyiz?

.....

Soru 17 Firmanız için hammadde teminini nereden sağlıyorsunuz?

- İl içi   Yurt içi
 Bölge içi   Yurt dışı

Soru 18 Firmanız ihracat gerçekleştiriyor mu?

- Yapıyor   Yapmıyor

Soru 19 Firmanızın ihracat yapmama nedenleri için aşağıda sayacağım ifadelerden hangileri en uygundur?

- Kaynak Yetersizliği   Ürün kalitesi
 Aracı bulamama   Diğer
 Dış pazarı tanımama ve bilgi eksikliği

Soru 20 Firmanızın sermaye aralığı için sayacaklarımdan hangisi en uygundur?

- 0 – 9.999,99   250.000,00 – 999.999,99
 10.000,00 – 49.999,99   1.000.000,00 – 9.999.999,99
 50.000,00 – 249.999   10.000.000,00 ve üzeri

Soru 21 Firmanızın ciro aralığı için sayacaklarımdan hangisi en uygundur?

- 0 - 499.999,99   5.000.000,00 – 9.999.999,99
 500.000,00 – 999.999,99   10.000.000,00 ve üzeri
 1.000.000,00 – 4.999.999,99

Soru 22 Firmanızın ürünü için hangisi daha uygundur?

- Nihai mal
 Ara mal

Soru 23 İş yeri mülkiyeti size mi ait yoksa kira mı?

- Kendi mülkü
 Kira

Soru 24 İşyerinizin kurulduğu alanı metrekaresi cinsinden açık ve kapalı ayrı ayrı belirtebilir misiniz?

Açık m² :.....

Kapalı m² :.....

Toplam :.....

Soru 25 Firmanızın üretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

Seri Parti Sipariş

Soru 26 Firmanızın üretim teknolojisi için aşağıdakilerden hangisi en uygundur?

Emek yoğun Teknoloji yoğun
 Makine yoğun Eşit

Soru 27 Firmanızda üretim teknoloji kullanımı seviyesini öğrenebilir miyiz?

Yüksek Orta Düşük

Soru 28 Firmanızın pazarlama dağıtım yöntemini aşağıdakilerden hangisi ile en sık gerçekleştiriyorsunuz?

Doğrudan
 Aracılı(toptancı, parakendeci,komisyoncu vb.)

Soru 29 Peki firmanızın belirlediği satış yöntemi nasıldır?

Kendi markası
 Müşterinin markası
 Diğer

Soru 30 Firmanızda aşağıda yer alan departmanlardan hangileri yer almaktadır?

Üretim Satış/Pazarlama İnsan kaynakları
 Satın alma idari işleri Planlama
 Muhasebe inansman Arge
 Kalite kontrol Diğer

Soru 31 Firmanızın 2015 Yılında Ortalama Kapasite Kullanımı % de kaçtır?

%1 ile %25 %26 ile %50 %51 ile %75 %100

Soru 32 Firmanızın tam kapasite kullanmamasının sebebi nedir?

Kaynak yetersizliği İş gücü yetersizliği Diğer :.....
 Talep yetersizliği Bilgi yetersizliği
 Hammade temin sıkıntısı Enerji eksikliği

Soru
33

Aşağıda sayacağım ifadelerden hangilerinin firmanızda mevcut olduğunu belirtir misiniz?

	Var	Yok
Kalite belgesi	☐	☐
Arge departmanı	☐	☐
Marka	☐	☐
Patent	☐	☐
Otomasyon sistemleri	☐	☐

Soru
33.1

Firmanızda mevcut olduğunuzu belirttiğiniz bu kriterlerinin kısa bir açıklamasını alabilir miyiz?

Soru
34

Aşağıdakilerden herhangi birisinden son 10 yıl içinde destek aldınız mı?

☐ Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığı	☐ TKDK	Diğer : .....
☐ Sanayi ve Ticaret Odası	☐ TÜBİTAK	
☐ Üniversite	☐ Özel Banka	
☐ KOSGEB	☐ Kamu Bankası	
☐ GEKA	☐ Muğla Belediyesi	
☐ Avrupa Birliği	☐ Hiçbiri	

Soru
34.1

Peki ..... için (İşbirliği / Bilgi Sağlama / Teşvik Desteği / Proje / Seminer / Hibe / Kredi)'den Ne kadar destek aldınız?

Soru
35

Önümüzde ki 5 yılı düşünerek şimdi size okuyacağım ifadeleri nasıl değerlendirirsiniz?

	Evet	Hayır	Belki
Yeni bir alanda yatırım yapmayı düşünüyorum	☐	☐	☐
Ürün kalitemi ve çeşidimi yükseltmeyi düşünüyorum	☐	☐	☐
Dış pazara açılmayı düşünüyorum	☐	☐	☐
Marka ve/veya patent almayı düşünüyorum	☐	☐	☐
Faaliyet alanımı değiştirmeyi düşünüyorum	☐	☐	☐
Firmayı kapatmayı düşünüyorum	☐	☐	☐

Soru
36

Bağlı olduğunuz odayı ve bu odadan beklentilerinizi öğrenebilir miyiz?

Soru
37

Firmanıza ilişkin ciro/sermaye/ihracata ilişkin soruların cevapları kesinlikle hiçbir yerde paylaşılmayacaktır. Diğer bilgilerin proje kapsamında basılacak olan envanter kitabında işyeri iletişim bilgileriniz, tesis görseliniz ve ürün tanıtımlarınızla birlikte paylaşılmasını ister misiniz?

- Evet
 Hayır

Soru
38

Eklemek istediğiniz hususlar, sorun ve çözüm önerilerinizi belirtiniz.

.....

Envanterde yer alması için iş yerinizin genel bir fotoğrafı gerekmektedir, bu fotoğrafı siz mail ile mi göndermek istersiniz yoksa şuanda da çekim gerçekleştirebiliriz.

Anketör dikkat ! mail ile gönderecek ise deneğe info@etikarastirma.com mail adresini bildir.

- Fotoğraf vermedi
 Mail olarak gönderecek
 Fotoğraf Verdi

Soru
39

Demografi

Görüşülen kişinin Adı Soyadı :.....
 Firmadaki Pozisyonu :.....
 Cep Tel :.....
 Firma Adı :.....
 Firma Adresi :.....
 Web sitesi :.....
 Firma Tel :.....
 Anketör Adı Soyadı :.....
 Anket Kodu :.....
 Anketör notu :.....

Soru
40

Açıklama

.....

Muhtelif İmalat	Firma Sayısı	Muhtelif İmalat	Firma Sayısı
Mutfak Dolabı	4	Koltuk Baza Başlık Yatak Üretimi	1
Kereste	3	Kuvarz	1
Mutfak Tezgahı	2	Lastik Kaplama	1
Panel Kapı	2	Madif Kapı	1
Pencere	2	Mdf Mobilya	1
Ağaç İşleme	1	Metal Kiremit	1
Balık Ambalaj Kutusu	1	Mobilya	1
Bitki Ekstraktı	1	Panel Kapı, Banyo Dolabı ve	1
Çekirden Prina	1	Otel Mobilyaları	1
Çit Teli Üretimi	1	Parça Kalsiyum Karbonat (Kalsit)	1
Ekstruder Balık Yemi	1	Pe Film	1
Empren Yeleme	1	Petek Üretimi	1
Este Kesim	1	Plastik Geri Dönüşümü	1
Feldspat Uvenan	1	Plastik Kapı	1
Ferforje İmalatı	1	Plastik Kapı Pencere Doğrama	1
Flote Edilmiş ve Kurutulmuş	1	Plastik Pencere	1
Cam Kilit ve Albit	1	Prina	1
Gömlek İmalatı	1	Pvc Kapı Pencere	1
Hurda	1	Pvc Pencere	1
Isıl İlme	1	Tabldot Yemek İkram Paketi	1
Kalorifer Kazanı İmalatı	1	Talaş ve Kereste	1
Kalsup Üretimi	1	Temel Petek	1
Katı Yakıtlı Kalorifer Kazanı imalatı	1	Yağ Teneke Kutusu	1
Kaynak Taşı	1	Yapı Market	1
Kayrak Taşı	1	Yapı Malzemesi	1
Kereste İşil İşlem	1	Zımpara Taşı	1
Kilit Parke	1		

MUTSO
Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri Raporu
2016

FİRMA BİLGİLERİ

FİRMA ADI

DİLER İNSAAT

SAN. TUR. TİC. LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Organize Sanayi Bölgesi
4. Cadde No: 8
- ▶ **Tel** : 0272 221 12 30
- ▶ **Faks** : 0272 221 12 04
- ▶ **E-mail** : n.diler@dilermarble.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.dilermarble.com

- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Mermer Blok, Plaka, Fayans, Kaplama ve Döşemelik Ürünler

FİRMA ADI

DURTAŞ MERMERCİLİK TURİZM

SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Aydın Muğla Karayolu Üzeri
Kavaklıdere Yol Ayrımı
Yatağan / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 572 62 11
- ▶ **Faks** : 0252 572 62 12
- ▶ **E-mail** : durtasmermercilik@hotmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.durtasmermercilik.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Levha Mermer Üretimi
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Ebatlanmış Mermer, Blok Mermer

FİRMA ADI

ERMAŞ MADENCİLİK
TUR. TİC. AŞ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Köprübaşı Mah.
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
No: 148 Ula / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 242 35 05
- ▶ **Faks** : 0252 242 37 48
- ▶ **E-mail** : info@ermas.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.ermas.com.tr

ermas®

MARBLE INDUSTRY INC.

Since 1985

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer Traverten
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Katrak Plaka, Basamak, Rıh, Döşeme, Bant, Kaplama

FİRMA ADI

İBAY İÇ VE DIŞ TİC. PETROL ÜR. İNŞ.
HAF. NAK. TAAH. TİC. SAN. LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Kurukümes Mevkii,
Eskihisar Üstü Yatağan / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 595 88 08
- ▶ **Faks** : 0252 595 88 09
- ▶ **E-mail** : ibay@ibaymermer.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Blok Mermer, Ebatlanmış Mermer

FİRMA ADI

LAGİNA ANTİK MERMER

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Yerkesik Mah. Yenikuyu Sok.
No:11/A Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 233 44 23
- ▶ **Faks** : 0252 233 41 64
- ▶ **E-mail** : info@laginamarble.com - laginamermer@hotmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.laginamarble.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer Traverten
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Doğal Taşlardan Mozaik, Patlatma, Profil
Madalyon Yer Ve Duvar Kaplamaları

FİRMA ADI

**POLMER MERMER
İNŞ. İTH. İHR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Bayır Mah. Aksaz Cad.
No:60 Menteşe / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 225 44 25 - 26
- ▶ **Faks** : 0252 225 44 29
- ▶ **E-mail** : polmer@polmer.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.polmer.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Mermer

FİRMA ADI

YEŞİLVADİ EMİNELLER
TUR. SAN. TİC. İNŞ. ve TAAH. LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Çayboyu Mah.
Değirmenüstü Mevkii
Kavaklıdere / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 595 85 11
- ▶ **Faks** : 0252 595 80 18
- ▶ **E-mail** : info@yesilvadimermer.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.yesilvadimermer.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Biçilmiş Mermer

FİRMA ADI

MUĞLA MERMER TURİZM
İNŞ.NAK.İHR.İTH.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Cumhuriyet Mah.
No :5 Bayır / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 225 42 10
- ▶ **Faks** : 0252 225 42 11
- ▶ **E-mail** : info@muglamermer.com
- ▶ **Web Sitesi** : muglamermer.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mermer Üretimi
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Muğla Beyaz Mermer ve Traverten Mermer

FİRMA ADI

**AK YAPI İNŞAAT TAAH. BETON
ELEMENLARI SAN. TİC .LTD. ŞTİ.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Merkez Ofis: Emirbeyazıt Mahallesi
Kürkütçü Sokak No:12-1 Menteşe / Muğla
- ▶ **Tesis 1** : Düğerek Mah. Yaraş Yolu No:11 Menteşe
- ▶ **Tesis 2** : Kozlukuyu Mah. Bülent Ecevit Caddesi
No:81 Gökova / Ula / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 216 0319 - 0533 726 3881
- ▶ **Faks** : 0252 216 0329
- ▶ **E-mail** : akyapiinsaatltd@gmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.akyapiinsaat.net

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Beton Elemanları Üretimi
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Beton Parke Taşları, Beton Bordür Taşları, Beton Boru, Briket

FİRMA ADI

**KAYALILAR BETON NAKLİYAT TİCARET VE
MADENCİLİK LTD.ŞTİ.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Ege Mah. Atatürk Cad.
No:28/B Dalaman / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 692 25 58 - 0252 282 64 70
- ▶ **Faks** : 0252 692 28 29
- ▶ **E-mail** : beton@kayalilarbeton.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.kayalilarbeton.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Hazır Beton Üretimi Kalker Taş Ocakçılığı İnşaat
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Hazır Beton Hazır Sıva Kalker Ocakçılığı (Mıdır Üretimi) İnşaat

FİRMA ADI

ÖZBERK İNŞ TUR TİC.
MAD.VE SAN LTD ŞTİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : İskele Mah Datça
- ▶ Tel : 0 252 712 34 80
- ▶ Faks : 0252 712 23 68
- ▶ E-mail : info@ozberkinsaat.com
- ▶ Web Sitesi : www.ozberkinsaat.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Hazır Beton, Agregası
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Hazır Beton, Agregası

FİRMA ADI

TEKELİ HAFRİYAT BETON
ADEM TEKELİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Çamurköy Mah. Hafızlar Sk.
No: 166 Seydikemer / Muğla
- ▶ Tel : 0252 626 51 58
- ▶ Faks : 0252 626 52 72
- ▶ E-mail : tekelihafriyat@hotmail.com
- ▶ Web Sitesi : www.tekelihazirbeton.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Agregası ve Hazır Beton
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Agregası ve Hazır Beton

FİRMA ADI

TEKELİ HAFRİYAT İNŞ. NAK. İTH. İHR.
TAŞIMACILIK SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ .

FİRMA BİLGİLERİ

- **Adresi** : Karagedik Mah. Adnan Menderes Bul.
No: 431 Günlükbaşı Fethiye / Muğla
- **Tel** : 0252 613 57 47
- **Faks** : 0252 613 64 08
- **E-mail** : tekelihafriyat@windowslive.com
- **Web Sitesi** : www.tekelihafriyat.com

- **Ana Üretim Alanı** : Prefabrik Beton Elemanları
- **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Beton Parke, Bordür, Briket, Beton Boru, Kutu Menfez,
Foseptik Büzü, Dekoratif Yer Döşemeleri

FİRMA ADI

URANTAŞ İNŞAAT SAN. ve TİC. AŞ.

FİRMA BİLGİLERİ

- **Adresi** : Erenbeleni Mevkii 1418 Sok
No: 78 Günlükbaşı Fethiye / Muğla
- **Tel** : 0252 613 41 55
- **Faks** : 0252 613 41 58
- **E-mail** : bilgi@urantas.com.tr

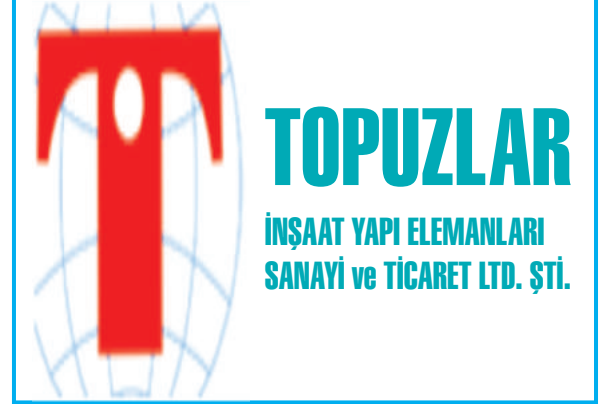

FİRMA ADI

TOPUZLAR PARKE
İNŞAAT YAPI ELEMANLARI

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Dörttepe Köyü Kavşağı
No : 102 / A Milas
- ▶ Tel : 0 252 358 65 55
- ▶ Faks : 0252 358 70 83
- ▶ E-mail : topuzlaryapi@hotmail.com
- ▶ Web Sitesi : www.topuzlarparke.com

TOPUZLAR

İNŞAAT YAPI ELEMANLARI
SANAYİ ve TİCARET LTD. ŞTİ.

- ▶ Ana Üretim Alanı : Pare Taş ve Alt Yapı Elemanları.
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Parke Taş, Bordür, Alt Yapı Elemanları

FİRMA ADI

İLERİ TEKNİK SİSTEMLERİ İTH. İHR. ve
PAZARLAMA TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Milas - Muğla Karayolu 4.Km.
Milas / Muğla
- ▶ Tel : 0312 448 13 35
- ▶ Faks : 0252 559 01 13
- ▶ E-mail : info@itsmaden.com
- ▶ Web Sitesi : www.itsmaden.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Agrega (Kum Mıcır)
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Kum, Çakıl, Mıcır

FİRMA ADI

**ALDEMİRLER SAN. TİC. TUR.
İNŞ. TAAH. NAK. LTD.ŞTİ**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Sanayi Sitesi Doğu Blok 264 Sok.
No: 21 Fethiye / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 614 17 61
- ▶ **Faks** : 0252 612 41 30
- ▶ **E-mail** : info@aldemirlerltd.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.aldemirlerltd.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Ferforje
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Dekoratif Motifler

FİRMA ADI

NECİP ÇARIKÇIOĞLU MAD. NAK.

(KALSİT MADENCİLİK MUVAFFAK TORAN -
NECİP ÇARIKÇIOĞLU ADI ORTAKLIĞI)

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Eski Milas Karayolu Üzeri
Yatağan / Muğla
- ▶ **Tel** : 0232 279 18 08
- ▶ **Faks** : 0232 279 18 09
- ▶ **E-mail** : kalsitmaden@mynet.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Ebatlanmış Kalsit Molozu Üretimi
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Ebatlanmış Kalsit Molozu Üretimi

FİRMA ADI

MET-HAS SONDAJ - DALGIÇ POMPA ve SOĞUKHAVA DEPOSU

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Karaburun Mah. 522. Sok. No: 9 Ortaca / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 282 00 40
- ▶ **Faks** : 0252 282 83 57
- ▶ **E-mail** : methasdilek@gmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.met-has.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Sondaj Kuyu Açımı, Dalgıç Pompa İmalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Dalgıç Pompa

FİRMA ADI

YOL YAPI İMAR LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Foça Mah.1066 Sok No: 10 Fethiye / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 613 18 11
- ▶ **Faks** : 0252 613 51 44
- ▶ **E-mail** : bilgi@yolyapiimar.com

FİRMA ADI

ÜNKA YAPI İNŞ.MÜH.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Bayır M. Taner Taşer Cad. No: 5
- ▶ Tel : 0252 212 07 25
- ▶ E-mail : info@unkayapi.com.tr
- ▶ Web Sitesi : www.unkayapi.com.tr

- ▶ Ana Üretim Alanı : Alüminyum Sistemler
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Alüminyum Doğrama

FİRMA ADI

DURAN TUR. İNŞ. MOB. PET. TAR.
İTH. İHR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Taşyaka Mah. Süleyman Demirel Bul
No: 14 Fethiye / Muğla
- ▶ Tel : 0252 614 56 16
- ▶ Faks : 0252 614 39 92
- ▶ E-mail : info@duranelar.com.tr
- ▶ Web Sitesi : www.duranelar.com.tr

- ▶ Ana Üretim Alanı : Pvc Ve Alüminyum Kapı & Pencere Sistemleri
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Pvc Ve Alüminyum Kapı & Pencere Sistemleri,
Isı Yalıtımlı Çift Cam, Mobilya

FİRMA ADI

DOĞANCAM CAM ÜRÜNLERİ İNŞ.
TURZ.YATÇ.İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Bitez Kavşağı Konacık
Bodrum / Muğla
- ▶ Tel : 0252 363 90 81
- ▶ Faks : 0252 363 90 88
- ▶ E-mail : info@dogancam.com
- ▶ Web Sitesi : www.dogancam.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Cam
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Isıcam, Temperli Cam

FİRMA ADI

KIŞLA MOBİLYA

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Karaböetlen Mah.
Ula / Muğla
- ▶ Tel : 0555 352 09 78
- ▶ Faks : 0252 2517028
- ▶ E-mail : cemilusta48@gmail.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Otel Mobilyası, Villa Dekorasyonu
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Kapı, Banyo Dolabı, Mutfak

FİRMA ADI

MİLSAN KERESTECİLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Milas İzmir Yolu 3.km
19 Mayıs Bulvarı No: 105
Milas / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 512 18 73 - 0252 512 77 15
0532 350 12 17
- ▶ **Faks** : 0252 512 24 33

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Kereste , Mobilya, Palet
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : İspm 15 Standartlarında Palet, İnşaatlık, Doğramacı Kereste, Marin Kereste, Personal Kereste, Rabia, Lambert, Ham Tork, Yakacak Tahta Parçası Ve Talan, Buzağı Yatakları ve Padokları

FİRMA ADI

BARIŞAY DAYANIKLI TÜK. MALLARI
LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Muğla Aydın Karayolu Üzeri
Madenler Mah. Yatağan / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 572 85 28
- ▶ **Faks** : 0252 572 32 27
- ▶ **E-mail** : info@artkapak.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mobilya
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Oda Kapısı, Lam. Parke

FİRMA ADI

ASYA LASTİK KAPLAMA

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Bayır Tic. ve İş Merkezi
H.tevfik Oğuz Cad. No: 5
- ▶ **Tel** : 0252 225 34 81
- ▶ **Faks** : 0252 225 34 82
- ▶ **E-mail** : asyalastikkaplama@gmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.muglaotolastik.com

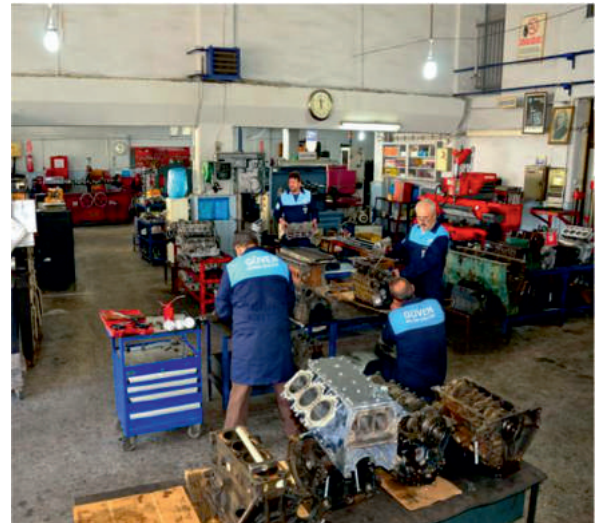
- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Kamyon ve Otobüs Lastikleri Kaplaması
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Lastik Kaplama

FİRMA ADI

GÜVEN MOTOR YENİLEME KOLL. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Orhaniye Mahallesi 157. Sok.
No: 36/38 Menteşe / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 214 21 06
- ▶ **Faks** : 0252 214 44 31
- ▶ **E-mail** : guvenmotor@gmy.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.guvenmotor.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Motor Yenileme ve Rektefiye İşleri
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Motor Yenileme ve Rektefiye Revizyon İşleri

FİRMA ADI

**MENGERLER TİC.TÜRK A.Ş.
MİLAS ŞB. MERCEDES - BENZ BAYİ**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Milas - İzmir Yolu 5. Km
Milas / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 513 79 30
- ▶ **Faks** : 0252 513 79 40
- ▶ **Web Sitesi** : www.mengerler.com

FİRMA ADI

**BAŞARAN OTOMOTİV OTELCİLİK
TUR.İNŞ.SAN.TİC.A.Ş.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Yeni Mh. Adnan Menderes Blv.
No: 366/A-B Fethiye / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 661 00 60
- ▶ **Faks** : 0252 613 48 07
- ▶ **E-mail** : info@basaranoto.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.basaranoto.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Volkswagen Satış ve Servis, Audi Servis
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Volkswagen Satış ve Servis , Audi Servis

FİRMA ADI

**KUTAY MOTORLU ARAÇLAR TUR. TAŞ.
İNŞAAT AKARYAKIT SAN. ve TİC. A.Ş.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Konacık Beldesi 2. Beylik Kırkları Mevkii
Atatürk Bulvarı 1. Cad. No: 131
Bodrum / MUĞLA
- ▶ **Tel** : 0252 363 92 72
- ▶ **Faks** : 0252 363 84 41
- ▶ **Web Sitesi** : www.kutayrenault.com.tr

- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Otomotiv, Kiralama

FİRMA ADI

**TURMAK TURİZM TİCARET ve
SAN. LTD. ŞTİ.**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Muğla Aydın Karayolu 11. Km
Peugeot Plaza- Bayır / Muğla
- ▶ **Tel** : 0 252 225 51 00
- ▶ **Faks** : 0 252 225 51 66
- ▶ **E-mail** : info@turmak.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.turmak.com.tr

- ▶ **Hizmet Alanı** : Sıfır Araç Satışı , 2. El Araç Satışı , Servis, Yedek Parça

FİRMA ADI

AYNA TEKNE İMALATI YATÇILIK
NAK.TUR.SAN.TİC.İTH.İHR.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : 2. Karagözler Mahallesi
1. Çekek Yanı No: 10
- ▶ **Tel** : 0252 612 34 42
- ▶ **E-mail** : info@aynatekneimalati.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.aynatekneimalati.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Ahşap Yat İmalatı

FİRMA ADI

EGE YAT

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Yokusbası, Akdeniz Mah.
- ▶ **Tel** : 0252 313 26 55
- ▶ **Faks** : 0252 313 26 55
- ▶ **E-mail** : nihan@egeyat.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.aegeanyacht.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Her Boyda Yat İmalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : 66 M Trideck Motoryat, Montigne 57 M 3 Direkli Motorsailer, Galileo 50 M Motorsailer, Oldesalt 34 M Motoryat, Nimir 28 M Motoryat ve 40 dan Fazla Yat

FİRMA ADI

ENMA TUR.TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Marmaris Muğla Yolu Üzeri 10. Km.
Taşhan Mevkii Taşhan Park Karşısı
Marmaris
- ▶ **Tel** : 0252 413 66 84
- ▶ **Faks** : 0252 413 90 93
- ▶ **E-mail** : info@enmamarine.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.enmamarine.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Fiber Tekne İmalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Enma 490 Nordic, Enma 550 Sport, Enma 600 Barracuda,
Enma 800 Cruise, Enma 870 Santachiara, Enma990 Cruise

FİRMA ADI

ESENYAT YATÇILIK İMALAT İTHALAT
SAN ve TİC. LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : İçmeler Mevki No: 1 9
Bodrum / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 316 66 11
- ▶ **Faks** : 0252 316 66 14
- ▶ **E-mail** : info@esenyacht.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.esenyacht.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Tekne İmalatı

FİRMA ADI

G.I.A YAT İŞLETMECİLİĞİ VE TURİZM İMALAT İTHALAT İHRACAT LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Kumbahçe Mah. İçmeler Cad. No: 30
Bodrum / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 316 00 63
- ▶ **Faks** : 0252 382 9934
- ▶ **E-mail** : info@giayachting.com - tuzla@giayachting.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.giayachting.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Yat Refit Tekne Üretimi Ve Yat Ekipmanları Satışı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : H2ocean Ters Ozmos Su Yapıcı, g-lift Katlanır Güverte Vinci, G-Led Marin Aydınlatma Sistemleri, G-Hatch Gömme Güverte Kapakları G-Ate Marin Kapi Sistemleri

FİRMA ADI

**MOBY MARİNE TUR TİC İTH İHR LTD ŞTİ
ELVSTROM SAILS TÜRKİYE**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : 280 Sok. Tozak İş Merkezi Kat: 1
Marmaris 48700 Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 419 23 51
- ▶ **Faks** : 0252 419 23 52
- ▶ **E-mail** : info@mobymarine.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.mobymarine.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Yelken İmalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Elvstrom Sails Yelkenleri

FİRMA ADI

ONESAILS

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : İnönü Cad. No: 29 Gökçebel
Yalıkavak Bodrum
- ▶ **Tel** : 0252 386 40 04 - 0532 242 30 49
- ▶ **E-mail** : turkey@onesails.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.onesails.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Yelken imalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Yelken

FİRMA ADI

YÖNTEM FORM OFSET MATBAACILIK

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Konacık Mah Atatürk Bulvarı No: 45
Zemin Kat Konacık Bodrum / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 319 65 40
- ▶ **E-mail** : info@yontemmatbaa.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.yontemmatbaa.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Matbaa
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Ofset Baskı

FİRMA ADI

MAVİYOL SU SAN. VE TİC. A.Ş.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** :Aydınlıkevler Mah. 19 Mayıs Blv.
No: 89 D: A Milas / Muğla
- ▶ **Tel** : 0 252 515 07 31
- ▶ **Faks** : 0 252 515 03 12
- ▶ **E-mail** : resat@3r.com.tr - feray@3r.com.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.maviyolas.com.tr

▶ **Ana Üretim Alanı** : Plastik Geridönüşüm Hammadde (Granül)

▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Plastik Hammadde - Granül

FİRMA ADI

**TEM-ÇEV TEMİZLİK ÇEVRE AMBALAJ
ATIĞI TOPLAMA ve AYIRMA TESİSİ**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Ortakent Yahşi Çakmaklı Mevkii
Elmalı sokak No: 28 Bodrum / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 363 76 42
- ▶ **Faks** : 0252 606 08 18
- ▶ **E-mail** : info@temcev.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.tem-cev.com

▶ **Ana Üretim Alanı** : Ambalaj Atığı Geri Dönüşümü

▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Pp(Plastik) Pe(naylon) Pet Kağıt, Cam, Alminyum, Teneke, Demir

FİRMA ADI

İNANÇ EKMEK FABRİKASI

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Taşyaka Mahallesi 269 Sok.
No: 25 Fethiye
- ▶ Tel : 0252 611 04 71
- ▶ Faks : 0252 611 04 70
- ▶ E-mail : 6145099@gmail.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Ekmek , Pide
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Ekmek

FİRMA ADI

KARDEŞLER EKMEK FABRİKASI
TİCARET LTD. ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Kıbrıs Şehitleri Caddesi No: 251
Bodrum
- ▶ Tel : 0 252 316 15 10
- ▶ Faks : 0 252 316 05 25
- ▶ E-mail : senolaltuntas@gmail.com

- ▶ Ana Üretim Alanı : Ekmek ve Unlu Mamüller
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Ekmek ve Çeşitleri, Poğaç, Simit, Börek

FİRMA ADI

AKDENİZ PASTANESİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Karaçulha Çalica Mahallesi
Atatürk Bulvarı No: 149
- ▶ **Tel** : 0252 646 46 92
- ▶ **Faks** : 0252 646 89 25
- ▶ **E-mail** : akdenizpastaneleri@hotmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.akdenizpastanesi.com.tr

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Şuruplu Tatlılar ve Unlu Mamüller
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Baklava, Yaş Pasta, Kuru Pasta, Simit, Poğaca

FİRMA ADI

DALAMAN TARIM İŞLETMESİ
MÜDÜRLÜĞÜ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Dalaman / Muğla
- ▶ **Tel** : 0 252 692 37 20
- ▶ **Faks** : 0 252 692 52 29
- ▶ **E-mail** : dalaman@tigem.gov.tr
- ▶ **Web Sitesi** : www.tigem.gov.tr

- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Tohumluk Buğday, Silaj ve Dane Mısır, Yağlık Ayciçeği, Yonca, Fiğ, Narenciye, Avakado, Sığırcılık ve Arıcılık Faliyetleri, Süs Bitkisi Karpuz ve Muhtelif Sebze

FİRMA ADI

ÖZGÜNAYLAR GIDA TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Pazarardı Mevkii Sanayi Sitesi No: 4
Mumcular / Bodrum / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 535 53 83
- ▶ **Faks** : 0252 535 54 94
- ▶ **E-mail** : ozgunaylar@hotmail.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Süt ve Süt Ürünleri İmalatı
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Günlük Süt, Yoğurt, Ayran

FİRMA ADI

BODRURLU SÜT ÜRÜNLERİ

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Konacık Mah. Gazderesi Cad.
No: 6 J Blok: 12/13
- ▶ **Tel** : 0252 363 91 17
- ▶ **Faks** : 0252 363 91 17
- ▶ **E-mail** : bodrumyayla@hotmail.com

- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Yoğurt, Ayran, Tereyağ

FİRMA ADI

AYSİ SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Yenice Mah. Taşlı Sk. No: 10
Menteşe / Muğla
- ▶ **Tel** : 0252 233 40 08
- ▶ **Faks** : 0252 233 40 08
- ▶ **E-mail** : aysisut@hotmail.com
- ▶ **Web Sitesi** : www.aysisut.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Mandıra Süt İşletmesi
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Yoğurt, Peynir

FİRMA ADI

**ŞAHİN GIDA MAD. TİC. ve SAN.
LTD. ŞTİ .**

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ **Adresi** : Çaylı Mah. Milli Egemenlik Cad.
No: 10 Ortaca
- ▶ **Tel** : 0252 282 69 32
- ▶ **Faks** : 0252 282 69 32
- ▶ **E-mail** : info@sahingidaortaca.com

- ▶ **Ana Üretim Alanı** : Yoğurt, Peynir
- ▶ **Ürettiği Başlıca Ürünler** : Yoğurt, Peynir

FİRMA ADI

ORAN ET VE ET ÜRÜNLERİ TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Konacak Mah. Atatürk Bulv.
No: 229 Bodrum / Muğla
- ▶ Tel : 0252 363 98 02
- ▶ Faks : 0252 363 98 04
- ▶ E-mail : info@oranet.com.tr
- ▶ Web Sitesi : www.oranet.com.tr

- ▶ Ana Üretim Alanı : Et ve Et Ürünleri
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Et ve Et Ürünleri

FİRMA ADI

BİŞEN ZEYTİNYAĞI ÜRETİM
PAZARLAMA SANAYİ ve TİCARET

FİRMA BİLGİLERİ

- ▶ Adresi : Akıncı Mah. Yenikuyu Cad.
Yerkesik - Menteşe / Muğla
- ▶ Tel : 0252 232 22 17 - 0533 968 47 31

- ▶ Ana Üretim Alanı : Zeytin Yağı
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Zeytin Yağı

FİRMA ADI

BATI ATILIM GRUBU GIDA
TUR.TİC.LTD.ŞTİ.

FİRMA BİLGİLERİ

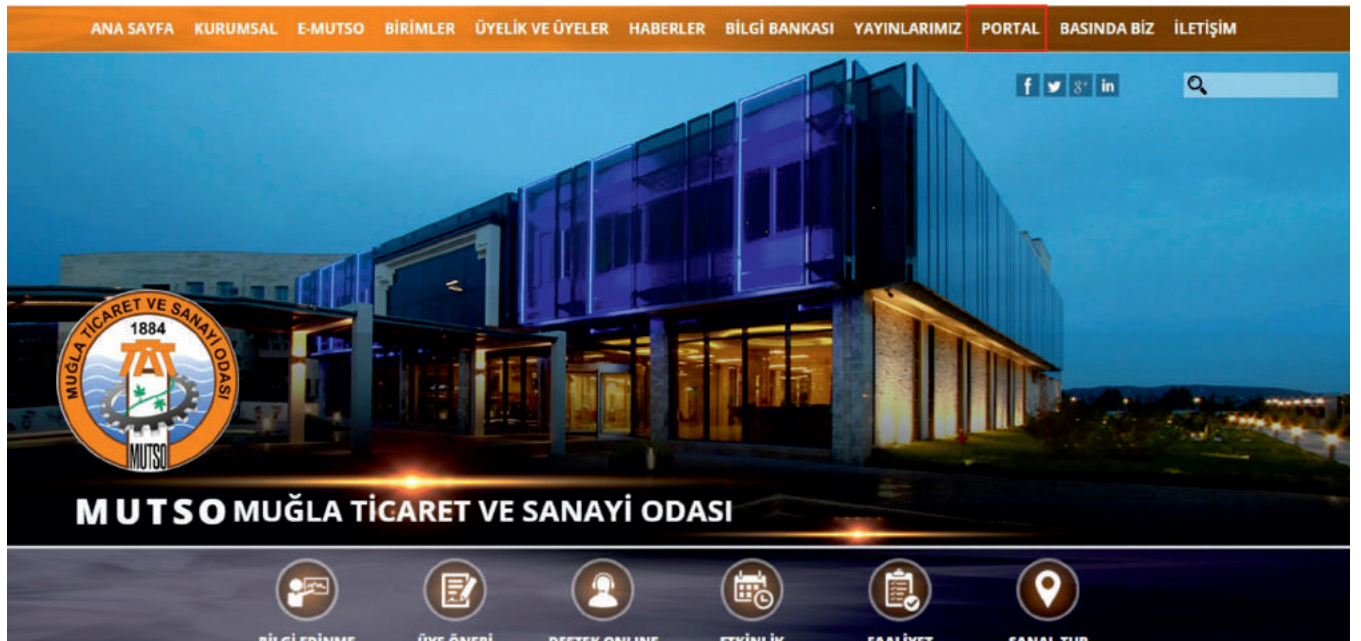
- ▶ Adresi : Çamdibi Mah. 284 Sok. No:4/Z3
Marmaris / Muğla
- ▶ Tel : 0252 419 01 02
- ▶ Faks : 0252419 25 79
- ▶ E-mail : ulku@cindistan.com.tr
- ▶ Web Sitesi : www.cindistan.com.tr

- ▶ Ana Üretim Alanı : Tüketime Hazır Paketlenmiş Yemekler.
- ▶ Ürettiği Başlıca Ürünler : Hint, Çin ve Türk Yemekleri.

Ankete katılan tüm firmaların iletişim bilgilerine www.mutso.org.tr sitesinden 'PORTAL' sekmesine tıklayarak ulaşabilirsiniz.

Portal için tıklayınız

Muğla Ticaret ve Sanayi Odası

www.mutso.org.tr

*Bu rapor T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansının desteklediği
"2015 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Muğla İli İmalat Sanayi Envanteri" projesi kapsamında hazırlanmıştır.
İçerik ile ilgili tek sorumluluk destek yararlanıcısına aittir ve T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansının görüşlerini yansıtmaz.*